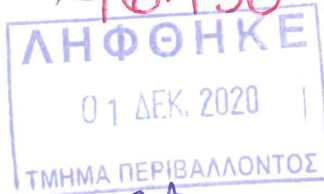

ΧΡΟΝΙΑ
ΚΥΠΡΙΑΚΗ
ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ

ΤΜΗΜΑ
ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΗΣΕΩΣ
ΛΕΥΚΩΣΙΑ

Αρ. Φακ.: ΛΑΡ/649/2018
Αρ. Τηλ.: 22409503
Αρ. Φαξ.: 22302067
Ηλεκτ. Ταχ: alyiangou@tph.moi.gov.cy

20 Νοεμβρίου 2020

Γενικό Διευθυντή Υπουργείου Μεταφορών, Επικοινωνιών και Έργων,
(για Hermes Airports Ltd)

Ειδοποίηση υπ' αρ. ΛΑΡ/649/2018 του Υπουργείου Μεταφορών, Επικοινωνιών και Έργων προς την Πολεοδομική Αρχή αναφορικά με την δημιουργία φωτοβολταϊκού πάρκου ισχύος 3,5MW εντός του χώρου Αερολιμένα Λάρνακας.

Αναφέρομαι στην πιο πάνω Ειδοποίηση ημερομηνίας 31 Νοεμβρίου 2018 προς την Πολεοδομική Αρχή, που υποβλήθηκε με βάση τις πρόνοιες του Κεφαλαίου 30 του Τοπικού Σχεδίου Λάρνακας (Αναπτύξεις που εκτελούνται από Κυβερνητικά Τμήματα και Υπηρεσίες) και αφορά στη δημιουργία φωτοβολταϊκού πάρκου ισχύος 3,5MW, εντός των ορίων του Αερολιμένα Λάρνακας.

2. Τα κρατικά τεμάχια με αρ. 350, 351, 401(μέρος), 406 των Φ/Σχ. L.31 και L.32, στα οποία χωροθετείται η εν λόγω ανάπτυξη (φωτοβολταϊκό πάρκο), αποτελούν μέρος των τεμαχίων που περιλαμβάνονται στη Συμφωνία Παραχώρησης μεταξύ της Κυπριακής Δημοκρατίας και της εταιρείας Hermes Airports Ltd για την ανάπτυξη του Αερολιμένα Λάρνακας. Τα εν λόγω τεμάχια βρίσκονται στις διοικητικές περιοχές του Δήμου Δρομολαξιάς – Μενεού και εμπίπτουν στην πολεοδομική ζώνη Ε.Α. (Ειδική Ζώνη Αερολιμένα).

3. Η προτεινόμενη ανάπτυξη αποτελεί έργο υποδομής και διέπεται από τις πρόνοιες της Εντολής 2/2006 του Υπουργείου Εσωτερικών καθώς επίσης και τις πρόνοιες των Κεφ.26 (Υποδομές) και Κεφ.32 (Αερολιμένας Λάρνακας και Γύρω Περιοχές) του Τοπικού Σχεδίου Λάρνακας.

4. Λαμβάνοντας υπόψη ότι, για την προτεινόμενη ανάπτυξη έχουν εξασφαλιστεί οι θετικές απόψεις των αρμόδιων Τμημάτων / Υπηρεσιών / Αρχών, και ότι τηρούνται οι πρόνοιες της Εντολής 2/2006 και του ισχύοντος Σχεδίου Ανάπτυξης, η Πολεοδομική Αρχή δεν φέρει ένσταση στην υλοποίηση της πιο πάνω ανάπτυξης, σύμφωνα με τα σχέδια που επισυνάπτονται, εφόσον τηρηθούν οι ακόλουθοι όροι / προϋποθέσεις:

α) Η προτεινόμενη ανάπτυξη να τύχει της έγκρισης του Τμήματος Δημοσίων Έργων και να μην παραβιάζει καθ' οποιονδήποτε τρόπο τη Συμφωνία Διαχείρισης του

ΑΓ/ΑΓ

Οδός Κινύρα 5-6, 1102 Λευκωσία ή Τ.Θ.24401, 1705 Λευκωσία Τηλ: (+357) 22408100, Φαξ: (+357) 22 677570,
Ηλεκτρονικό Ταχυδρομείο: centraltph@tph.moi.gov.cy Ιστοσελίδα: www.moi.gov.cy/tph

Αερολιμένα μεταξύ της Κυβέρνησης και του Στρατηγικού Επενδυτή (Hermes Airports Ltd).

- β) Να διασφαλίζεται η ασφαλής λειτουργία του Αερολιμένα κατά την κατασκευή και λειτουργία της ανάπτυξης σύμφωνα με τις υποδείξεις και προς ικανοποίηση του Διευθυντή Τμήματος Δημοσίων Έργων.
- γ) Να τηρηθούν όλοι οι όροι / προϋποθέσεις:
- i) του Διευθυντή Τμήματος Περιβάλλοντος (όπως αυτοί διατυπώνονται στη σχετική Γνωμοδότηση που εκδόθηκε στις 23/04/2020),
  - ii) του Διαχειριστή Συστήματος Διανομής Αρχής Ηλεκτρισμού Κύπρου (όπως αυτοί διατυπώνονται στην επιστολή του ημερομηνίας 20/12/2018),
  - iii) του Διευθυντή Πυροσβεστικής Υπηρεσίας (όπως αυτοί διατυπώνονται στην επιστολή του ημερομηνίας 20/12/2018) και
  - iv) του Προϊστάμενου Επαρχιακού Γραφείου Επιθεώρησης Εργασίας Λάρνακας (όπως αυτοί διατυπώνονται στην επιστολή του ημερομηνίας 30/01/2019),
- που επισυνάπτονται ως **Παραρτήματα 1, 2, 3 και 4** αντίστοιχα και αποτελούν αναπόσπαστο μέρος της παρούσας Έγκρισης.
- δ) Να τηρηθούν όλοι οι όροι / προϋποθέσεις της Διευθύντριας Τμήματος Πολιτικής Αεροπορίας, όπως αυτοί διατυπώνονται στην επιστολή της ημερομηνίας 25/08/2020, που επισυνάπτεται ως **Παράρτημα 5** και αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της παρούσας Έγκρισης και δεσμεύουν τον Στρατηγικό Επενδυτή (Hermes Airports Ltd). Τονίζεται ιδιαίτερα ότι, σε περίπτωση που παρά τα αποτελέσματα και συμπεράσματα των μελετών, αποδειχθεί ότι δημιουργούνται αντανάκλασεις και επιμέρους προβλήματα στη χρήση του διαδρόμου προσγείωσης από τα αεροσκάφη και κατ' επέκταση στην ασφαλή και αποτελεσματική λειτουργία των αεροπορικών εγκαταστάσεων της πολιτικής αεροπορίας ή/και υπάρχουν παρεμβολές που επηρεάζουν τη λειτουργία των διαφόρων αεροβοηθημάτων στον αερολιμένα Λάρνακας, οι εγκαταστάσεις αυτές πρέπει να τύχουν τροποποίησης και ανασκευής ή και σχετικής απομάκρυνσης, με έξοδα που επιβαρύνουν τον Στρατηγικό Επενδυτή (Hermes Airports Ltd), ώστε να μην αποτελούν επιχειρησιακό πρόβλημα. Για την υλοποίηση των πιο πάνω, εφόσον απαιτείται, να υπογραφεί Συμφωνία μεταξύ του Υπουργείου Μεταφορών, Επικοινωνιών και Έργων και Hermes Airports Ltd.
- ε) Καμία κύρια οικοδομή να ανεγερθεί σε απόσταση μικρότερη από 6,00m από τα σύνορα του /των τεμαχίου /ων.
- στ) Η ανάπτυξη να υλοποιηθεί σύμφωνα με τα συνημμένα σχέδια.
- ζ) Πριν την έναρξη λειτουργίας της ανάπτυξης να εξασφαλιστούν όλες οι απαιτούμενες άδειες / εγκρίσεις, που πιθανόν να απαιτούνται από άλλες νομοθεσίες και να τηρηθούν όλοι οι όροι / προϋποθέσεις που τυχόν να τεθούν.

Ε. ΠΑΠΑΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΥ

(Ελευθερία Παπαχριστοφόρου)
για Διευθυντή

Τμήματος Πολεοδομίας και Οικήσεως

ΑΓ/ΑΓ

Οδός Κινύρα 5-6, 1102 Λευκωσία ή Τ.Θ.24401, 1705 Λευκωσία Τηλ: (+357) 22408100, Φαξ: (+357) 22 677570,
Ηλεκτρονικό Ταχυδρομείο: centraltph@tph.moi.gov.cy Ιστοσελίδα: www.moi.gov.cy/tph

- Κοιν.: - Δήμαρχο Δρομολαξιάς – Μενεού,
- Διευθυντή Τμήματος Περιβάλλοντος, ✓
- Διευθύντρια Τμήματος Πολιτικής Αεροπορίας,
- Διευθυντή Τμήματος Επιθεώρησης Εργασίας,
- Διευθυντή Πυροσβεστικής Υπηρεσίας,
- Διευθυντή Αρχής Ηλεκτρισμού Κύπρου,
- Επαρχιακό Λειτουργό Τμήματος Πολεοδομίας και Οικήσεως Λάρνακας.

ΑΓ/ΑΓ

Οδός Κινύρα 5-6, 1102 Λευκωσία ή Τ.Θ.24401, 1705 Λευκωσία Τηλ: (+357) 22408100, Φαξ: (+357) 22 677570,
Ηλεκτρονικό Ταχυδρομείο: centraltph@tph.moi.gov.cy Ιστοσελίδα: www.moi.gov.cy/tph

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ, ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ
ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

ΤΜΗΜΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
1498 ΛΕΥΚΩΣΙΑ

Αρ. Φακ: 02.10.011.005.001.014

Αρ. Τηλ: 22408965

E-mail: apafiti@environment.moa.gov.cy

23 Απριλίου, 2020

✓ Διευθυντή Τμήματος Πολεοδομίας & Οικήσεως

**Ο περί της Εκτίμησης των Επιπτώσεων στο Περιβάλλον από Ορισμένα Έργα
Νόμος 127(I)/2018**

Έχω οδηγίες να αναφερθώ στο πιο πάνω θέμα και αποστέλλω Γνωμοδότηση με βάση το άρθρο 29 του Νόμου, για την κατασκευή φωτοβολταϊκού πάρκου δυναμικότητας 3,5 MW ιδιοκτησία της εταιρείας "HERMES AIRPORTS LTD" στον Δήμο Λάρνακας εντός του διεθνές αερολιμένα Λάρνακας.

2. Σχετική είναι η επιστολή με Αρ. Φακ. ΛΑΡ/00649/2018 και ημερομηνίας 6/12/2018.

3. Η απόφαση της Πολεοδομικής Αρχής θα πρέπει να κοινοποιηθεί στο Τμήμα Περιβάλλοντος, σύμφωνα με τις πρόνοιες του άρθρου 31 του Νόμου, ώστε να είναι σε θέση να παρακολουθεί την εφαρμογή των όρων που το αφορούν.

Αννίτα Παφίτη
για Διευθυντή

- Κοιν.: Διευθυντή Τμήματος Επιθεώρησης Εργασίας (υπόψη κ. Μιχάλη Χατζηπέτρου και κ. Ιωάννη Χριστοφίδη)
- Διευθυντή Τμήματος Δασών (υπόψη κου. Ηρόδοτου Κακούρη)
- Διευθυντή Τμήματος Αναπτύξεως Υδάτων (υπόψη κου. Κώστα Αριστείδου)
- Προϊστάμενο Υπηρεσίας Θήρας και Πανίδας (υπόψη κου. Πανίκου Παναγιώδη)
- Πρόεδρο ΕΤΕΚ (υπόψη κ. Ιωάννη Γκλέκα)
- Πρόεδρο Ομοσπονδίας Περιβαλλοντικών Οργανώσεων
- Εκτελεστικό Διευθυντή TERRA CYPRIA
- Εκτελεστικό Διευθυντή Πτηνολογικού Συνδέσμου Κύπρου

**ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ, ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
ΤΜΗΜΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ**

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗ

**ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΦΩΤΟΒΟΛΤΑΪΚΟΥ ΠΑΡΚΟΥ
ΔΥΝΑΜΙΚΟΤΗΤΑΣ 3.5 MW ΕΝΤΟΣ ΤΩΝ ΟΡΙΩΝ ΤΟΥ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΑΕΡΟΛΙΜΕΝΑ
ΛΑΡΝΑΚΑΣ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ HERMES AIRPORTS**

**ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΟΝ ΠΕΡΙ ΕΚΤΙΜΗΣΗΣ ΤΩΝ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ ΣΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΑΠΟ
ΟΡΙΣΜΕΝΑ ΕΡΓΑ ΝΟΜΟΥ [Ν.127(Ι)2018]
Αρ. Φακ. Πολεοδομίας: ΛΑΡ/00649/2018**

1. Εισαγωγή – Σκοπός της αναπτύξης

Το Τμήμα Πολεοδομίας και Οικήσεως με επιστολή με Αρ. Φακ. ΛΑΡ/649/2018 και ημερ.6/12/2018, απέστειλε στο Τμήμα Περιβάλλοντος αίτηση της εταιρείας Hermes Airport για την κατασκευή και λειτουργία φωτοβολταϊκού πάρκου ισχύος 3.5 MW εντός των ορίων του Διεθνούς Αερολιμένα Λάρνακας. Η αίτηση συνοδεύεται με Μελέτη Εκτίμησης Επιπτώσεων στο Περιβάλλον (ΜΕΕΠ), η οποία απαιτείται να υποβληθεί για το συγκεκριμένο έργο, σύμφωνα με τις πρόνοιες της κείμενης νομοθεσίας. Επιπρόσθετα και με βάση τις Νομοθεσίες 153(Ι)/2003 περί Προστασίας και Διαχείρισης της Φύσης και της Άγριας Ζωής και 152(Ι)/2003 περί Προστασίας και Διαχείρισης των Άγριων Πτηνών και Θηραμάτων υποβλήθηκε Ειδική Οικολογική Αξιολόγηση.

Ο κύριος του έργου, προχώρησε, όπως προβλέπει ο πιο πάνω Νόμος, στη γνωστοποίηση της υποβολής της ΜΕΕΠ, σε δύο καθημερινές εφημερίδες, όπως επίσης και του δικαιώματος υποβολής στην Περιβαλλοντική Αρχή, εντός 30 ημερών, απόψεων ή παραστάσεων αναφορικά με το περιεχόμενο της ΜΕΕΠ ή αναφορικά με τις επιπτώσεις που η εκτέλεση ή λειτουργία του έργου ενδέχεται να επιφέρει στο περιβάλλον. Επιπρόσθετα προχώρησε σε διαδικασίες δημόσιας παρουσίασης του έργου, με βάση την εν λόγω νομοθεσία.

Η παρούσα Περιβαλλοντική Γνωμοδότηση αποτελεί απόρροια της διαδικασίας αξιολόγησης της ΜΕΕΠ και της Ειδικής Οικολογικής Αξιολόγησης.

2. Χωροθέτηση της ανάπτυξης και περιγραφή υφιστάμενου περιβάλλοντος

Το Προτεινόμενο Έργο (ΠΕ) πρόκειται να κατασκευαστεί εντός του περιβάλλοντα χώρου του Διεθνούς Αερολιμένα Λάρνακας σε απόσταση 4km νότια της πόλης Λάρνακας. Το ΠΕ χωροθετείται περίπου 4km δυτικά του δήμου Δρομολαζιάς-Μενεού και 6.5km βορειοδυτικά της κοινότητας Κιτίου. Το προτεινόμενο έργο προτάθηκε να κατασκευαστεί εντός των τεμαχίων 350, 351 και 406 με Φύλλο/Σχέδιο (Φ/Σχ):50/32 και του τεμαχίου 401 Φύλλο/Σχέδιο (Φ/Σχ): 50/31. Επίσης, το ΠΕ βρίσκεται σε απόσταση 1,5 χιλιομέτρου από το κτήριο του αεροδρομίου, 2.1km από τον Πύργο Εναέριας Κυκλοφορίας και περίπου 1km από το διάδρομο προσγείωσης/απογείωσης. Οι διακινήσεις προς και από την Άμεση Περιοχή Μελέτης (ΑΠΜ) θα γίνονται μέσω των ελεγχόμενων δρόμων του αεροδρομίου Λάρνακας. Η

πλησιέστερη οικιστική περιοχή από την ΑΠΜ είναι η πόλη της Λάρνακας και βρίσκεται σε απόσταση τουλάχιστον 1500 μέτρων στα βόρεια της περιοχής του ΠΕ.

Τα τεμάχια στα οποία θα κατασκευαστούν το ΠΕ εμπίπτουν στην πολεοδομική ζώνη «Ειδική Ζώνη Αεροδρομίου» και δεν χρησιμοποιείται για οποιοσδήποτε δραστηριότητα που σχετίζονται με το αεροδρόμιο. Επιπρόσθετα, τα τεμάχια βρίσκονται σε απόσταση 40 m περίπου βόρεια της Ζώνης Ειδικής Προστασίας (ΖΕΠ) (CY6000002- «Αλυκές Λάρνακας»). Έχουν υψόμετρο που κυμαίνεται από 2 – 6 μέτρα πάνω από τη Μέση Στάθμη της Θάλασσας (ΜΣΘ), και δεν παρουσιάζουν ιδιαίτερο τοπογραφικό ή μορφολογικό ενδιαφέρον.

Η Ευρύτερη Περιοχή Μελέτης (ΕΠΜ) ανήκει γεωλογικά στη Ζώνη των Αυτοχθόνων Ιζηματογενών Πετρωμάτων. Η ΑΠΜ και η ΕΠΜ δεν εμπίπτει σε περιοχή με κάποιο σημαντικό υδροφορέα.

Η ΑΜΠ και ΕΠΜ χαρακτηρίζονται από υψηλά επίπεδα θορύβου λόγω της παρουσίας του αεροδρομίου της Λάρνακας. Σύμφωνα με μελέτη αξιολόγησης των επιπέδων θορύβου που έγινε το 2010 στο αεροδρόμιο Λάρνακας, τα επίπεδα θορύβου κυμαίνονται μεταξύ 60-70dB(A).

Βιολογικό περιβάλλον

Η προστατευόμενη περιοχή (Ζώνη Ειδικής Προστασίας) του Δικτύου Natura 2000 Περιοχή «Αλυκές Λάρνακας» (CY6000002) βρίσκεται σε απόσταση 40 m περίπου νότια από την ΑΠΜ. Η περιοχή προστασίας, καλύπτει έκταση 1560 δεκαρίων και έχει μέσο υψόμετρο 11 μέτρα πάνω από τη στάθμη της θάλασσας. Από τα 1560 δεκάρια, τα 670 περίπου αφορούν εκτάσεις που καλύπτονται πλήρως από νερό αφού το κυριότερο χαρακτηριστικό της περιοχής αυτής είναι οι λίμνες – αλυκές που περιλαμβάνονται σε αυτή. Η οικολογική σημασία της περιοχής αυτής αφορά τόσο τη Χλωρίδα - SCI όσο και τη Πανίδα (πτηνοπανίδα) – SPA.

Για την καταγραφή και αξιολόγηση του βιολογικού περιβάλλοντος πραγματοποιήθηκε μία ολόημερη επίσκεψη στην περιοχή στις 19 Νοεμβρίου 2019. Σχετικά στοιχεία με το τοπικό βιολογικό περιβάλλον συμπληρώθηκαν, όπου ήταν δυνατό, από την υφιστάμενη βιβλιογραφία, κυρίως το Αναθεωρημένο Διαχειριστικό Σχέδιο Ειδικής Ζώνης Διατήρησης «Αλυκές Λάρνακας –CY6000002». Επιπρόσθετα, η Hermes Airports κάνει καταγραφές της πτηνοπανίδας σε ημερήσια βάση και τα παρουσιάζει σε εβδομαδιαίες εκθέσεις.

Χλωρίδα

Τα τεμάχια στα οποία θα κατασκευαστεί το ΠΕ χρησιμοποιούνται για γεωργικές καλλιέργειες που εμπίπτουν εντός των ορίων του Διεθνή Αερολιμένα Λάρνακας. Πιο συγκεκριμένα τα τεμάχια χρησιμοποιούνται για την καλλιέργεια δημητριακών ενώ στην γεινιάζουσα περιοχή υπάρχουν κοινά ήδη χλωρίδας, αλόφυτα και κυπαρίσσια. Στα όρια του φωτοβολταϊκού πάρκου υπάρχει μικρός αριθμός κυπαρισσιών τα οποία όμως δεν θα αποκοπούν.

Σύμφωνα με το Αναθεωρημένο Διαχειριστικό Σχέδιο Ειδικής Ζώνης Διατήρησης «Αλυκές Λάρνακας –CY6000002» η οποία βρίσκεται σε απόσταση 35m περίπου από την ΑΠΜ, υπάρχουν περίπου 300 φυτικά είδη, που περιλαμβάνουν απειλούμενα είδη χλωρίδας όπως το *Oryphys kotschyi*, το *Carchys scabra* καθώς και πολλά ορχοειδή φυτά. Αυτά τα είδη όμως δεν εντοπίζονται εντός του χώρου που θα ανεγερθεί το φωτοβολταϊκό πάρκο.

Πανίδα

Τα σημαντικότερα στοιχεία που αφορούν της διάφορες ομάδες ζωικών οργανισμών που εντοπίστηκαν στην περιοχή ή που εμφανίζονται σε αυτήν σύμφωνα με της πληροφορίες παρουσιάζονται πιο κάτω.

Θηλαστικά

Κατά την επιτόπια επίσκεψη της ομάδας εργασίας δεν παρατηρήθηκαν οποιαδήποτε θηλαστικά εντός της ΑΠΜ, όμως ενδέχεται στην ΕΠΜ να υπάρχουν πέντε είδη θηλαστικών τα οποία είναι κοινά στο μεγαλύτερο μέρος της Κύπρου. Τα είδη αυτά είναι ο Ποντικός (*Mus musculus praetextus*), η Ποντίκα (*Rattus rattus*), ο Σκαντζόχοιρος (*Hiemiechinus auritus dorotheae*), η Αλεπού (*Vulpes vulpes indutus*) και ο Λαγός (*Lepus europaeus cyprius*).

Πτηνά

Με βάση τις επιτόπιες παρατηρήσεις αλλά και τις πληροφορίες που συλλέχθηκαν στην ΑΠΜ παρατηρείται σχετικά μικρός αριθμός κοινών πτηνών όπως τα περιστέρια (*Columba livia*), οι κοινοί γλάροι (*Larus Canus*), ο σπουργίτης (*Passer hispaniolensis*) αλλά και μεγάλος αριθμός άλλων πτηνών αφού η ΑΠΜ βρίσκεται σε απόσταση 35m βορειοδυτικά της ΖΕΠ εντός της οποίας έχουν καταγραφεί συνολικά 228 είδη πτηνών.

Ερπετά και Αμφίβια

Κατά την επιτόπια επίσκεψη δεν παρατηρήθηκαν οποιαδήποτε σπάνια ερπετά ή αμφίβια. Βάσει βιβλιογραφίας, υπολογίζεται ότι στην περιοχή μελέτης υπάρχουν τουλάχιστον 9 είδη ή υποείδη ερπετών και τα 3 είδη αμφιβίων.

3. Περιγραφή του έργου

Οι εγκαταστάσεις του ΠΕ θα κατασκευαστούν από συνήθη υλικά (μέταλλα, μπετόν κ.τ.λ.), ενώ οι κατασκευαστικές εργασίες εκτιμάται ότι θα ακολουθήσουν τη συνήθη διαδικασία που ακολουθείται για παρόμοιες εγκαταστάσεις. Οι φωτοβολταϊκοί πίνακες θα εισαχθούν από το εξωτερικό και θα μεταφερθούν στα τεμάχια όπου και θα τοποθετηθούν σε σταθερές μεταλλικές βάσεις. Η μονάδα παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας θα αποτελείται από:

- Φωτοβολταϊκοί πίνακες (11290 πίνακες)
- Μεταλλικές βάσεις στήριξης φωτοβολταϊκών συστημάτων
- Μετατροπείς δικτύου
- Ηλεκτρολογικός εξοπλισμός,
- Δωμάτιο Μετασχηματιστών
- Δωμάτιο Μετρητών ΑΗΚ (25m²)
- Δρόμο για τον μετρητή της ΑΗΚ

Το σύστημα παραγωγής αναμένεται να είναι πλήρως αυτοματοποιημένο και να ελέγχεται από αυτόματο κεντρικό σύστημα.

4. Επιπτώσεις στο περιβάλλον

4.1 Επιπτώσεις στην ποιότητα της ατμόσφαιρας

Η ατμόσφαιρα θα επιβαρυνθεί τοπικά με αύξηση των επιπέδων σκόνης κατά την περίοδο διαμόρφωσης του χώρου του έργου. Κατά τη λειτουργία του έργου δεν θα δημιουργούνται οποιεσδήποτε εκπομπές είτε σκόνης είτε αέριων ρύπων που να επιφέρουν επιπτώσεις στο ατμοσφαιρικό περιβάλλον.

Όσο αφορά την αύξηση των επιπέδων σκόνης στην περιοχή κατά τις κατασκευαστικές εργασίες αναμένεται να δημιουργηθεί από:

- την κίνηση οχημάτων και μηχανημάτων.
- τη μεταφορά και φορτοεκφόρτωση αδρανών υλικών.
- την εκτέλεση χωματοουργικών εργασιών

Δεν αναμένονται σημαντικές αρνητικές επιπτώσεις όσον αφορά ποιότητα της ατμόσφαιρας κατά τη λειτουργία του έργου.

4.2 Επιπτώσεις στο έδαφος και στους υδάτινους αποδέκτες

Κατά τη φάση αυτή δεν αναμένεται να προκύψει οποιαδήποτε επίπτωση που αφορά την υδρολογία της ΑΠΜ και ΕΠΜ αφού δεν θα υπάρξουν σημαντικές κατασκευές ή μεγάλη κάλυψη του εδάφους με κατασκευαστικά υλικά. Τα υγρά απόβλητα που θα προκύψουν από το προσωπικό, θα διαχειριστούν ανάλογα από τον εργολάβο του έργου. Άλλου είδους επικίνδυνα υγρά απόβλητα δεν θα προκύψουν στο εν λόγω έργο.

Γενικά, οι επιπτώσεις στο έδαφος θα είναι μικρές καθώς τα έργα που απαιτούνται για τη διαμόρφωση των χώρων είναι περιορισμένα.

4.3 Θόρυβος

Το στάδιο των κατασκευαστικών εργασιών του ΠΕ, όπως οι χωματουργικές εργασίες, προκαλούν τη μεγαλύτερη πηγή αυξημένου θορύβου ενώ κατά τη διάρκεια των υπόλοιπων σταδίων κατασκευής τα επίπεδα θορύβου θα είναι μειωμένα σε σχέση με τα αρχικά στάδια. Τα κατασκευαστικά έργα ενδέχεται να έχουν άμεση μικρή αρνητική επίπτωση με βραχυπρόθεσμο χαρακτήρα. Η λειτουργία του ΠΕ δεν σχετίζεται με την οποιαδήποτε παραγωγή θορύβου.

Σημειώνεται ότι το ΠΕ βρίσκεται εντός της περιοχής του αεροδρομίου όπου τα επίπεδα θορύβου είναι ήδη αρκετά ψηλά.

4.4 Επιπτώσεις στο βιολογικό περιβάλλον

Οι κατασκευαστικές εργασίες του φωτοβολταϊκού πάρκου απαιτούν την απομάκρυνση της χαμηλής βλάστησης στο μέρος του τεμαχίου όπου θα τοποθετηθούν τα φωτοβολταϊκά πλαίσια. Λόγω της απουσίας οποιουδήποτε σημαντικού ή σπάνιου είδους άγριας χλωρίδας παρά μόνο η παρουσία κοινών ειδών θάμνων και ποών, εντός των τεμαχίων που θα ανεγερθεί το ΠΕ δεν αναμένεται να υπάρξουν σημαντικές επιπτώσεις στο βιολογικό περιβάλλον της ΑΠΜ. Επιπρόσθετη ανάλυση για το θέμα αυτό παρουσιάζεται στην Ειδική Οικολογική Αξιολόγηση των επιπτώσεων από το ΠΕ.

4.5 Επιπτώσεις στο τοπίο και στην αισθητική ένταξη

Λόγω του επιπέδου χαρακτήρα των τεμαχίων όπου θα εγκατασταθεί το έργο, αλλά και των κατασκευαστικών χαρακτηριστικών του Έργου (πασαλλόμνηση) αναμένεται ότι οι χωματουργικές εργασίες θα είναι ιδιαίτερα περιορισμένες. Για το λόγο αυτό, οι επιπτώσεις στη μορφολογία είναι μικρού βαθμού και περιορίζονται μόνο στα τεμάχια εγκατάστασης του έργου. Εντός της ευρύτερης περιοχής καταγράφεται η έντονη παρουσία του αεροδρομίου και των υποδομών σε συνδυασμό με το οικοσύστημα των αλυκών, οπότε το έργο προστίθεται στον ήδη μεγάλο όγκο ανθρωπογενών επεμβάσεων στη περιοχή.

4.6 Επιπτώσεις στην Ποιότητα του Εδάφους

Το έδαφος της ΑΠΜ είναι σχετικά καλής ποιότητας. Ο βαθμός επηρεασμού του εδάφους, εντός των τεμαχίων ανέγερσης του ΠΕ, αναμένεται να είναι μικρός, βραχυπρόθεσμος με αντιστρέψιμο χαρακτήρα λόγω του ότι η επιφάνεια που θα επιβαρυνθεί κατά τις εργασίες εγκατάστασης και η επιφάνεια που θα καλυφθεί με τις απαραίτητες εγκαταστάσεις, είναι μικρή.

4.7 Επιπτώσεις στους φυσικούς πόρους

Οι επιπτώσεις στους φυσικούς πόρους από τις εργασίες κατασκευής εντοπίζονται κυρίως στην κατανάλωση καυσίμων κατά τη λειτουργία των μηχανημάτων κατασκευής. Δεν αναμένονται επιπτώσεις στους φυσικούς πόρους από τη λειτουργία του έργου αφού δε θα καταναλώνεται ενέργεια.

4.8 Επιπτώσεις από αντανάκλασεις

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της μελέτης αντανάκλασης που έχει εκπονηθεί, δεν υπάρχει καθόλου ενόχληση στον Πύργο Ελέγχου Εναέριας Κυκλοφορίας και κατά μήκος της Πορείας Πτήσης 2 (FP2). Στην Πορεία Πτήσης 1 (FP1) θα υπάρχει πιθανή ενόχληση για 13147 λεπτά τον χρόνο κυρίως τις πρωινές ώρες 06:00-08:00. Οι φωτοβολταϊκοί πινάκες που επιλέγηκαν να χρησιμοποιηθούν κατά την ανάλυση των αντανάκλασεων έχουν χαμηλό συντελεστή αντανάκλασης

4.9 Δημιουργία αποβλήτων

Κατά τη φάση κατασκευής δεν θα υπάρξουν σημαντικές ποσότητες στερεών αποβλήτων αφού δεν θα αφαιρεθεί ποσότητα χώματος. Κατά τη διάρκεια των κατασκευαστικών εργασιών γίνεται χρήση υλικών και δημιουργούνται καθημερινά ποσότητες στερεών απορριμμάτων όπου το μεγαλύτερο μέρος τους αποτελείται από μη χρήσιμα μπάζα, υλικά εργοταξίου από την κατασκευή των τεχνικών έργων (π.χ. άχρηστα κομμάτια μετάλλου), υλικά συσκευασίας (π.χ. συσκευασίες υλικών κ.α.). Λόγω της φύσης των εργασιών και τα πολύ μικρής έκτασης έργα, αναμένεται να παραχθούν πολύ μικρές ποσότητες στερεών αποβλήτων οι οποίες μπορούν να διαχειριστούν εύκολα. Επιπλέον, κατά τη σύντομη φάση της κατασκευής θα προκύψουν στερεά απορρίμματα από το εργατικό προσωπικό. Αυτά θα αποτελούν πολύ μικρές ποσότητες και τα απόβλητα αυτά θα συγκεντρωθούν και θα μεταφερθούν στο πλησιέστερο ενδεδειγμένο σημείο απόρριψης.

Κατά το στάδιο αυτό αναμένεται να παράγονται αστικά λύματα από το προσωπικό του εργοταξίου. Ο αριθμός του προσωπικού το οποίο θα εργάζεται θα ανέρχεται γύρω στα 10 άτομα. Η ποσότητα των παραγόμενων αστικών λυμάτων αναμένεται να ανέρχεται σε 0.5 m³/d (55 λίτρα/ άτομο/ημέρα).

Κατά τη φάση λειτουργίας δεν θα παράγονται καθόλου στερεά απόβλητα αφού δεν προβλέπεται κάτι τέτοιο κατά την λειτουργία ενός ΦΒ πάρκου.

5. Ειδική Οικολογική Αξιολόγηση

Στα πλαίσια της εξέτασης και αξιολόγησης των περιβαλλοντικών επιπτώσεων, απαιτήθηκε Μελέτη Ειδικής Οικολογικής Αξιολόγησης (ΜΕΟΑ), αφού η προτεινόμενη περιοχή χωροθέτησης της αιτούμενης μονάδας παραγωγής ενέργειας εφάπτεται των ορίων της περιοχής του Δικτύου Natura 2000 (ΕΖΔ και ΖΕΠ) «Αλυκές Λάρνακας» (CY6000002).

Για την περιγραφή των οικολογικών χαρακτηριστικών της προστατευόμενης περιοχής, αξιοποιήθηκε η υφιστάμενη βιβλιογραφία. Στην περιοχή του Δικτύου Natura 2000 έχουν εντοπισθεί 8 τύποι οικοτόπων, περισσότερα από 300 taxa χλωρίδας, 9 είδη ερπετών, 3 είδη αμφίβιων και 228 είδη πουλιών. Η περιοχή καθορίστηκε ως ΖΕΠ για τέσσερα είδη του Παραρτήματος I της Οδηγίας 2009/147/ΕΚ που αναπαράγονται στην περιοχή σε σημαντικούς αριθμούς, για εννέα είδη που απαντώνται σε σημαντικούς αριθμούς κατά την αποδημία ή/και το χειμώνα καθώς και για την ομάδα των αποδημητικών / διαχειμαζόντων υδρόβιων πτηνών. Οι οικοτόποι και τα είδη χαρακτηρισμού της περιοχής «Αλυκές Λάρνακας» (CY6000002) δίνονται στο Παράρτημα 1 της Έκθεσης.

Ο κύριος οικοτόπος εντός της ΑΠΜ είναι οι μεσογειακοί αλοφυτικοί θαμνώνες (τύπος οικοτόπου 1420), ενώ έχουν καταγραφεί και μικρές εκτάσεις με φρύγανα (τύπος οικοτόπου 5420) και αλοφυτικά λιβάδια (τύπος οικοτόπου 1410). Υπάρχουν επίσης μικρές εκτάσεις με εγκαταλειμμένες καλλιέργειες δημητριακών και κάποια μεμονωμένα δέντρα.

Στην ΑΠΜ, κατά την περίοδο Φεβρουαρίου-Αυγούστου έχουν καταγραφεί 24 είδη πουλιών (μόνιμοι κάτοικοι ή μεταναστευτικά είδη). Παρά το γεγονός ότι η περιοχή μελέτης αποτελεί συνέχεια των υδροτόπων των Αλυκών Λάρνακας εφαρμόζεται πρακτική εκδίωξης των

πουλιών για λόγους ασφάλειας των πτησέων. Εντούτοις, συνεχίζεται να καταγράφεται η καθημερινή παρουσία πουλιών εντός της ΕΑ και κατά συνέπεια εντός της ΑΠΜ.

Οι αρνητικές επιπτώσεις στα είδη χαρακτηρισμού της περιοχής αφορούν κυρίως απώλεια χώρου τροφοληψίας και ξεκούρασης των πουλιών και θα έχουν ως αποτέλεσμα την απομάκρυνση ειδών πτηνοπανίδας από την περιοχή. Συγκεκριμένα τα είδη που έχουν καταγραφεί εντός της ΑΠΜ είναι τα *Charadrius alexandrinus*, *Himantopus himantopus*, *Vanellus spinosus*, *Numenius arquata* και *Egretta garzetta*, τα οποία θα επηρεαστούν από την κατάληψη χώρου για εγκατάσταση του προτεινόμενου έργου αφού θα απωλέσουν χώρο ξεκούρασης και τροφοληψίας (για το *Vanellus spinosus*).

Στο πλαίσιο της διαδικασίας Ειδικής Οικολογικής Αξιολόγησης κατατέθηκαν στο Τμήμα Περιβάλλοντος τρεις εναλλακτικές χωροθετήσεις του προτεινόμενου έργου (δεύτερη, τρίτη και τέταρτη χωροθέτηση).

Συμπεράσματα Ειδικής Οικολογικής Αξιολόγησης

Η Ειδική Ζώνη Αερολιμένα, αποτελεί συνέχεια του οικοσυστήματος των Αλυκών Λάρνακας. Η εξαίρεση της από την προστατευόμενη περιοχή έγινε για πολύ ειδικούς λόγους (λειτουργία αεροδρομίου), αλλά η περιοχή αυτή δεν παύει να αποτελεί αναπόσπαστο κομμάτι των Αλυκών Λάρνακας και θα πρέπει να εξασφαλίζεται η καλή κατάσταση διατήρησης των φυσικών οικοτόπων και ειδών χλωρίδας και πανίδας που απαντούν σε αυτήν.

Οι επιπτώσεις από την κατασκευή και λειτουργία του προτεινόμενου έργου στην αρχική θέση χωροθέτησης περιλαμβάνουν την αποψίλωση τύπων φυσικών οικοτόπων, την απώλεια οικολογικού περιθωρίου και την απώλεια ενδιαιτημάτων κυρίως για είδη της πτηνοπανίδας.

Η Εναλλακτική λύση 1, αφορά μικρή μετατόπιση του προτεινόμενου χώρου εγκατάστασης των φωτοβολταϊκών πλαισίων ούτως ώστε να περιοριστεί η αποψίλωση αλοφυτικής βλάστησης και τα φωτοβολταϊκά πλαίσια να τοποθετηθούν κυρίως σε καλλιεργούμενες εκτάσεις. Με τη χωροθέτηση αυτή το προτεινόμενο έργο εξακολουθεί να εφάπτεται στο βορειοδυτικό όριο του νοτίου τμήματος των Αλυκών Λάρνακας. Η Εναλλακτική λύση 1 δεν προσφέρει ιδιαίτερες λύσεις στα πιο πάνω προβλήματα καθώς περιλαμβάνει επίσης αποψίλωση φυσικής βλάστησης ενώ βρίσκεται πολύ κοντά με τα όρια της προστατευόμενης περιοχής και δεν επιτρέπει τη λειτουργία του οικολογικού περιθωρίου για αποφυγή δυσμενών επιπτώσεων στην προστατευόμενη περιοχή.

Η Εναλλακτική λύση 2 αφορά μετατόπιση του προτεινόμενου χώρου εγκατάστασης των φωτοβολταϊκών πλαισίων δυτικότερα και βορειότερα της αρχικής θέσης με στόχο να αποφευχθεί πλήρως η αποψίλωση αλοφυτικής βλάστησης, να χρησιμοποιηθούν μόνο καλλιεργούμενες εκτάσεις και να αφεθεί απόσταση από τα όρια της προστατευόμενης περιοχής. Με τη χωροθέτηση αυτή, τα φωτοβολταϊκά πλαίσια δεν θα καλύπτουν μια ενιαία έκταση αλλά θα τοποθετηθούν σε τρεις διαφορετικές περιοχές (Α, Β, C) που βρίσκονται κοντά μεταξύ τους και περιλαμβάνουν μόνο καλλιεργούμενες εκτάσεις. Η Εναλλακτική λύση 2 περιορίζει τις επιπτώσεις στην προστατευόμενη περιοχή, κυρίως λόγω της πλήρους αποφυγής αποψίλωσης φυσικής βλάστησης αλλά και της αυξημένης απόστασης από την προστατευόμενη περιοχή. Παρόλα αυτά, η διάσπαση του χώρου εγκατάστασης των φωτοβολταϊκών πλαισίων σε τρεις περιοχές (Α, Β, C) δημιουργεί προβλήματα αλλοίωσης του τοπίου και κατακερματισμού των ενδιαιτημάτων.

Η Εναλλακτική λύση 3 του προτεινόμενου έργου αφορά μείωση των περιοχών εγκατάστασης των φωτοβολταϊκών πλαισίων σε δύο διαφορετικές περιοχές (Α, Β) που βρίσκονται κοντά μεταξύ τους και περιλαμβάνουν μόνο καλλιεργούμενες εκτάσεις. Η Εναλλακτική λύση 3 περιλαμβάνει εγκατάσταση των φωτοβολταϊκών πλαισίων σε δύο περιοχές (Α, Β)

αποφεύγοντας πλήρως την αποψίλωση φυσικής βλάστησης και περιορίζοντας σημαντικά τον κατακερματισμό των ενδιαιτημάτων.

Επιπρόσθετα, υπάρχουν συσσωρευτικές επιπτώσεις από την κατασκευή και λειτουργία τριών φωτοβολταϊκών πάρκων σε μικρή απόσταση από το υπό εξέταση έργο και τα όρια της προστατευόμενης περιοχής.

Οι συσσωρευτικές επιπτώσεις από υφιστάμενα (αδειοδοτημένα φωτοβολταϊκά πάρκα, καθώς και το αεροδρόμιο Λάρνακας) και μελλοντικά (πιθανή αδειοδότηση του υπό εξέταση προτεινόμενο έργο και τουριστικής ανάπτυξης) αφορούν την κατάληψη γης, την αλλαγή χρήσης της γης, την απώλεια ενδιαιτημάτων της πτηνοπανίδας (κυρίως χώρων τροφοληψίας και ξεκούρασης), καθώς και τον κατακερματισμό των ενδιαιτημάτων (γεωργικών και φυσικών).

Οι συσσωρευτικές επιπτώσεις υποβαθμίζουν, διαταράσσουν και επιβαρύνουν την περιοχή, με κύρια επίπτωση αυτή της αλλαγής και κατάληψης/ απώλειας γης (ενδιαιτημάτων/βιοτόπων). Τα είδη άγριας ζωής και κυρίως η πτηνοπανίδα και τα είδη με τα οποία αυτή τρέφεται δεν περιορίζονται στις ήδη καθορισμένες ζώνες προστασίας αλλά χρησιμοποιούν ευρύτερα την περιοχή γύρω από τον υγρότοπο και μετακινούνται εντός και εκτός των ορίων της προστατευόμενης περιοχής. Οι βιότοποι γύρω από τις Αλυκές περιλαμβάνουν τις καλλιέργειες, οι οποίες είναι πολύ σημαντικές κυρίως για τα είδη πτηνοπανίδας αφού αποτελούν βιότοπο για τα ίδια αλλά και για τα είδη με τα οποία αυτά τρέφονται. Η συνεχιζόμενη πίεση αλλαγής χρήσης γης και η απώλεια βιοτόπων (αγροτεμάχια), θα έχει ως αποτέλεσμα τη σταδιακή απομάκρυνση των ειδών, καθώς και τη μείωση του πληθυσμού τους. Για το λόγο αυτό κρίνεται απαραίτητη η διατήρηση απόστασης του προτεινόμενου έργου από τα όρια της προστατευόμενης περιοχής, η πλήρης αποφυγή αποψίλωσης φυσικής βλάστησης περιμετρικά της προστατευόμενης περιοχής η οποία λειτουργεί ως οικολογικό περιθώριο (ecological buffer zone), όπως επίσης και ο περιορισμός του κατακερματισμού και της απώλειας των ενδιαιτημάτων (γεωργικών και φυσικών).

Η Εναλλακτική λύση 3 του προτεινόμενου έργου καταλαμβάνει μόνο γεωργική έκταση, αποφεύγοντας πλήρως την αποψίλωση φυσικής βλάστησης και διατηρεί απόσταση από τα όρια της προστατευόμενης περιοχής. Ως εκ τούτου θα μπορούσε να αδειοδοτηθεί δεδομένου ότι:

- α) τα φωτοβολταϊκά πλαίσια θα τοποθετηθούν μόνο στην περιοχή Α για περιορισμό του κατακερματισμού των ενδιαιτημάτων αφού η περιοχή Α βρίσκεται πλησιέστερα στον δρόμο και δεν δημιουργείται περαιτέρω κατακερματισμός σε σχέση με την περιοχή Β
- β) κατά την κατασκευή και λειτουργία του φωτοβολταϊκού πάρκου τα δέντρα της περιοχής θα διατηρηθούν, δεν θα επηρεαστούν και δεν θα γίνει καμία αποκοπή δέντρων ή συστάδων δέντρων
- γ) δεν θα τοποθετηθούν οποιαδήποτε στερεά απόβλητα ή άλλου είδους υλικά από εκχερσώσεις περιμετρικά της περιοχής του προτεινόμενου έργου
- δ) κατά τη φάση κατασκευής του προτεινόμενου έργου θα ληφθούν όλα τα δυνατά μέτρα ελαχιστοποίησης του θορύβου
- ε) οποιαδήποτε αφαίρεση βλάστησης κατά τη φάση κατασκευής και λειτουργίας του προτεινόμενου έργου θα πρέπει να γίνεται με χειρωνακτικά μέσα (μη χρήση ζιζανιοκτόνων) ή με τη χρήση εξοπλισμού που δημιουργεί χαμηλές στάθμες θορύβου
- στ) δεν θα γίνεται χρήση χημικών καθαριστικών για τα πλαίσια.

6. Θέση Περιβαλλοντικής Αρχής

Η υποβληθείσα Μελέτη Ειδικής Οικολογικής Αξιολόγησης, εξετάστηκε από την ad hoc Επιτροπή στις 11 Φεβρουαρίου 2019. Συμπληρωματικά στοιχεία στάλθηκαν στο Τμήμα Περιβάλλοντος στις 10/04/2019. Τρεις εναλλακτικές χωροθετήσεις του προτεινόμενου έργου (εναλλακτικές λύσεις 1, 2 και 3) στάλθηκαν στο Τμήμα Περιβάλλοντος τον Ιούλιο, τον Σεπτέμβριο και τον Νοέμβριο του 2019 αντίστοιχα. Η Έκθεση της Ειδικής Οικολογικής Αξιολόγησης, περιλαμβάνει την αξιολόγηση των επιπτώσεων και για τις τρεις εναλλακτικές χωροθετήσεις και καταλήγει πως το έργο μπορεί να υλοποιηθεί στην εναλλακτική θέση με αρ. 3 και νοουμένου πως δεν θα γίνει καμιά κατασκευή στο μέρος Β, αλλά μόνο στο μέρος Α. Στο Παράρτημα Β επισυνάπτεται η Έκθεση και ο σχετικός χάρτης. Η εν λόγω Έκθεση είναι δεσμευτική για την Περιβαλλοντική Αρχή.

Η υποβληθείσα Μελέτη Εκτίμησης Επιπτώσεων στο Περιβάλλον (ΜΕΕΠ) εξετάστηκε κατά τη συνεδρία της Επιτροπής Εκτίμησης Επιπτώσεων στο Περιβάλλον, στις 25 Φεβρουαρίου 2020, σύμφωνα με τις πρόνοιες του Νόμου Αρ.127(Ι)/2018.

Μετά από συναξιολόγηση των πιο πάνω, η Περιβαλλοντική Αρχή δε φέρει ένσταση στην υλοποίηση του έργου με την προϋπόθεση της προσθήκης και εφαρμογής των όρων που περιλαμβάνεται στο **ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ** της παρούσας γνωμοδότησης.

Ειρήνη Κωνσταντίνου
για Διευθυντή Τμήματος Περιβάλλοντος
Περιβαλλοντική Αρχή
23/4/2020

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΟΙ ΟΡΟΙ

ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΦΩΤΟΒΟΛΤΑΪΚΟΥ ΠΑΡΚΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΤΗΤΑΣ 3.5 MW ΕΝΤΟΣ ΤΩΝ ΟΡΙΩΝ ΤΟΥ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΑΕΡΟΛΙΜΕΝΑ ΛΑΡΝΑΚΑΣ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ HERMES AIRPORTS

ΑΡ. ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΗΣ ΑΙΤΗΣΗΣ: ΛΑΡ/00649/2018

A. Όροι για τη προστασία του βιολογικού περιβάλλοντος (ουσιώδεις)

1) Τα φωτοβολταϊκά πλαίσια να τοποθετηθούν μόνο στην περιοχή Α της εναλλακτικής λύσης με αρ. 3. Στη περιοχή Β της εναλλακτικής λύσης 3 δεν θα γίνει καμιά επέμβαση ή κατασκευή για περιορισμό του κατακερματισμού των ενδιαιτημάτων. Στο Παράρτημα ΙΙ επισυνάπτεται η Έκθεση της Ειδικής Οικολογικής Αξιολόγησης και φαίνεται ο σχετικός χάρτης.

2) Κατά την κατασκευή και λειτουργία του φωτοβολταϊκού πάρκου η δεντροστοιχία να διατηρηθεί, να μην επηρεαστεί και να μη γίνει καμιά αποκοπή, κλάδεμα ή αποψίλωση.

B. Όροι κατά την κατασκευή του έργου

1. Να γίνει κατάλληλη προσωρινή περιφράξη του χώρου εργασιών της κατασκευής.
2. Η επιλογή των υλικών στήριξης των πλαισίων θα πρέπει να είναι τέτοια ώστε να αποφεύγονται τα διαβρωτικά υλικά.
3. Να ληφθούν όλα τα δυνατά μέτρα ελαχιστοποίησης του θορύβου, όπως:
  - Να γίνεται χρήση νέων μοντέλων μηχανημάτων και οχημάτων του εργοταξίου.
  - Τακτική συντήρηση και λειτουργία όλων των μηχανημάτων / οχημάτων του εργοταξίου.
  - Χρησιμοποίηση αντιδονητικών βάσεων και αποσβεστών στα πλαίσια των μηχανών.
  - Χρήση σιγαστήρων και πλευρικών παραπετασμάτων όπου είναι δυνατόν.
  - Τήρηση του ωραρίου εργασίας.
  - Σωστός προγραμματισμός των κατασκευαστικών εργασιών ώστε να αποφεύγεται κατά το δυνατόν η συγκέντρωση και η ταυτόχρονη λειτουργία πολλών μηχανημάτων στο εργοτάξιο.
  - Οποιαδήποτε αφαίρεση βλάστησης κατά τη φάση κατασκευής του προτεινόμενου έργου θα πρέπει να γίνεται με χειρωνακτικά μέσα (μη χρήση ζιζανιοκτόνων) ή με τη χρήση εξοπλισμού που δημιουργεί χαμηλές στάθμες θορύβου
4. Τα αδρανή υλικά να μεταφέρονται με ειδικά σκεπασμένα φορτηγά οχήματα (χρήση κατάλληλων καλυμμάτων) από αδειοδοτημένο συλλέκτη/μεταφορέα, σε κατάλληλο χώρο απόρριψης.
5. Η προσωρινή αποθήκευση των στερεών αποβλήτων που θα προκύψουν από την κατασκευή του έργου, καθώς και οι πρώτες ύλες οι οποίες θα χρησιμοποιηθούν, να τοποθετηθούν σε χώρο εντός των ορίων του τεμαχίου, μακριά από τη περίμετρο και σε

σημεία τα οποία δεν θα δημιουργήσουν οποιαδήποτε όχληση ή επηρεασμό του περιβάλλοντος. **(Ουσιώδης όρος)**

6. Τα στερεά ή/και επικίνδυνα απόβλητα τα οποία θα προκύψουν από τις εργασίες κατασκευής του έργου να συλλεχθούν και να παραδοθούν σε αδειοδοτημένους φορείς συλλογής, μεταφοράς και επεξεργασίας, σύμφωνα με τους περί Αποβλήτων Νόμους του 2011 και 2016.

7. Η περίφραξη του έργου, να περιλαμβάνει και φύτευση πρασίνου, το ύψος του οποίου να μην εμποδίζει την απόδοση των φωτοβολταϊκών πλαισίων.

8. Στην τοπιοτέχνηση του περιβάλλοντος χώρου να χρησιμοποιηθούν ιθαγενή, τοπικά και αυτοφυή είδη. Να καταβληθεί προσπάθεια μεταφύτευσης θάμνων όπως οι παλλούρες που θα απαιτηθεί να εκριζωθούν για τις ανάγκες του έργου. **(Ουσιώδης όρος)**

9. Να λαμβάνονται όλα τα απαραίτητα μέτρα για ελαχιστοποίηση και καταστολή της σκόνης όπως:

- Κατά τη μεταφορά χύδην υλικών από / προς το εργοτάξιο να αποφεύγεται η υπερπλήρωση των φορητών οχημάτων μεταφοράς και το φορτίο να είναι σκεπασμένο.
- Να γίνεται διαβροχή όταν και όπου απαιτείται και ιδιαίτερα στους χώρους όπου διεξάγονται χωματουργικές εργασίες και στους διαδρόμους κίνησης των οχημάτων του εργοταξίου.
- Αποφυγή διεξαγωγής χωματουργικών εργασιών κατά τη διάρκεια δυνατών ανέμων και για τον περιορισμό τυχόν επιφανειακών απορροών επιβαρημένων με αιωρούμενα σωματίδια, οι χωματουργικές εργασίες να αποφεύγονται επίσης κατά τη διάρκεια έντονων βροχοπτώσεων.
- Όταν απαιτείται να γίνεται διαβροχή και των θαλάμων αποθήκευσης αδρανών υλικών για την αποφυγή δημιουργίας σκόνης και εφόσον επικρατεί άνεμος ισχυρότερος των 4 Beaufort, να καλύπτονται οι σωροί με φύλλα πλαστικού.
- Η εναπόθεση / απόσπαση υλικών σε και από σωρούς να πραγματοποιείται από το ελάχιστο δυνατό ύψος έτσι ώστε να αποφεύγεται η δημιουργία κονιορτού.
- Κανένα όχημα μεταφοράς, σκάφος ή κάδος τοποθέτησης αδρανών υλικών δεν πρέπει να περιέχει υλικό μετά το πέρας των ημερήσιων εργασιών.

10. Να μην γίνεται χρήση οποιοδήποτε εντομοκτόνων ή παρασιτοκτόνων στην περιοχή όπου θα εγκατασταθεί το έργο ή στην ευρύτερη περιοχή. **(Ουσιώδης όρος)**

11. Η περίφραξη, να μην στερεωθεί στο έδαφος με μπετόν. Να τοποθετηθεί ειδική περίφραξη, η οποία θα είναι φιλική προς το περιβάλλον, επιτρέποντας στη πανίδα της περιοχής, να μπορεί να εισέρχεται και να εξέρχεται ελεύθερα. **(Ουσιώδης όρος)**

12. Με την ολοκλήρωση των εργασιών κατασκευής των έργων είναι απαραίτητη η αποκατάσταση των χώρων οι οποίοι τυχόν διαταράχθηκαν όπως οι χώροι εγκατάστασης των εργοταξίων, οι αποθηκευτικοί χώροι κλπ.

B. Όροι κατά τη λειτουργία του έργου

- 1.Απαγορεύεται η είσοδος στην εγκατάσταση σε οποιοδήποτε μη εξουσιοδοτημένο άτομο ώστε να ασφαλιζεται η παρεμπόδιση ελεύθερης πρόσβασης σε αυτόν.
- 2.Να μην γίνεται ανεξέλεγκτη απόρριψη στερεών ή/και υγρών αποβλήτων ή άλλων αντικειμένων στο χώρο εντός της εγκατάστασης και γύρω από αυτή.
3. Οποιαδήποτε αφαίρεση βλάστησης κατά τη φάση λειτουργίας του προτεινόμενου έργου θα πρέπει να γίνεται με χειρωνακτικά μέσα (μη χρήση ζιζανιοκτόνων) ή με τη χρήση εξοπλισμού που δημιουργεί χαμηλές στάθμες θορύβου. **(Ουσιώδης όρος)**
- 4.Να μην γίνεται χρήση χημικών καθαριστικών για καθαρισμό των πλαισίων. **(Ουσιώδης όρος)**
- 5.Τα απόβλητα ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού που πιθανόν να προκύπτουν κατά τις περιόδους συντήρησης ή βλαβών, να παραδίδονται σε αδειοδοτημένους φορείς διαχείρισης σύμφωνα με τους περί Αποβλήτων Νόμους του 2011 και 2016.
- 6.Απαγορεύεται η απόρριψη, εναπόθεση ή διάθεση οποιασδήποτε ουσίας, η οποία ρυπαίνει ή τείνει να ρυπαίνει τα νερά και το έδαφος σύμφωνα με τους περί Ελέγχου της Ρύπανσης των Νερών και Εδάφους Νόμους του 2002 μέχρι 2009, εκτός εάν η απόρριψη γίνεται σύμφωνα με Άδεια απόρριψης αποβλήτων που παραχωρείται από τον Υπουργό Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος. **(Ουσιώδης όρος)**
- 7.Οποιαδήποτε άλλα στερεά ή/ και επικίνδυνα απόβλητα που προκύπτουν από τη λειτουργία και συντήρηση του εξοπλισμού, ο κύριος του έργου έχει υποχρέωση να τα παραδίδει σε αδειοδοτημένο διαχειριστή σύμφωνα με τους περί Αποβλήτων Νόμους του 2011 και 2016.
- 8.Να υπάρχει ετοιμότητα εκ μέρους του κύριου του έργου για αντιμετώπιση πυρκαγιάς, έκρηξης και άλλων έκτακτων περιστατικών που θα επηρεάσουν το ανθρωπογενές και φυσικό περιβάλλον.
- 9.Να ελέγχεται τακτικά η καλή λειτουργική κατάσταση του έργου. Ο κύριος του έργου να επιλαμβάνεται αμέσως των βλαβών, ιδίως όταν προκύπτει ρύπανση του περιβάλλοντος. Στις περιπτώσεις αυτές να ενημερώνεται το Τμήμα Περιβάλλοντος.

Γ. Όροι κατά την αποξήλωση του έργου

- 1.Τα στερεά ή/και επικίνδυνα απόβλητα που θα προκύψουν κατά την αποξήλωση της εγκατάστασης, να παραδοθούν σε αδειοδοτημένους φορείς διαχείρισης σύμφωνα με τους περί Αποβλήτων Νόμους του 2011 και 2016
- 2.Τα αδρανή υλικά να μεταφέρονται με ειδικά σκεπασμένα φορτηγά οχήματα (χρήση κατάλληλων καλυμμάτων) από αδειοδοτημένο συλλέκτη/μεταφορέα, σε κατάλληλο χώρο απόρριψης.

ΤΜΗΜΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

Απρίλιος 2020

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ

**ΕΚΘΕΣΗ ΓΙΑ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΣΤΟΥΣ ΟΙΚΟΤΟΠΟΥΣ ΚΑΙ ΤΑ ΕΙΔΗ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΟ
ΑΡΘΡΟ 16 ΤΟΥ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΤΗΣ ΦΥΣΗΣ ΚΑΙ
ΤΗΣ ΑΓΡΙΑΣ ΖΩΗΣ ΝΟΜΟΥ ΜΕ ΑΡ. 153(Ι)/2003**

**ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΜΟΝΑΔΑΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ
ΗΛΕΚΤΡΙΚΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΜΕ ΦΩΤΟΒΟΛΤΑΪΚΑ ΙΣΧΥΟΣ ΜΕΧΡΙ 3.5 MW ΣΤΟ
ΑΕΡΟΔΡΟΜΙΟ ΛΑΡΝΑΚΑΣ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ HERMES AIRPORTS LTD**

**Ειδική Ζώνη Διατήρησης και Ζώνη Ειδικής Προστασίας : «Αλυκές Λάρνακας»
(CY6000002)**

Αρ. Φακ.: 02.15.003.001, 02.15.004.053.001

Τμήμα Περιβάλλοντος

Μάρτιος 2020

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

<u>ΕΙΣΑΓΩΓΗ</u>	14
<u>ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ ΚΑΙ ΧΩΡΟΘΕΤΗΣΗ</u>	14
<u>ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΕΙΔΙΚΗΣ ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΗΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ</u>	17
<u>ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΤΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ NATURA 2000</u>	18
<u>ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΗΣ ΑΜΕΣΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ</u>	19
<u>ΒΙΟΤΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΣΤΗΝ ΕΥΡΥΤΕΡΗ ΠΕΡΙΟΧΗ ΜΕΛΕΤΗΣ</u>	20
<u>ΟΙΚΟΤΟΠΟΙ</u>	20
<i>1150*: Λιμνοθάλασσες</i>	20
<i>1210: Μονοετής βλάστηση της παλιρροιακής ζώνης</i>	20
<i>1310: Πρόσκοπες, μονοετείς κοινότητες σε λασπώδεις και αμμώδεις ζώνες</i>	20
<i>1410: Μεσογειακά αλοφυτικά λιβάδια (Juncetalia maritimi)</i>	21
<i>1420: Μεσογειακές και θερμο-αντλαντικές αλόφιλες λόγχμες (Arthrocnemetalia fruticosi)</i>	21
<i>2110: Πρωτογενείς κινούμενες θίνες</i>	21
<i>5420: Φρύγανα με Sarcopoterium spinosum (Cisto-Micromerietea)</i>	21
<i>6220*: Ξηροφυτικοί λειμώνες της Μεσογείου με αγρωστώδη και μονοετή (Thero- Brachypodietea)</i>	21
<u>ΕΙΔΗ ΧΛΩΡΙΔΑΣ</u>	22
<u>ΕΙΔΗ ΠΑΝΙΔΑΣ</u>	22
<u>Θηλαστικά</u>	22
<u>Ερπετά και Αμφίβια</u>	22
<u>Πουλιά</u>	22
<u>ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ</u>	24
<i>Επιπτώσεις στους στόχους διατήρησης - Όροι και μέτρα μετριασμού των επιπτώσεων</i>	24
<u>ΑΠΟΨΕΙΣ ΜΕΛΩΝ ΤΗΣ AD HOC ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ</u>	27
<u>ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1: ΟΙΚΟΤΟΠΟΙ ΚΑΙ ΕΙΔΗ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΜΟΥ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΤΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ NATURA 2000 (ΕΖΔ ΚΑΙ ΖΕΠ) «ΑΛΥΚΕΣ ΛΑΡΝΑΚΑΣ» (CY6000002)</u>	28
<u>ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2: ΣΗΜΑΝΤΙΚΑ ΕΙΔΗ ΧΛΩΡΙΔΑΣ</u>	29

Εισαγωγή

Η εταιρεία HERMES AIRPORTS, υπέβαλε αίτηση με αρ. ΛΑΡ/649/2018, για παραχώρηση πολεοδομικής άδειας για την κατασκευή και λειτουργία Μονάδας Παραγωγής Ενέργειας με φωτοβολταϊκά συστήματα ισχύος μέχρι 3.5 MW εντός των ορίων του Διεθνούς Αερολιμένα Λάρνακας. Στα πλαίσια της εξέτασης και αξιολόγησης των περιβαλλοντικών επιπτώσεων, ζητήθηκε Μελέτη Ειδικής Οικολογικής Αξιολόγησης (ΜΕΟΑ), αφού η προτεινόμενη περιοχή χωροθέτησης της αιτούμενης μονάδας παραγωγής ενέργειας εφάπτεται των ορίων της περιοχής του Δικτύου Natura 2000 (ΕΖΔ και ΖΕΠ) «Αλυκές Λάρνακας» (CY6000002). Οι οικότοποι που βρίσκονται στην περιοχή και περιλαμβάνονται στην Οδηγία 92/43/ΕΟΚ καθώς και τα είδη χαρακτηρισμού της περιοχής δίνονται στο Παράρτημα 1. Οι οικότοποι και τα είδη που διαβιούν ή χρησιμοποιούν τις εν λόγω περιοχές προστατεύονται με βάση τις Νομοθεσίες 153(Ι)/2003 περί Προστασίας και Διαχείρισης της Φύσης και της Άγριας Ζωής και 152(Ι)/2003 περί Προστασίας και Διαχείρισης των Άγριων Πτηνών και Θηραμάτων.

Χαρακτηριστικά του έργου και χωροθέτηση

Η έκταση των Αλυκών Λάρνακας (Δίκτυο Natura 2000) είναι 1560ha. Η συνολική έκταση του αρχικά προτεινόμενου έργου (άμεση περιοχή μελέτης) είναι περίπου 7 ha και εφάπτεται στο βορειοδυτικό όριο του νότιου τμήματος των Αλυκών Λάρνακας (η απόσταση της αρχικής χωροθέτησης του προτεινόμενου έργου από το όριο της προστατευόμενης περιοχής είναι μικρότερη των 10m). Η Άμεση Περιοχή Μελέτης (ΑΠΜ) για την εταιρεία HERMES AIRPORTS, έχει οριστεί ως η περιοχή στην οποία θα εγκατασταθεί το προτεινόμενο έργο και βρίσκεται 1,5-2km νοτιοδυτικά του Δήμου Δρομολαξιάς-Μενεού και 3-3,5km βορειοδυτικά της κοινότητας Κιτίου. Η Πολεοδομική Ζώνη στην οποία εμπίπτει είναι ΕΑ, Ειδική Ζώνη Αερολιμένα, με συντελεστή δόμησης 0. Για τις ανάγκες της ΜΕΟΑ, ως Ευρύτερη Περιοχή Μελέτης (ΕΠΜ) έχει οριστεί η περιοχή σε ακτίνα 1km από τη θέση εγκατάστασης του προτεινόμενου έργου και περιλαμβάνει εκτάσεις εντός των ορίων των Αλυκών Λάρνακας που εμπίπτουν στην Πολεοδομική Ζώνη Δα2 δηλ. Ζώνη Προστασίας με συντελεστή δόμησης 0,01. Στο πλαίσιο της διαδικασίας Ειδικής Οικολογικής Αξιολόγησης κατατέθηκαν στο Τμήμα Περιβάλλοντος τρεις εναλλακτικές χωροθετήσεις του προτεινόμενου έργου (δεύτερη, τρίτη και τέταρτη χωροθέτηση). Αυτές οι εναλλακτικές λύσεις αφορούν:

Εναλλακτική λύση 1

Αφορά μικρή μετατόπιση του προτεινόμενου χώρου εγκατάστασης των φωτοβολταϊκών πλαισίων ούτως ώστε να περιοριστεί η αποψίλωση αλοφυτικής βλάστησης και τα

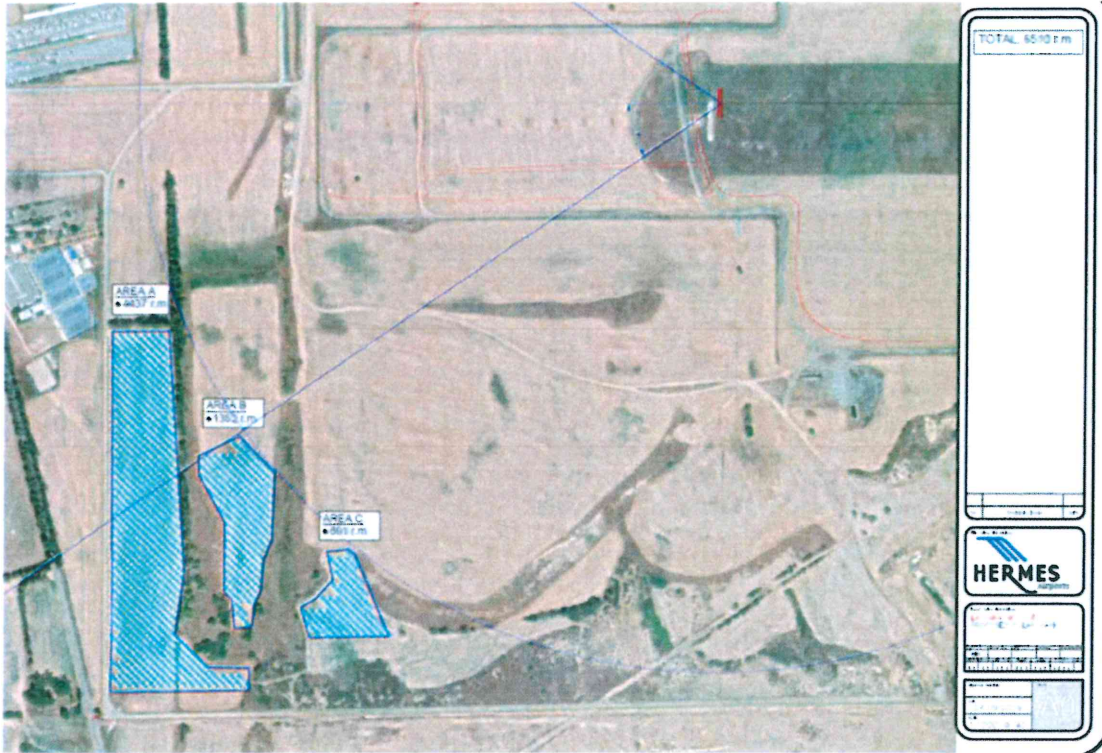
φωτοβολταϊκά πλαίσια να τοποθετηθούν κυρίως σε καλλιεργούμενες εκτάσεις. Με τη χωροθέτηση αυτή το προτεινόμενο έργο εξακολουθεί να εφάπτεται στο βορειοδυτικό όριο του νοτίου τμήματος των Αλυκών Λάρνακας.

Εικόνα 1. Εναλλακτική λύση 1

Εναλλακτική λύση 2

Αφορά μετατόπιση του προτεινόμενου χώρου εγκατάστασης των φωτοβολταϊκών πλαισίων δυτικότερα και βορειότερα της αρχικής θέσης με στόχο να αποφευχθεί πλήρως η αποψίλωση αλοφυτικής βλάστησης, να χρησιμοποιηθούν μόνο καλλιεργούμενες εκτάσεις και να αφεθεί απόσταση από τα όρια της προστατευόμενης περιοχής. Με τη χωροθέτηση αυτή, τα φωτοβολταϊκά πλαίσια δεν θα καλύπτουν μια ενιαία έκταση αλλά θα τοποθετηθούν σε τρεις διαφορετικές περιοχές (A, B, C) που βρίσκονται κοντά μεταξύ τους και περιλαμβάνουν μόνο καλλιεργούμενες εκτάσεις.

Εικόνα 2. Εναλλακτική λύση 2

Εναλλακτική λύση 3

Αφορά μείωση των περιοχών εγκατάστασης των φωτοβολταϊκών πλαισίων σε δύο διαφορετικές περιοχές (A, B) που βρίσκονται κοντά μεταξύ τους και περιλαμβάνουν μόνο καλλιεργούμενες εκτάσεις (Εικόνα 3).

Εικόνα 3. Εναλλακτική λύση 3

Διαδικασία Ειδικής Οικολογικής Αξιολόγησης

Η ΜΕΟΑ για τους Οικότοπους και τα Είδη των Παραρτήματων I και II, της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ, υποβλήθηκε τον Δεκέμβριο του 2018. Η ad hoc Επιτροπή εξέτασε τη ΜΕΟΑ στις 11 Φεβρουαρίου 2019. Στην εξέταση/αξιολόγηση έλαβαν μέρος εκπρόσωποι του Τμήματος Περιβάλλοντος, του Τμήματος Δασών, της Υπηρεσίας Θήρας και Πανίδας, της Ομοσπονδίας Περιβαλλοντικών Οργανώσεων Κύπρου (ΟΠΟΚ), του Πτηνολογικού Συνδέσμου Κύπρου (Birdlife Cyprus) και του Κυπριακού Ιδρύματος Προστασίας του Περιβάλλοντος (Terra Cyprus), οι οποίοι έχουν τις απαραίτητες εξειδικευμένες γνώσεις. Συμπληρωματικά στοιχεία στάλθηκαν στο Τμήμα Περιβάλλοντος στις 10/04/2019. Τρεις εναλλακτικές χωροθετήσεις του προτεινόμενου έργου (εναλλακτικές λύσεις 1, 2 και 3) στάλθηκαν στο Τμήμα Περιβάλλοντος τον Ιούλιο, τον Σεπτέμβριο και τον Νοέμβριο του 2019 αντίστοιχα.

Χαρακτηριστικά της περιοχής του Δικτύου Natura 2000

Για την περιγραφή των οικολογικών χαρακτηριστικών της προστατευόμενης περιοχής, αξιοποιήθηκε η υφιστάμενη βιβλιογραφία. Στην περιοχή του Δικτύου Natura 2000 έχουν εντοπισθεί 8 τύποι οικοτόπων, περισσότερα από 300 taxa χλωρίδας, 9 είδη ερπετών, 3 είδη αμφίβιων και 228 είδη πουλιών. Η περιοχή καθορίστηκε ως ΖΕΠ για τέσσερα είδη του Παραρτήματος I της Οδηγίας 2009/147/ΕΚ που αναπαράγονται στην περιοχή σε σημαντικούς αριθμούς, για εννέα είδη που απαντώνται σε σημαντικούς αριθμούς κατά την αποδημία ή/και το χειμώνα καθώς και για την ομάδα των αποδημητικών / διαχειμαζόντων υδρόβιων πτηνών. Οι οικοτόποι και τα είδη χαρακτηρισμού της περιοχής «Αλυκές Λάρνακας» (CY6000002) δίνονται στο Παράρτημα 1.

Τα σημαντικά είδη χλωρίδας, δηλαδή είδη τα οποία έχουν αξιολογηθεί στο Κόκκινο Βιβλίο της Χλωρίδας της Κύπρου και ανήκουν σε κατηγορία κινδύνου, φαίνονται στο Παράρτημα 2. Το τυποποιημένο έντυπο δεδομένων των Αλυκών Λάρνακας δεν περιλαμβάνει είδη θηλαστικών αλλά υπάρχουν καταγραφές, πλησίον ή εντός των ορίων της προστατευόμενης περιοχής, για δύο ειδών νυχτερίδων, το *Rousettus aegyptiacus* και το *Pipistrellus kuhli*.

Οι σημαντικότεροι στόχοι διατήρησης της προστατευόμενης περιοχής είναι:

- α) διατήρηση ή/και βελτίωση της κατάστασης διατήρησης των οικοτόπων που παρατηρούνται στην περιοχή
- β) διατήρηση του οικοτόπου 1420 «Μεσογειακές και θερμο-αντλαντικές αλόφιλες λόγχμες (*Arthrocnemum fruticosum*)» σε εξαιρετική κατάσταση διατήρησης
- γ) διατήρηση ή/και βελτίωση της κατάστασης του υδατικού ισοζυγίου και υγροτοπικού οικοσυστήματος και της ποιότητας του νερού
- δ) διατήρηση ή/και βελτίωση της κατάστασης διατήρησης του είδους **Ophrys kotschy*
- ε) διατήρηση ευνοϊκών τιμών αναφοράς και τιμών στόχου για τα είδη χαρακτηρισμού της ΖΕΠ σε ευνοϊκό καθεστώς διατήρησης, μέσω της κατάλληλης προστασίας και διαχείρισης των ενδιατημάτων των ειδών χαρακτηρισμού
- στ) διατήρηση της παρουσίας στη ΖΕΠ «Αλυκές Λάρνακας» των αποδημητικών / διαχειμαζόντων υδρόβιων ειδών χαρακτηρισμού

ζ) διατήρηση της παρουσίας στη ΖΕΠ «Αλυκές Λάρνακας» της ομάδας των αποδημητικών/διαχειμαζόντων υδρόβιων πτηνών

η) διατήρηση της παρουσίας στη ΖΕΠ «Αλυκές Λάρνακας» των άλλων φωλεάζοντων πληθυσμών των ειδών που ανήκουν ή όχι στο Παράρτημα I της Οδηγίας 2009/147/EK.

Χαρακτηριστικά της άμεσης περιοχής μελέτης

Για την περιγραφή των οικολογικών χαρακτηριστικών της ΑΠΜ, αξιοποιήθηκε η υφιστάμενη βιβλιογραφία ενώ έγινε και μια επιτόπου επίσκεψη στις 6 Σεπτεμβρίου 2018. Στην περιοχή της Ειδικής Ζώνης Αερολιμένα, ειδικό συνεργείο της εταιρείας HERMES πραγματοποιεί καταγραφές της πτηνοπανίδας επί 24ωρου βάσεως και απομακρύνει όσα πουλιά βρίσκονται στην περιοχή για σκοπούς ασφάλειας των πτήσεων. Ως εκ τούτου, για την περιγραφή της πτηνοπανίδας, εκτός από την υφιστάμενη βιβλιογραφία, αξιοποιήθηκαν και τα Δελτία Παρατηρήσεων της HERMES AIRPORTS που καλύπτουν την περίοδο Φεβρουαρίου – Αυγούστου 2018.

Ο κύριος οικοτόπος εντός της ΑΠΜ είναι οι μεσογειακοί αλοφυτικοί θαμνώνες (τύπος οικοτόπου 1420), ενώ έχουν καταγραφεί και μικρές εκτάσεις με φρύγανα (τύπος οικοτόπου 5420) και αλοφυτικά λιβάδια (τύπος οικοτόπου 1410). Υπάρχουν επίσης μικρές εκτάσεις με εγκαταλειμμένες καλλιέργειες δημητριακών και κάποια μεμονωμένα δέντρα.

Εντός της ΕΑ έχουν καταγραφεί τα είδη *Erodium crassifolium* και *Suaeda aegyptiaca*. Τα δύο αυτά φυτά έχουν χαρακτηριστεί ως Εύτρωτα (VU) και Κινδυνεύοντα (EN) αντίστοιχα στο Κόκκινο Βιβλίο της Χλωρίδας της Κύπρου. Επίσης, σε πολύ κοντινή θέση από την ΑΠΜ (περίπου 110 μέτρα), στο νότιο τμήμα των Αλυκών Λάρνακας, έχει καταγραφεί πληθυσμός (600-800 άτομα) του τοπικού ενδημικού *Limonium mucronulatum*, το οποίο έχει χαρακτηριστεί ως Κρισίμως Κινδυνεύον (CR) στο Κόκκινο Βιβλίο της Χλωρίδας της Κύπρου.

Στην ΑΠΜ, κατά την περίοδο Φεβρουαρίου-Αυγούστου έχουν καταγραφεί 24 είδη πουλιών (μόνιμοι κάτοικοι ή μεταναστευτικά είδη, Παράρτημα 1). Παρά το γεγονός ότι η περιοχή μελέτης αποτελεί συνέχεια των υγροτόπων των Αλυκών Λάρνακας εφαρμόζεται πρακτική εκδίωξης των πουλιών για λόγους ασφάλειας των πτήσεων. Εντούτοις, συνεχίζεται να καταγράφεται η καθημερινή παρουσία πουλιών εντός της ΕΑ και κατά συνέπεια εντός της ΑΠΜ. Η περιοχή εντός της ΕΑ στην ουσία αποτελεί συνέχεια του υγροτόπου και θα πρέπει να εξασφαλίζεται η καλή κατάσταση διατήρησης των φυσικών οικοτόπων που απαντούν σε

αυτήν. Η περιοχή που περιλαμβάνει την προστατευόμενη περιοχή Λάρνακας αλλά και την ΕΑ είναι ολόκληρη χαρακτηρισμένη ως Σημαντική Περιοχή για τα Πουλιά (Important Bird Area), στο πλαίσιο του ευρύτερου προγράμματος του Birdlife International. Η εξαίρεση της Ειδικής Ζώνης Αερολιμένα από την προστατευόμενη περιοχή του δικτύου Natura 2000 έγινε για πολύ ειδικούς λόγους (λειτουργία αεροδρομίου), αλλά η περιοχή αυτή δεν παύει να αποτελεί αναπόσπαστο κομμάτι του οικοσυστήματος των Αλυκών Λάρνακας.

Στο πλαίσιο της διενέργειας της ΜΕΟΑ, δεν έχουν γίνει παρατηρήσεις ειδών από άλλες ομάδες ζώων.

Βιοτικό Περιβάλλον στην ευρύτερη περιοχή Μελέτης

Οικότοποι

1150*: Λιμνοθάλασσες

Η άμεση περιοχή μελέτης βρίσκεται σε μικρή απόσταση από τα όρια της λίμνης Ορφανής και επομένως στον οικότοπο 1150*. Η αρχικά προτεινόμενη χωροθέτηση του έργου βρίσκεται πολύ κοντά στα όρια της λίμνης και επομένως χάνεται έκταση με φυσική βλάστηση που λειτουργεί ως οικολογικό περιθώριο (ecological buffer zone) προσφέροντας προστασία στον οικότοπο. Με την απώλεια της έκτασης φυσικής βλάστησης που λειτουργεί ως οικολογικό περιθώριο υπάρχει ο κίνδυνος μεταφοράς χωμάτων και απορροής χημικών ουσιών στη λίμνη, επηρεάζοντας την ποιότητα υδάτων και υποβαθμίζοντας την κατάσταση διατήρησης του οικότοπου με συνέπειες σε όλο το οικοσύστημα της προστατευόμενης περιοχής.

1210: Μονοετής βλάστηση της παλιρροιακής ζώνης

Λόγω της απόστασης (>1km) του προτεινόμενου έργου από τις θέσεις παρουσίας του οικότοπου 1210, δεν αναμένεται αν υπάρξουν οποιεσδήποτε επιπτώσεις από την κατασκευή και λειτουργία του προτεινόμενου έργου.

1310: Πρόσκοπες, μονοετείς κοινότητες σε λασπώδεις και αμμώδεις ζώνες

Ο βαθμός διατήρησης του οικότοπου 1310, εξαρτάται από τις υδρολογικές συνθήκες στην περιοχή και επειδή δεν γειτνιάζει με την περιοχή του προτεινόμενου έργου, θεωρείται ότι δεν θα υπάρξουν επιπτώσεις από την κατασκευή και λειτουργία του προτεινόμενου έργου.

1410: Μεσογειακά αλοφυτικά λιβάδια (Juncetalia maritimi)

Μικρή έκταση εντός της περιοχής του προτεινόμενου έργου, καλύπτεται από τον οικότοπο 1410 σε μίξη με τον 1420. Με την κατασκευή και λειτουργία του έργου, θα αποψιλωθεί ο οικότοπος από την εν λόγω περιοχή, επηρεάζοντας τη συνέχεια του οικοσυστήματος των Αλυκών Λάρνακας.

1420: Μεσογειακές και θερμο-αντλαντικές αλόφιλες λόγμες (Arthrocnemetalia fruticosi)

Η περιοχή της αρχικής χωροθέτησης του προτεινόμενου έργου, καλύπτεται από τον συγκεκριμένο οικότοπο και επίσης γειτνιάζει με θέσεις παρουσίας του οικότοπου 1420 εντός της προστατευόμενης περιοχής. Οι επιπτώσεις από την κατασκευή και λειτουργία του προτεινόμενου έργου αφορούν στην αποψίλωση του συγκεκριμένου οικότοπου εντός του τεμαχίου κατασκευής του έργου. Επίσης, υπάρχει ο κίνδυνος να επηρεαστεί αρνητικά ο οικότοπος 1420 εντός της προστατευόμενης περιοχής. Συγκεκριμένα υπάρχει ο κίνδυνος μεταφοράς χωμάτων και χημικών ουσιών κατά τη φάση κατασκευής και λειτουργίας του έργου προς τις θέσεις παρουσίας του οικότοπου εντός της προστατευόμενης περιοχής με επακόλουθη υποβάθμιση του οικότοπου, ενώ επηρεάζεται η συνέχεια του οικοσυστήματος των Αλυκών Λάρνακας.

2110: Πρωτογενείς κινούμενες θίνες

Λόγω της απόστασης (>1km) του προτεινόμενου έργου από τις θέσεις παρουσίας του οικότοπου 2110, δεν αναμένεται αν υπάρξουν οποιεσδήποτε επιπτώσεις από την κατασκευή και λειτουργία του προτεινόμενου έργου.

5420: Φρύγανα με Sarcopoterium spinosum (Cisto-Micromerietea)

Η περιοχή της αρχικής χωροθέτησης του προτεινόμενου έργου, φιλοξενεί μικρές εκτάσεις 5420 σε μίξη με 1420. Τα φρύγανα αποτελούν καταφύγιο για πολλά είδη που δεν μπορούν να επιβιώσουν σε αλοφυτικούς οικότοπους και η αποψίλωση των φρυγάνων από την περιοχή του προτεινόμενου έργου αναμένεται να οδηγήσει σε απώλεια βιοτόπου για τα είδη της προστατευόμενης περιοχής.

6220*: Ξηροφυτικοί λειμώνες της Μεσογείου με αγρωστώδη και μονοετή (Thero-Brachypodietea)

Οι θέσεις παρουσίας του οικότοπου 6220* δεν γειτνιάζουν με την περιοχή του προτεινόμενου έργου και θεωρείται ότι δεν θα υπάρξουν επιπτώσεις από την κατασκευή και λειτουργία του προτεινόμενου έργου στον εν λόγω οικότοπο.

Είδη Χλωρίδας

Στην ΕΑ, έχουν καταγραφεί τα είδη *Erodium crassifolium* και *Suaeda aegyptiaca*. Τα δύο αυτά φυτά έχουν χαρακτηριστεί ως Εύρωτο (VU) και Κινδυνεύον (EN) αντίστοιχα στο Κόκκινο Βιβλίο της Χλωρίδας της Κύπρου. Παρόλο που τα δύο αυτά είδη δεν έχουν καταγραφεί στην ΑΠΜ, η παρουσία τους εντός της ΕΑ καταδεικνύει την οικολογική σημασία της περιοχής αυτής, η οποία αποτελεί στην ουσία μέρος του οικοσυστήματος των Αλυκών Λάρνακας. Επίσης, σε πολύ κοντινή απόσταση από την ΑΠΜ (περίπου 110 μέτρα) και εντός των ορίων της προστατευόμενης περιοχής έχει καταγραφεί πληθυσμός (περίπου 600-800 άτομα) του Κρισίμως Κινδυνεύοντος (CR) και τοπικού ενδημικού *Limonium mucronulatum*. Η αρχική χωροθέτηση του προτεινόμενου έργου τόσο κοντά στις θέσεις παρουσίας του τοπικού ενδημικού *Limonium mucronulatum* εμπερικλείει τον κίνδυνο μεταφοράς χωμάτων και χημικών ουσιών κατά τη φάση κατασκευής και λειτουργίας του έργου προς τις θέσεις παρουσίας του είδους με ενδεχόμενες αρνητικές επιπτώσεις για το εν λόγω είδος.

Είδη Πανίδας

Θηλαστικά

Υπάρχουν καταγραφές, πλησίον ή εντός των ορίων της προστατευόμενης περιοχής, δύο ειδών νυχτερίδων, του *Rousettus aegyptiacus* και του *Pipistrellus kuhli*. Ωστόσο, δεν υπάρχουν δεδομένα για την παρουσία τους στην ΑΠΜ. Ως εκ τούτου θεωρείται ότι το προτεινόμενο έργο δεν θα έχει σημαντικές επιπτώσεις στην κατάσταση διατήρησης των δύο αυτών ειδών.

Ερπετά και Αμφίβια

Δεν υπάρχουν δεδομένα για την παρουσία ειδών ερπετών εντός της ΑΠΜ. Δεδομένης της έκτασης και της θέσης του προτεινόμενου έργου, δεν θεωρείται ότι θα υπάρξουν σημαντικές επιπτώσεις στα είδη των ερπετών που βρίσκονται εντός της προστατευόμενης περιοχής.

Πουλιά

Στην προστατευόμενη περιοχή έχουν καταγραφεί 228 είδη πουλιών και στην ΑΠΜ/ΕΑ έχουν καταγραφεί 24 είδη πουλιών.

Στις Αλυκές Λάρνακας διαβιεί άγρια ζωή όπως τα παρυδάτια είδη άγριας πτηνοπανίδας που φωλιάζουν σε αυτές. Για παράδειγμα, το είδος χαρακτηρισμού *Vanellus spinosus* είναι κυρίως εντομοφάγο είδος που κυνηγάει κυρίως σε απόσταση 1-50 μ. από το νερό, σε ρηχά νερά/λάσπη, αλλά και σε γεωργικές εκτάσεις σε μεγαλύτερη απόσταση από το νερό και

φωλιάζει, εκτός από γυμνές περιοχές κοντά στο νερό, σε καλλιεργημένες εκτάσεις που γειτνιάζουν με υγροτόπους. Επίσης, στις Αλυκές Λάρνακας διαβιούν και άλλα είδη πτηνοπανίδας που δεν είναι παρυδάτια όπως το είδος χαρακτηρισμού *Melanocorypha calandra* που τρέφεται με σπόρους, έντομα και άλλα ασπόνδυλα, και προτιμά ανοικτά τοπία, με μη εντατική γεωργία (σιτηρά) και φυσικές στέπες. Τα είδη αυτά καταδεικνύουν τη σημασία των εκτάσεων με μη εντατική γεωργία που βρίσκονται σε κοντινή απόσταση από τον υγρότοπο.

Η περιοχή καθορίστηκε ως ΖΕΠ για τέσσερα είδη του Παραρτήματος Ι της Οδηγίας της ΕΕ για τα Άγρια Πουλιά [2009/147/ΕΚ] που αναπαράγονται στην περιοχή σε σημαντικούς αριθμούς, για εννέα είδη που απαντώνται σε σημαντικούς αριθμούς κατά της αποδημία ή/και το χειμώνα στη ΖΕΠ και για την ομάδα των αποδημητικών / διαχειμαζόντων υδρόβιων πτηνών. Τα είδη καθορισμού που φωλιάζουν στη ΖΕΠ είναι: Νανοπλουμίδι *Charadrius alexandrinus*, Καλαμοκαννάς *Himantopus himantopus*, Πελλοκατερίνα *Vanellus spinosus* και Μαυροτράσιηλος *Melanocorypha calandra*. Τα εννέα είδη που απαντώνται σε σημαντικούς αριθμούς κατά την αποδημία ή/και το χειμώνα στη ΖΕΠ είναι: Φλαμίνγκο *Phoenicopterus ruber* (στην αποδημία και το χειμώνα), Γερανός *Grus grus* (στην αποδημία), Νυφογερανός *Grus virgo* (στην αποδημία), Κεφαλόπαπια *Oxyura leucocephala* (το χειμώνα), Νερομπεκάτσα *Numenius arquata* (στην αποδημία και το χειμώνα), Χιονάτη *Egretta garzetta* (στην αποδημία), Νανοπλουμίδι *Charadrius alexandrinus* (στην αποδημία και το χειμώνα), Νεροχελίδονο *Glareola pratincola* (στην αποδημία), και Αλάουρτος *Tadorna tadorna* (το χειμώνα). Η ομάδα των αποδημητικών / διαχειμαζόντων υδρόβιων πτηνών αποτελείται από ένα πολύ μεγάλο αριθμό ειδών που περιλαμβάνουν τα είδη *Phoenicopterus ruber*, *Tadorna tadorna*, *Anas crecca*, *Anas platyrhynchos*, *Anas clypeata*, *Fulica atra*, *Tachybaptus ruficollis*, *Podiceps cristatus*, *Podiceps nigricollis*, *Phalacrocorax carbo*, *Pelecanus onocrotalus*, *Botaurus stellaris*, *Ixobrychus minutus*, *Nycticorax nycticorax*, *Ardeola ralloides*, *Bubulcus ibis*, *Egretta garzetta*, *Ardea alba*, *Ardea cinerea*, *Ardea purpurea*, *Ciconia nigra*, *Ciconia ciconia*, *Plegadis falcinellus*, *Platalea leucorodia*, *Anser albifrons*, *Tadorna ferruginea*, *Anas penelope*, *Anas strepera*, *Anas acuta*, *Anas querquedula*, *Netta rufina*, *Aythya ferina*, *Aythya nyroca*, *Aythya fuligula*, *Porzana porzana*, *Porzana parva*, *Gallinula chloropus*, *Grus grus*, *Grus virgo*, *Himantopus himantopus*, *Recurvirostra avoseta*, *Burhinus oedipnemus*, *Glareola pratincola*, *Charadrius dubius*, *Charadrius hiaticula*, *Charadrius alexandrinus*, *Charadrius leschenaultia*, *Pluvialis apricaria*, *Pluvialis squatarola*, *Vanellus spinosus*, *Vanellus vanellus*, *Calidris alba*, *Calidris minuta*, *Calidris temminckii*,

Calidris ferruginea, Calidris alpina, Philomachus pugnax, Gallinago gallinago, Limosa limosa, Numenius phaeopus, Numenius arquata, Tringa erythropus, Tringa totanus, Tringa stagnatilis, Tringa nebularia, Tringa ochropus, Tringa glareola, Actitis hypoleucos, Larus melanocephalus, Hydrocoloeus minutus, Larus ridibundus, Larus genei, Larus canus, Larus fuscus, Larus cachinnans, Larus armenicus, Gelochelidon nilotica, Sterna sandvicensis, Sterna hirundo, Sterna albifrons, Chlidonias hybrida, Chlidonias niger, Chlidonias leucopterus. Κατά την αποδημία ή/και το χειμώνα τα υδρόβια αυτά πτηνά ξεπερνούν τακτικά τις 10,000 και μπορεί να φτάσουν μέχρι τις 20,000.

Η ΑΠΜ βρίσκεται εντός της ΕΑ και αποτελεί συνέχεια των υγροτόπων των Αλυκών Λάρνακας όμως ακολουθείται πρακτική εκδίωξης των πουλιών από την περιοχή για λόγους ασφάλειας των πτήσεων. Παρόλα αυτά συνεχίζεται να καταγράφεται η καθημερινή παρουσία πουλιών εντός της ΕΑ και κατά συνέπεια εντός της ΑΠΜ, πράγμα που καταδεικνύει ότι η ΕΑ αποτελεί βίοτοπο για πολλά είδη πτηνοπανίδας, συμπεριλαμβανομένου και των ειδών χαρακτηρισμού της προστατευόμενης περιοχής.

Οι αρνητικές επιπτώσεις στα είδη χαρακτηρισμού της περιοχής αφορούν κυρίως απώλεια χώρου τροφοληψίας και ξεκούρασης των πουλιών και θα έχουν ως αποτέλεσμα την απομάκρυνση ειδών πτηνοπανίδας από την περιοχή. Συγκεκριμένα τα είδη που έχουν καταγραφεί εντός της ΑΠΜ είναι τα *Charadrius alexandrinus, Himantopus himantopus, Vanellus spinosus, Numenius arquata* και *Egretta garzetta*, τα οποία θα επηρεαστούν από την κατάληψη χώρου για εγκατάσταση του προτεινόμενου έργου αφού θα απωλέσουν χώρο ξεκούρασης και τροφοληψίας (για το *Vanellus spinosus*).

Τα είδη χαρακτηρισμού της ΖΕΠ «Αλυκές Λάρνακας» δίνονται στο Παράρτημα 1 μαζί με πληροφορίες για το αν έχουν καταγραφεί στην ΕΑ/ΑΠΜ.

Συμπεράσματα

Επιπτώσεις στους στόχους διατήρησης - Όροι και μέτρα μετριασμού των επιπτώσεων

Η ΕΑ αποτελεί συνέχεια του οικοσυστήματος των Αλυκών Λάρνακας. Η εξαίρεση της ΕΑ από την προστατευόμενη περιοχή έγινε για πολύ ειδικούς λόγους (λειτουργία αεροδρομίου), αλλά η περιοχή αυτή δεν παύει να αποτελεί αναπόσπαστο κομμάτι των Αλυκών Λάρνακας και θα πρέπει να εξασφαλίζεται η καλή κατάσταση διατήρησης των φυσικών οικοτόπων και ειδών γλωρίδας και πανίδας που απαντούν σε αυτήν.

Οι επιπτώσεις από την κατασκευή και λειτουργία του προτεινόμενου έργου στην αρχική θέση χωροθέτησης περιλαμβάνουν την αποψίλωση τύπων φυσικών οικοτόπων, την απώλεια οικολογικού περιθωρίου και την απώλεια ενδιαιτημάτων κυρίως για είδη της πτηνοπανίδας.

Τυχόν υλοποίηση του προτεινόμενου έργου στην αρχικά προτεινόμενη χωροθέτηση δημιουργεί τον κίνδυνο υποβάθμισης της κατάστασης διατήρησης των οικοτόπων που παρατηρούνται εντός των ορίων της προστατευόμενης περιοχής καθώς και της υποβάθμισης της κατάστασης του υδατικού ισοζυγίου και του υγροτοπικού οικοσυστήματος γενικότερα, λόγω απώλειας σημαντικής έκτασης με φυσική βλάστηση που λειτουργεί ως οικολογικό περιθώριο (ecological buffer zone).

Επιπλέον, σε ότι αφορά τα είδη καθορισμού της ΖΕΠ «Αλυκές Λάρνακας» που φαίνονται στο Παράρτημα 1 και που έχουν καταγραφεί στην περιοχή μελέτης, θεωρείται ότι θα υπάρξουν αρνητικές επιπτώσεις από την υλοποίηση του εν λόγω έργου στην αρχικά προτεινόμενη θέση. Οι επιπτώσεις αφορούν κυρίως απώλεια χώρου ξεκούρασης και τροφοληψίας.

Η Εναλλακτική λύση 1 δεν προσφέρει ιδιαίτερες λύσεις στα πιο πάνω προβλήματα καθώς περιλαμβάνει επίσης αποψίλωση φυσικής βλάστησης ενώ βρίσκεται πολύ κοντά με τα όρια της προστατευόμενης περιοχής και δεν επιτρέπει τη λειτουργία του οικολογικού περιθωρίου για αποφυγή δυσμενών επιπτώσεων στην προστατευόμενη περιοχή.

Η Εναλλακτική λύση 2 περιορίζει τις επιπτώσεις στην προστατευόμενη περιοχή, κυρίως λόγω της πλήρους αποφυγής αποψίλωσης φυσικής βλάστησης αλλά και της αυξημένης απόστασης από την προστατευόμενη περιοχή. Παρόλα αυτά, η διάσπαση του χώρου εγκατάστασης των φωτοβολταϊκών πλαισίων σε τρεις περιοχές (Α, Β, C) δημιουργεί προβλήματα αλλοίωσης του τοπίου και κατακερματισμού των ενδιαιτημάτων.

Η Εναλλακτική λύση 3 περιλαμβάνει εγκατάσταση των φωτοβολταϊκών πλαισίων σε δύο περιοχές (Α, Β) αποφεύγοντας πλήρως την αποψίλωση φυσικής βλάστησης και περιορίζοντας σημαντικά τον κατακερματισμό των ενδιαιτημάτων.

Συσσωρευτικές Επιπτώσεις

Στο πλαίσιο της εξέτασης της μελέτης ειδικής οικολογικής αξιολόγησης των επιπτώσεων στην προστατευόμενη περιοχή των Αλυκών Λάρνακας λήφθηκαν υπόψη και οι συσσωρευτικές επιπτώσεις από την κατασκευή και λειτουργία τριών φωτοβολταϊκών πάρκων σε μικρή απόσταση από το υπό εξέταση έργο και τα όρια της προστατευόμενης περιοχής. Τα έργα αυτά αφορούν:

- ΕΡΓΟ 1: ΦΒ Πάρκο εγκατεστημένης ισχύος 4 MW (ΛΑΡ/294/2018) – αδειοδοτημένο, περίπου 470 μέτρα από τα όρια της προστατευόμενης περιοχής

- ΕΡΓΟ 2: ΦΒ Πάρκο εγκατεστημένης ισχύος 5 MW (ΛΑΡ/063/2014) – αδειοδοτημένο, περίπου 230 μέτρα από τα όρια της προστατευόμενης περιοχής
- ΕΡΓΟ 3: ΦΒ Πάρκο εγκατεστημένης ισχύος 2.6 MW (ΛΑΡ/475/2014) - αδειοδοτημένο, περίπου 200 μέτρα από τα όρια της προστατευόμενης περιοχής.

Και τα τέσσερα έργα βρίσκονται πολύ κοντά ή εφάπτονται μεταξύ τους (Έργο 1 και 2) καθώς και με τα όρια της προστατευόμενης περιοχής «Αλυκές Λάρνακας» (υπό εξέταση έργο). Οι συσσωρευτικές επιπτώσεις από υφιστάμενα (αδειοδοτημένα φωτοβολταϊκά πάρκα, καθώς και το αεροδρόμιο Λάρνακας) και μελλοντικά (πιθανή αδειοδότηση του υπό εξέταση προτεινόμενο έργου και τουριστικής ανάπτυξης) αφορούν την κατάληψη γης, την αλλαγή χρήσης της γης, την απώλεια ενδιαιτημάτων της πτηνοπανίδας (κυρίως χώρων τροφοληψίας και ξεκούρασης), καθώς και τον κατακερματισμό των ενδιαιτημάτων (γεωργικών και φυσικών).

Οι συσσωρευτικές επιπτώσεις υποβαθμίζουν, διαταράσσουν και επιβαρύνουν την περιοχή, με κύρια επίπτωση αυτή της αλλαγής και κατάληψης/ απώλειας γης (ενδιαιτημάτων/βιοτόπων). Τα είδη άγριας ζωής και κυρίως η πτηνοπανίδα και τα είδη με τα οποία αυτή τρέφεται δεν περιορίζονται στις ήδη καθορισμένες ζώνες προστασίας αλλά χρησιμοποιούν ευρύτερα την περιοχή γύρω από τον υγρότοπο και μετακινούνται εντός και εκτός των ορίων της προστατευόμενης περιοχής. Οι βιότοποι γύρω από τις Αλυκές περιλαμβάνουν τις καλλιέργειες, οι οποίες είναι πολύ σημαντικές κυρίως για τα είδη πτηνοπανίδας αφού αποτελούν βιότοπο για τα ίδια αλλά και για τα είδη με τα οποία αυτά τρέφονται. Η συνεχιζόμενη πίεση αλλαγής χρήσης γης και η απώλεια βιοτόπων (αγροτεμάχια), θα έχει ως αποτέλεσμα τη σταδιακή απομάκρυνση των ειδών, καθώς και τη μείωση του πληθυσμού τους. Για το λόγο αυτό κρίνεται απαραίτητη η διατήρηση απόστασης του προτεινόμενου έργου από τα όρια της προστατευόμενης περιοχής, η πλήρης αποφυγή αποψίλωσης φυσικής βλάστησης περιμετρικά της προστατευόμενης περιοχής η οποία λειτουργεί ως οικολογικό περιθώριο (ecological buffer zone), όπως επίσης και ο περιορισμός του κατακερματισμού και της απώλειας των ενδιαιτημάτων (γεωργικών και φυσικών).

Τελικό Συμπέρασμα

Η Εναλλακτική λύση 3 του προτεινόμενου έργου καταλαμβάνει μόνο γεωργική έκταση, αποφεύγοντας πλήρως την αποψίλωση φυσικής βλάστησης και διατηρεί απόσταση από τα όρια της προστατευόμενης περιοχής. Ως εκ τούτου θα μπορούσε να αδειοδοτηθεί δεδομένου ότι:

- α) τα φωτοβολταϊκά πλαίσια θα τοποθετηθούν μόνο στην περιοχή Α για περιορισμό του κατακερματισμού των ενδιαιτημάτων αφού η περιοχή Α βρίσκεται πλησιέστερα στον δρόμο και δεν δημιουργείται περαιτέρω κατακερματισμός σε σχέση με την περιοχή Β
- β) κατά την κατασκευή και λειτουργία του φωτοβολταϊκού πάρκου τα δέντρα της περιοχής θα διατηρηθούν, δεν θα επηρεαστούν και δεν θα γίνει καμία αποκοπή δέντρων ή συστάδων δέντρων
- γ) δεν θα τοποθετηθούν οποιαδήποτε στερεά απόβλητα ή άλλου είδους υλικά από εκχερσώσεις περιμετρικά της περιοχής του προτεινόμενου έργου
- δ) κατά τη φάση κατασκευής του προτεινόμενου έργου θα ληφθούν όλα τα δυνατά μέτρα ελαχιστοποίησης του θορύβου
- ε) οποιαδήποτε αφαίρεση βλάστησης κατά τη φάση κατασκευής και λειτουργίας του προτεινόμενου έργου θα πρέπει να γίνεται με χειρωνακτικά μέσα (μη χρήση ζιζανιοκτόνων) ή με τη χρήση εξοπλισμού που δημιουργεί χαμηλές στάθμες θορύβου
- στ) δεν θα γίνεται χρήση χημικών καθαριστικών για τα πλαίσια.

Απόψεις μελών της ad hoc Επιτροπής

Οι απόψεις των εκπροσώπων της ad hoc επιτροπής επισυνάπτονται στο τέλος του κειμένου.

Παράρτημα 1: Οικότοποι και Είδη Χαρακτηρισμού της περιοχής του Δικτύου Natura 2000 (ΕΖΔ και ΖΕΠ) «Αλυκές Λάρνακας» (CY6000002)

ΟΙΚΟΤΟΠΟΙ

A/A	Κωδικός	Περιγραφή	Καταγράφηκε στην άμεση περιοχή μελέτης
1	1150*	Λιμνοθάλασσες	OXI
2	1210	Μονοετής βλάστηση της παλιρροιακής ζώνης	OXI
3	1310	Πρόσκοπες, μονοετείς κοινότητες σε λασπώδεις και αμμώδεις ζώνες	OXI
4	1410	Μεσογειακά αλοφυτικά λιβάδια (<i>Juncetalia maritimi</i>)	NAI
5	1420	Μεσογειακές και θερμο-ατλαντικές αλόφιλες λόχμες (<i>Arthrocnemetalia fruticosi</i>)	NAI
6	2110	Πρωτογενείς κινούμενες θίνες	OXI
7	5420	Φρύγανα με <i>Sarcopoterium spinosum</i> (Cisto-Micromerietea)	NAI
8	6220*	Ξηροφυτικοί λειμώνες της Μεσογείου με αγρωστώδη και μονοετή (Thero-Brachypodietea)	OXI

ΕΙΔΗ ΠΟΥΛΙΩΝ

A/A	Είδος	Καταγράφηκε στην άμεση περιοχή μελέτης
1	<i>Vanellus spinosus</i>	NAI
2	<i>Charadrius alexandrinus</i>	NAI
3	<i>Himantopus himantopus</i>	NAI
4	<i>Melanocorypha calandra</i>	OXI
5	<i>Phoenicopus ruber</i>	NAI
6	<i>Grus virgo</i>	OXI
7	<i>Grus grus</i>	OXI
8	<i>Oxyura leucocephala</i>	OXI
9	<i>Numenius arquata</i>	NAI
10	<i>Egretta garzetta</i>	NAI
11	<i>Glareola pranticola</i>	OXI
12	<i>Tadorna tadorna</i>	OXI

Παράρτημα 2: Σημαντικά είδη γλωρίδας

A/A	Είδος	Κατηγορία Κινδύνου (ΚΒΧΚ)	Καταγράφηκε στην άμεση περιοχή Μελέτης
1	<i>*Ophrys kotschy</i>	VU	OXI
2	<i>Carchys scabra</i>	EN	OXI
3	<i>Crypsis factorovskyi</i>	VU	OXI
4	<i>Erodium crassifolium</i>	VU	OXI
5	<i>Filago mareotica</i>	VU	OXI
6	<i>Galium divaricatum</i>	VU	OXI
7	<i>Limonium mucronulatum</i>	CR	OXI
8	<i>Suaeda aegyptiaca</i>	EN	OXI

From: Haris Nicolaou <nicolaouharis@cytanet.com.cy>
Sent: Δευτέρα, 21 Οκτωβρίου 2019 10:16 πμ
To: 'Eva Pitta'
Subject: Απόψεις για την κατασκευή και λειτουργία μονάδας παραγωγής ενέργειας με φωτοβολταϊκά συστήματα στην περιοχή του αεροδρομίου Λάρνακας.

Αγαπητή Εύα,
Αναφορικά με το πιο πάνω θέμα που αφορά την προτεινόμενη νέα χωροθέτηση φωτοβολταϊκού συστήματος στη περιοχή του αεροδρομίου Λάρνακας από την εταιρία Hermes

Airports Ltd οι απόψεις του Τμήματος Δασών είναι οι πιο κάτω:

1. Δεν φέρουμε ένσταση για την νέα χωροθέτηση
2. Δεν θα τοποθετηθούν μπάζα ή άλλου είδους υλικά από εκχερσώσεις περιμετρικά της περιοχής του έργου.

Στην διάθεση σου για οποιεσδήποτε διευκρινίσεις

Χάρης

Haris Nicolaou
Parks and Environment sector
Department of Forests
Ministry of Agriculture, Rural Development and Environment
1414, Nicosia, Cyprus
Tel: +357 22805532
Fax: +357 22805542
Email: nicolaouharis@cytanet.com.cy

From: Game Fund - Panicos Panayides <panayides.gf@cytanet.com.cy>
Sent: Πέμπτη, 12 Δεκεμβρίου 2019 7:43 πμ
To: Eva Pitta
Cc: director.thira@cytanet.com.cy; 'Elena Stylianopoulou'; Marina Xenophontos
Subject: Re: Απόψεις για την κατασκευή και λειτουργία μονάδας παραγωγής ενέργειας με φωτοβολταϊκά συστήματα στην περιοχή του αεροδρομίου Λάρνακας.

Αναφορικά με το πιο πάνω θέμα είναι προτιμότερο το σημείο Α να επεκταθεί περαιτέρω προς την βορειοδυτική μεριά για να καλύψει την αιτούμενη ισχύ και η περιοχή Β να αφαιρεθεί.
Πιστεύουμε ότι πρέπει να εξεταστεί και αυτή η εναλλακτική.

Πανίκος Παναγίδης
Λειτουργός Υπηρεσίας Θήρας & Πανίδας

Ταμείο Θήρας - Game & Fauna Dept.
Υπουργείο Εσωτερικών - Ministry of the Interior
tel: 00 357 22 560 113
fax: 00 357 22 560 114

From: Lefkios Sergides <director@terracypria.org>
Sent: Παρασκευή, 27 Σεπτεμβρίου 2019 2:06 μμ
To: Eva Pitta; martin.hellicar@birdlifecyprus.org.cy; 'Myroula Hadjichristophorou'; 'Melina Marcou'; floracy@primehome.com; panayides.gf@cytanet.com.cy
Cc: 'Elena Stylianopoulou'; Elena Erotokritou; 'Despo Zavrou'; Marina Xenophontos; info@oikologiafeeo.org; 'Director'; director@dfmr.moa.gov.cy; birdlifecyprus@birdlifecyprus.org.cy; Skevi Symeonidou; director.thira@cytanet.com.cy; andrecws@gmail.com; Skevi Symeonidou; Christoforos Panagiotou
Subject: RE: Απόψεις για την Κατασκευή και Λειτουργία Μονάδας Παραγωγής Ενέργειας με Φωτοβολταϊκά Συστήματα στο Αεροδρόμιο Λάρνακας
Attachments: RE: Απόψεις για την Κατασκευή και Λειτουργία Μονάδας Παραγωγής Ενέργειας... (35,8 KB)

Καλησπέρα Εύα και σε ευχαριστούμε για το e mail και την παρουσίαση πριν λίγες μέρες

Η θέση μας παραμένει η ίδια με αυτή που εκφράσαμε στις 22.4.2019 την οποία επισυνάπτω για ευκολία

Με εκτίμηση

Λεύκιος

Λεύκιος Σεργίδης
Εκτελεστικός Διευθυντής
Terra Cypria-το Κυπριακό Ίδρυμα Προστασίας του Περιβάλλοντος
p:+357 25320034 f:+357 25320036
w:www.terracypria.org
e: director@terracypria.org

From: Lefkios Sergides <director@terracypria.org>
Sent: Δευτέρα, 22 Απριλίου 2019 6:25 μμ
To: Elena Erotokritou; Lefkios Sergides; 'Myroula Hadjichristophorou'; siezekiel@fd.moa.gov.cy; wildlife.thira@cytanet.com.cy; info@oikologiafeeo.org; panayides.gf@cytanet.com.cy; birdlifecyprus@birdlifecyprus.org.cy; martin.hellicar@birdlifecyprus.org.cy; mmarcou@dfmr.moa.gov.cy; margyrou@dfmr.moa.gov.cy; director@fd.moa.gov.cy; smichaelides@dfmr.moa.gov.cy; 'Tassos Shialis'; vasiliki.anastasi@birdlifecyprus.org.cy; floracy@primehome.com
Cc: chadjipanayiotou@environment.moa.gov.cy; 'Elena Stylianopoulou'; epitta@environment.moa.gov.cy; mxenophontos@environment.moa.gov.cy; Skevi Symeonidou
Subject: RE: Απόψεις για την Κατασκευή και Λειτουργία Μονάδας Παραγωγής Ενέργειας με Φωτοβολταϊκά Συστήματα στο Αεροδρόμιο Λάρνακας

Αγαπητή Έλενα

Σε ευχαριστούμε για το μήνυμα και την αποστολή των Συμπληρωματικών Στοιχείων

Νομίζω ότι όλοι συμφωνούμε πως η απουσία Χωροταξικού Σχεδιασμού για την χωροθέτηση ΑΠΕ από την Υπηρεσία Ενέργειας, έχει δημιουργήσει μεγάλο πρόβλημα, κάτι που εξάλλου διαφάνηκε και από τις πρόσφατες συνεδρίες της κοινοβουλευτικής επιτροπής περιβάλλοντος, αλλά και των σχετικών αλληλογραφιών που ανταλλάσσονται μεταξύ διαφόρων Τμημάτων και φορέων, με την Υπηρεσία Ενέργειας.

Προσωπικά θεωρώ την χωροθέτηση φ/β πάρκων εντός και πλησίον των Αλυκών ένα κομμάτι του πιο πάω προβλήματος. Δεν ξέρω αν διαφωνεί κανένα μέλος της Επιτροπής, αλλά ξαφνικά βλέπουμε διάφορες αιτήσεις για φ/β, να περικυκλώνουν την Αλυκή και κάθε φορά γίνεται μεγάλος διάλογος και ανταλλαγή απόψεων αν πρέπει ή όχι να χωροθετηθούν εκεί.

Θα ήθελα να τονίσω ότι τα όρια της περιοχής Natura 2000 δεν είναι μια γραμμή που εντός αυτής πρέπει να έχουμε πιο αυστηρή προσέγγιση και αμέσως εκτός αυτής πρέπει τα προτεινόμενα έργα να αντιμετωπίζονται με χαλαρότητα. Αυτό εξάλλου απορρέει και από το πνεύμα του Άρθρου 6.3 της Οδηγίας 92/45/ΕΟΚ που λέει "Κάθε σχέδιο, μη άμεσα συνδεδεμένο ή αναγκαίο για τη διαχείριση του τόπου, το οποίο όμως είναι δυνατόν να επηρεάζει σημαντικά τον εν λόγω τόπο, καθεαυτό ή από κοινού με άλλα σχέδια, εκτιμάται δεόντως ως προς τις επιπτώσεις του στον τόπο, λαμβανομένων υπόψη των στόχων διατήρησής του..."

Όπως εξηγούν και οι ερμηνευτικοί οδηγοί που εξέδωσε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ο όρος δύναται δηλώνει ξεκάθαρα ότι ένα έργο μπορεί να είναι εκτός Natura 2000 και να έχει σοβαρές επιπτώσεις, ενώ από την άλλη μπορεί να είναι εντός και να μην επηρεάζει. Αυτό έχει να κάνει με τη φύση κάθε έργου, τα είδη καθορισμού μιας περιοχής και τη συμπεριφορά τους και άλλες παραμέτρους.

Στην περίπτωση των Αλυκών πολλά από τα είδη καθορισμού χρησιμοποιούν το προτεινόμενο χώρο και για αυτό εξάλλου η περιοχή χαρακτηρίστηκε από τον Πτηνολογικό Σύλλογο Κύπρου ως Σημαντική Περιοχή για τα Πουλιά, χρησιμοποιώντας τα C- κριτήρια καθορισμού, που αν δεν κάνω λάθος

αναγνωρίστηκαν και από το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο ως ικανοποιητικά κριτήρια για καθορισμό περιοχών ΖΕΠ..

Με βάση το πιο πάνω και έχοντας υπόψιν ότι οι Αλυκές Λάρνακας είναι ο πιο σημαντικός υγρότοπος που έχει να διαχειριστεί η Κυπριακή Δημοκρατία δεν συμφωνώ με την τοποθέτηση του συγκεκριμένου πάρκου αλλά και άλλων Φ/Β πάρκων δίπλα από τα όρια του υγρότοπου.

Εισηγούμαι ότι ενόψει και των τελευταίων εξελίξεων τέτοιες αιτήσεις σε τόσο ευαίσθητα οικοσυστήματα σταματήσουν να εξετάζονται μέχρι τουλάχιστον να ετοιμαστεί η νέα Στρατηγική Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων για το Σχέδιο Δράσης για τις ΑΠΕ (2020-2030) το οποίο φαντάζομαι θα επεκταθεί αυτή τη φορά και σε Χωροταξικό Σχεδιασμό.

Νομίζω ότι όλοι συμφωνούμε πως η Κύπρος έχει άπλετο χώρο τόσο πάνω σε κτίρια σε αστικό περιβάλλον όσο και σε υποβαθμισμένες περιοχές όπως εγκαταλειμμένα λατομεία, για να εγκαταστήσει φ/β πάρκα που να βοηθήσουν στην επίτευξη των Εθνικών μας στόχων.

Η Δήλωση στα Συμπληρωματικά Στοιχεία για απουσία Εναλλακτικών Χωροθετήσεων νομίζω δεν πρέπει να περιορίζεται εντός του αεροδρομίου αλλά εντός όλης της έκτασης των εδαφών που ελέγχει η Κυπριακή Δημοκρατία.

Παραμένω στη διάθεση σας για τυχόν διευκρινίσεις και περαιτέρω συζήτηση

Με εκτίμηση

Λεύκιος

Λεύκιος Σεργίδης
Εκτελεστικός Διευθυντής
Το Κυπριακό Ίδρυμα Προστασίας του Περιβάλλοντος, Terra Cypria

From: Andreas Demetropoulos <andrecws@logos.cy.net>
Sent: Παρασκευή, 27 Σεπτεμβρίου 2019 7:09 μμ
To: epitta@environment.moa.gov.cy
Cc: martin.hellicar@birdlifecyprus.org.cy; Melina Marcou;
floracy@primehome.com; panayides.gf@cytanet.com.cy; Elena
Stylianopoulou; Elena Erotokritou; Despo Zavrou; Marina
Xenophontos; info@oikologiafeeo.org; Director;
director@dfmr.moa.gov.cy; birdlifecyprus@birdlifecyprus.org.cy;
Skevi Symeonidou; director.thira@cytanet.com.cy;
andrecws@gmail.com; Christoforos Panagiotou;
director@terracypria.org
Subject: Re: Απόψεις για την Κατασκευή και Λειτουργία Μονάδας
Παραγωγής Ενέργειας με Φωτοβολταϊκά Συστήματα στο Αεροδρόμιο
Λάρνακας

Αγαπητή Εύα,
Οι θέσεις και απόψεις μας παραμένουν οι ίδιες και μετά την προταθείσα
τρίτη νέα
χωροθέτηση, όπως αυτές ανέκαθεν έχουν εκφρασθεί στα πλαίσια της ad hoc
Επιτροπής για το
εν λόγω θέμα.
Φιλικά
Μυρούλα Κατζηχριστοφόρου
ΟΠΟΚ

From: Andreas Demetropoulos <andrecws@logos.cy.net>
Sent: Παρασκευή, 26 Απριλίου 2019 3:38 μμ
To: eerotokritou@environment.moa.gov.cy
Cc: siezekiel@fd.moa.gov.cy; wildlife.thira@cytanet.com.cy;
info@oikologiafeeo.org; panayides.gf@cytanet.com.cy;
birdlifecyprus@birdlifecyprus.org.cy;
martin.hellicar@birdlifecyprus.org.cy; mmarcou@dfmr.moa.gov.cy;
margyrou@dfmr.moa.gov.cy; director@fd.moa.gov.cy;
smichaelides@dfmr.moa.gov.cy; Tassos Shialis;
vasiliki.anastasi@birdlifecyprus.org.cy; floracy@primehome.com;
chadjipanayiotou@environment.moa.gov.cy; Elena Stylianopoulou;
epitta@environment.moa.gov.cy;
mxenophontos@environment.moa.gov.cy; Skevi Symeonidou;
sergides@gmail.com
Subject: Re: Απόψεις για την Κατασκευή και Λειτουργία Μονάδας
Παραγωγής Ενέργειας με Φωτοβολταϊκά Συστήματα στο Αεροδρόμιο
Λάρνακας

Αγαπητή Έλενα,
Συμφωνώ απόλυτα με τον Λεύκιο γιαυτό δεν θα επαναλάβω τα ίδια.
Είναι όλα αυτά, πού τα μέλη της ad hoc Επιτροπής συζητήσαμε στην
σχετική συνεδρίαση για το πιο πάνω θέμα. Μετά και τα συμπληρωματικά
στοιχεία, είναι πλέον ξεκάθαρο ότι όχι μόνο οι
συσσωρευτικές επιπτώσεις των τριών φωτοβολταϊκών πού εφάπτονται της
προστετευόμενης περιοχής των Αλυκών της Λάρνακας υποβαθμίζουν την
λειτουργία του μοναδικού οικοσυστηματος των Αλυκών , λαμβάνοντας υπόψη
οτι είναι εκτος ΤΚΣ και ΖΕΠ, αλλά και τό
προτεινόμενο φωτοβολταϊκό του Αεροδρομίου.Είναι φανερό οτι το
μεγαλύτερο μέρος αυτού του φ/β ,καλύπτει αλοφυτικές κοινωνίες που ως
γνωστόν είναι είδος οικοτόπου ,σπάνιου και πολύ σημαντικού αποτελεί δε
μέρος/πρέκταση της λίμνης Οφανής που κατα καιρούς το μέρος αυτό
καλύπτεται απο νερό.Πολύ κοντά επίσης (110 m) βρίσκεται σημαντική
αποικία του Limonium (αθάνατα)φυτό του Κόκκινου Βιβλίου.
Να αναφέρω οτι το αεροδρόμιο έγινε στην καρδιά του Συμπλέγματος των
Αλυκών για λόγους υπέρτατου δημόσιου συμφέροντος και τώρα για
οικονομικούς λόγους (για πιο φτηνό ρεύμα) δεν επιτρέπεται να
υποβαθμίζεται περαιτέρω το μοναδικό αυτο οικοσύστημα του τόπου .
Με βάση τα πιο πάνω δεν συμφωνώ με την χωροθέτηση του εν λόγω φ/ β
πάρκου όπως δέν συμφώνησα και με τά προηγούμενα τρία στην ίδια
περιοχή, που εφάπτονται των Αλυκών Λάρνακας.

Φιλικά
Μυρούλα

Costas Hadjipanayiotou

From: Martin Hellicar <martin.hellicar@birdlifecyprus.org.cy>
Sent: Τετάρτη, 2 Οκτωβρίου 2019 1:08 μμ
To: Costas Hadjipanayiotou
Cc: Eleni Stylianopoulou; vasiliki.anastasi@birdlifecyprus.org.cy; 'Tasos Shialis'
Subject: PVParkHermesAirport_Larnaca_commentsBC
Attachments: 2019_04_22_BCCComments_AA_PVParkHermesAirport_Larnaca_Final.pdf; 2019_10_02_BCCComments_AADesignC_PVParkHermesAirports_LSL.pdf

Με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο

Αγαπητέ κ. Χατζηπαναγιώτου

Θέμα: Απόψεις Πτηνολογικού για τον επανασχεδιασμό Φωτοβολταϊκού (Φ/Β) Πάρκου της εταιρείας Hermes Airports Ltd (3.5 MW) στο Αεροδρόμιο Λάρνακας, στα πλαίσια εξέτασης της Δέουσας Εκτίμησης

Αναφορικά με το πιο πάνω θέμα, και σε συνέχεια της συνάντησης της Επιτροπής για την Ειδική Οικολογική Αξιολόγηση που έγινε στις 10 Σεπτεμβρίου 2019, επικοινωνούμε μαζί σας για να καταθέσουμε γραπτώς τις απόψεις μας.

Με τον νέο σχεδιασμό (Σχεδιασμός Γ – Σεπτέμβριος 2019) μεταφέρεται μεν το έργο σε γεωργικές εκτάσεις ανατολικότερα, μειώνοντας έτσι τις επιπτώσεις στους φυσικούς οικοτόπους της περιοχής εντούτοις, και με δεδομένο ότι το έργο συνεχίζει να χωροθετείται στα όρια της περιοχής Natura 2000 των Αλυκών Λάρνακας και εν μέρει εντός της Σημαντικής Περιοχής για τα Πουλιά (ΣΠΠ), οι απόψεις που εκφράσαμε σε επιστολή μας στις 22 Απριλίου 2019 (επισυνάπτεται για εύκολη αναφορά) συνεχίζουν να ισχύουν, ειδικά όσον αφορά τα πιο κάτω:

1. Σημασία της προστατευόμενης επηρεαζόμενης περιοχής και ανάγκη αποφυγής χωροθέτησης έργων Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας πλησίον περιοχών Natura 2000 και ιδιαίτερα υγροτόπων.
2. Επηρεασμός ειδών χαρακτηρισμού ΖΕΠ και ελκυστικότητα περιοχής για τα είδη αυτά που άλλωστε αποτελεί τον λόγο που συμπεριλαμβάνεται στη ΣΠΠ.
3. Φαινόμενο 'Lake-effect' και ο πιθανός κίνδυνος που δεν μπορεί να αποκλειστεί αφού ο παράγοντας χωροθέτησης του έργου δίπλα σε υγρότοπο παραμένει ο ίδιος.
4. Συνεκτικότητα τοπίου και απώλεια οικολογικού περιθωρίου (ecological buffer) που είναι απαραίτητο σε ένα σύστημα τόσο ευαίσθητο όσο ένας υγρότοπος, καθώς και κίνδυνος ρύπανσης από τη συντήρηση του Πάρκου.
5. Ελλείψεις στην εξέταση εναλλακτικών επιλογών που παραμένουν, αφού η χωροθέτηση παραμένει στην ίδια περιοχή πλησίον της περιοχής Natura 2000.
6. Συσσωρευτικές από ήδη αδειοδοτημένα και προτεινόμενα Φ/Β Πάρκα στην κοντινή περιοχή.
7. Χωροθέτηση Φ/Β Πάρκων χωρίς να έχει προηγηθεί στρατηγικός χωροταξικός σχεδιασμός που να λαμβάνει υπόψη τις προστατευόμενες και τις γεωργικές περιοχές, την αλλαγή χρήσης γης και το κατακερματισμό του τοπίου.

Τα πιο πάνω αναλύονται περαιτέρω στην επιστολή με ημερομηνία 22/4/2019 που επισυνάπτεται.

Είμαστε στη διάθεση σας για περαιτέρω διευκρινήσεις και συζήτηση του θέματος.

Με εκτίμηση,

Μάρτιν

Προς
κ. Κώστα Χατζηπαναγιώτου
Διευθυντής
Τμήμα Περιβάλλοντος
chadjipapanayiotou@environment.moa.gov.cy

Κοινοποίηση
κα. Έλενα Στυλιανοπούλου
Ανώτερη Λειτουργό Περιβάλλοντος
Τμήμα Περιβάλλοντος
estyliaopoulos@environment.moa.gov.cy

Λευκωσία, 22 Απριλίου 2019

Αγαπητέ κ. Χατζηπαναγιώτου,

Θέμα: Απόψεις Πτηνολογικού για την εξέταση Δέουσας Εκτίμησης για το Φωτοβολταϊκό (Φ/Β) Πάρκο της εταιρείας Hermes Airports Ltd (3.5 MW) στο Αεροδρόμιο Λάρνακας.

Αναφορικά με το πιο πάνω θέμα, επικοινωνούμε μαζί σας σε απάντηση του ηλεκτρονικού μηνύματος που λάβαμε από το Τμήμα σας (με ημερομηνία 16/4/2019), που αφορά παράκληση αποστολής απόψεων για το εν λόγω προτεινόμενο έργο στα πλαίσια της εξέτασης της Δέουσας Εκτίμησης.

Το προτεινόμενο έργο χωροθετείται εντός της Σημαντικής Περιοχής για τα Πουλιά (ΣΠΠ) και στα όρια της περιοχής Natura 2000, τόσο Ζώνης Ειδικής Προστασίας (ΖΕΠ) όσο και Ειδικής Ζώνης Διατήρησης (ΕΖΔ), «Αλυκές Λάρνακας». Έχοντας μελετήσει τη Μελέτη Δέουσας Εκτίμησης και τα συμπληρωματικά στοιχεία, και σε συνέχεια της συνεδρίασης της ad hoc Επιτροπής (11/2/2019), ο Πτηνολογικός εκφράζει τις ακόλουθες απόψεις:

• **Σημασία προστασίας της επηρεαζόμενης περιοχής**

Η περιοχή Natura 2000 «Αλυκές Λάρνακας», στα όριά της οποίας προτείνεται να εγκατασταθεί το εν λόγω έργο, αποτελεί τον πιο σημαντικό υγρότοπο καθώς και τον μοναδικό υγρότοπο Διεθνούς Σημασίας (αφού αποτελεί περιοχή Ramsar), υπό τον αποτελεσματικό έλεγχο της Κυπριακής Δημοκρατίας. Ταυτόχρονα πιστεύουμε ότι αποτελεί μια από τις πιο απειλούμενες περιοχές Natura 2000 σε ολόκληρη την Κύπρο, αφού αντιμετωπίζει μεγάλο αριθμό πιέσεων που έχουν ως αποτέλεσμα την άμεση απώλεια, υποβάθμιση και κατακερματισμό των οικοτόπων και των βιοτόπων των ειδών χαρακτηρισμού της περιοχής. Σε αυτές περιλαμβάνονται η παρουσία και λειτουργία του αεροδρομίου, το πυκνό οδικό δίκτυο, η σκληρία από την έντονη επισκεψιμότητα στην περιοχή, η ύπαρξη κατασκευητικού χώρου με τροχόσπιτα, η ρύπανση κ.α. Είναι εξίσου σημαντικό να σημειωθεί ότι οι αλυκές αποτελούν μόλις το 0,5-1% του συνόλου των διαφόρων τύπων υγροτόπων σε παγκόσμιο επίπεδο, θεωρούνται υψίστης σημασίας και είναι ο σπανιότερος τύπος υγροτόπου. Η μεγάλη αξία της βιοποικιλότητας της περιοχής σε συνδυασμό με τις υφιστάμενες και αυξανόμενες πιέσεις που αντιμετωπίζει καθιστούν τα περιθώρια για επικρόσθετες πιέσεις, που δρουν συσσωρευτικά στην περιοχή, πολύ στενά.

• **Επηρεασμός ειδών χαρακτηρισμού ΖΕΠ**

Η περιοχή όπου προτείνεται να εγκατασταθεί το έργο, όπως φαίνεται και από τα στοιχεία που παρουσιάζονται στη Μελέτη Δέουσας Εκτίμησης, αποτελεί ελκυστικό βιότοπο για την πτηνοπανίδα καθώς και συνέχεια των υγροτόπων των αλυκών Λάρνακας. Σύμφωνα με τη Μελέτη, στην περιοχή όπου προτείνεται να εγκατασταθεί το έργο έχουν παρατηρηθεί τα εξής 6 είδη χαρακτηρισμού της ΖΕΠ «Αλυκή Λάρνακας»: Χιονιάτη *Egretta garzetta*, Φλαμίνγκο *Phoenicopterus ruber*, Καλαμοκόκκινος *Himantopus himantopus*, Πλουμίδι *Charadrius alexandrinus*, Πελλοκατερίνα *Vanellus spinosus* και Νερομπεκάτσος *Numenius arquata*. Συγκεκριμένα στη Μελέτη αναφέρεται ότι «η ελκυστικότητα του εγκλειστού βιότοπου, και ειδικά των εποχιακών λιμνών, παραμένει ψηλή για τα περιφερόμενα πουλιά της αλυκής παρόλη την άμεση εκδίωξη τους από τα Συνεργεία της HERMES». Επομένως, έστω και υπό την ιδιαιτερότητα της ως χώρος του αεροδρομίου, η περιοχή όπου προτείνεται να εγκατασταθεί το έργο προσφέρει ένα πολύτιμο βιότοπο για την πτηνοπανίδα της περιοχής, για αυτό τον λόγο άλλωστε συμπεριλαμβάνεται η περιοχή αυτή στη ΣΠΠ. Με την εγκατάσταση ενός Φ/Β Πάρκου αυτός ο βιότοπος θα χαθεί, επηρεάζοντας είδη χαρακτηρισμού τους οποίους ο βιότοπος έχει ήδη συρρικνωθεί από την ύπαρξη του αεροδρομίου και των άλλων υφιστάμενων απειλών. Επικρόσθετα, και αντιθέτως του

T. Θ. 12026, 2340, Λευκωσία, Κύπρος, Τηλ.: +357-22455072, Fax: +357-22455073
Email: birdlifecyprus@birdlifecyprus.org.cy • <http://www.birdlifecyprus.org>
Αριθμός εγγραφής: 4

επιχειρήματος που παρουσιάζεται στα συμπληρωματικά στοιχεία για την ανεπιθύμητη παρουσία της πτηνοπανίδας στην περιοχή, και επομένως την έλλειψη επιπτώσεων από την απομάκρυνση της, θεωρούμε ότι η διαχείριση του κινδύνου πρόσκρουσης πρέπει να επιχειρεί την επίτευξη της δύσκολης ισορροπίας μεταξύ της προστασίας των πτήσεων και της διατήρησης της φύσης, νοουμένου ότι το αεροδρόμιο βρίσκεται εντός ενός τόσο σημαντικού υγροτόπου.

• **Φαινόμενο 'Lake-effect'**

Το 'Lake-effect' αποτελεί ένα φαινόμενο κατά το οποίο η άγρια ζωή, και ιδιαίτερα τα πουλιά, εκλαμβάνοντας την επιφάνεια των πλασιών των Φ/Β Πάρκων ως την υγρή επιφάνεια μιας λίμνης, έλκονται σε αυτή με κίνδυνο πρόσκρουσης. Θεωρούμε ότι ο κίνδυνος αυτής της απειλής δεν μπορεί να αποκλειστεί, αφού ελλείπει ευρείας κατανόησης του ζητήματος από την επιστημονική κοινότητα που να επιτρέπει την εξαγωγή συμπερασμάτων για τον κίνδυνο πρόσκρουσης και τη θνησιμότητα των πουλιών στη βάση της επιλογής του τύπου των πλασιών, θα πρέπει να εφαρμοστεί η αρχή της πρόληψης. Θα πρέπει επίσης να ληφθεί υπόψη ο παράγοντας της χωροθέτησης του έργου εντός του υγροτόπου, ο οποίος δύναται να επιδεινώσει το φαινόμενο του 'lake-effect' για τα πουλιά της περιοχής.

• **Απώλεια οικοτόπων και συνεκτικότητα του τοπίου**

Η ενδεχόμενη κατασκευή αυτού του έργου θα επιφέρει την απώλεια οικοτόπων αλοφυτικής βλάστησης και συγκεκριμένα των οικοτόπων χαρακτηρισμού της ΕΖΔ «Αλυκές Λάρνακας» 1420 και 1410. Η διατήρηση της κατάστασης των οικοτόπων αυτών αποτελεί μέτρο προτεραιότητας για την περιοχή, βάσει Υπουργικού Διατάγματος. Η εγκατάσταση του προτεινόμενου έργου στα όρια της περιοχής Natura 2000 θα επιφέρει επίσης την απώλεια οικολογικού περιθωρίου (ecological buffer) που είναι απαραίτητο σε ένα σύστημα τόσο ευαίσθητο όσο ένας υγρότοπος, τόσο για τη διατήρηση των ίδιων οικοτόπων που εκτείνονται εντός και εκτός της προστατευόμενης περιοχής, αφού είναι οικολογικά συνδεδεμένοι, αλλά και για την καλύτερη προστασία από τις πλημμύρες, τη ρύπανση και τη διάβρωση. Υπάρχει επίσης κίνδυνος ρύπανσης από τη συντήρηση των Φ/Β πλασιών, κάτι που θα έχει επιπτώσεις και στην πτηνοπανίδα της περιοχής, αφού είναι άμεσα αλληλένδετη με το οικολογικό καθεστώς των οικοτόπων του υγροτόπου.

• **Ελλείψεις στην εξέταση εναλλακτικών επιλογών**

Η εξέταση εναλλακτικών επιλογών που απαιτείται στα πλαίσια της Δέουσας Εκτίμησης, παρουσιάζει σημαντικές ελλείψεις στα στοιχεία που παρουσιάστηκαν. Παρόλο που οι λόγοι απόρριψης κάποιων εναλλακτικών χωροθετήσεων που θέτουν θέματα ασφαλείας πτήσεων είναι αντιληπτοί, εντούτοις οι λόγοι απόρριψης άλλων εναλλακτικών χωροθετήσεων στη βάση οικονομικών κριτηρίων δεν μπορούν να γίνουν αποδεκτοί, αφού τα οικονομικά δεν υπερισχύουν των οικολογικών κριτηρίων, όπως υποδεικνύει και ο κατευθυντήριος Οδηγός της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για το Άρθρο 6 της Οδηγίας. Επίσης θα πρέπει να εξεταστεί και η μηδενική λύση.

• **Συσσωρευτικές πιέσεις στην περιοχή του προτεινόμενου έργου**

Επιπρόσθετα των πολλών πιέσεων που δέχεται η περιοχή Natura 2000 «Αλυκές Λάρνακας» γενικά, σε ακτίνα μικρότερη του 1 χλμ. από την προτεινόμενη περιοχή, έχουν ήδη αδειοδοτηθεί 3 Φ/Β Πάρκα συνολικής ισχύος σχεδόν 13 MW, κάτι το οποίο δεν έχει ληφθεί καθόλου υπόψη στην εν λόγω Μελέτη.

Έχοντας υπόψη τα πιο πάνω, θεωρούμε ότι το έργο αναμένεται να επιφέρει σημαντικές, μη αναστρέψιμες επιπτώσεις και η άποψή μας είναι ότι δεν πρέπει να αδειοδοτηθεί πλησίον μιας τόσο σημαντικής, απειλούμενης και μοναδικής περιοχής Natura 2000, όπως είναι οι Αλυκές Λάρνακας.

Παραμένουμε στη διάθεση σας για περαιτέρω διευκρινήσεις και συζήτηση του θέματος.

Με εκτίμηση,

Μάρτιν Χέλλικαρ, Διευθυντής
Πτηνολογικός Σύνδεσμος Κύπρου

Τ, Θ, 12026, 2340, Λευκωσία, Κύπρος, Τηλ.: +357-22455072, Fax: +357-22455073
Email: birdlife@cyprus.org • <http://www.birdlife.org>
Αριθμός εγγραφής: 4

Αρχή Ηλεκτρισμού Κύπρου

Αρ. Φακ. μας: ΔΔΑ/Β16393-1-1F
Αρ. Φακ. σας: ΛΑΡ649/18

Διευθυντή
Τμήμα Πολεοδομίας και Οικήσεως
Οδός Κινύρας 5-6
1102, Λευκωσία

Ημερομηνία: 20/12/2018

Αγαπητέ κύριε

ΦΩΤΟΒΟΛΤΑΪΚΟ ΠΑΡΚΟ 3,5MW ΕΝΤΟΣ ΤΟΥ ΧΩΡΟΥ ΑΕΡΟΛΙΜΕΝΑΣ ΛΑΡΝΑΚΑΣ
Περιοχή: ΛΑΡΝΑΚΑ Τεμ: 401,327,455
Τμήμα: J Ενορία: ΣΚΑΛΑ Φ/Σ: L 31+L 32

Αναφέρομαι στην επιστολή σας για το πιο πάνω θέμα και σας πληροφορώ τα ακόλουθα:

Η Αρχή δεν φέρει ένσταση στην έκδοση της Πολεοδομικής Άδειας σύμφωνα με τα σχέδια που έχουν υποβληθεί και τα οποία σας επιστρέφονται.

Πριν από την έναρξη των κατασκευαστικών εργασιών, ο αιτητής θα πρέπει να διευθετήσει συνάντηση με το Τμήμα Μελετών του Γραφείου μας στην οποία θα συζητηθούν η διάταξη του Δωματίου Μετρητών και ο τρόπος εγκατάστασης της μετρητικής μονάδας.

Παρατηρήσεις/Επιπρόσθετοι όροι

1) Σε περίπτωση που υπάρχουν πολλαπλές αιτήσεις για σύνδεση παραγωγών ενέργειας στην ίδια περιοχή, η ΑΗΚ δεν δεσμεύεται ότι θα είναι σε θέση να διαθέσει στο δίκτυο της όλη την παραγόμενη ενέργεια των αιτητών.

2) Σύμφωνα με τον Τεχνικό Οδηγό της BDEW, Έκδοση Ιούνιος 2008, «Generating Plants Connected to the Medium Voltage Network», παράγραφος 2.3 (Admissible Voltage Changes), η μεταβολή (αύξηση ή μείωση) της Τάσης υπό σταθερές συνθήκες στο Σημείο Σύνδεσης, λόγω της σύνδεσης του συστήματος Παραγωγής ΑΠΕ, δεν πρέπει να ξεπερνά το 2%. Εάν η μεταβολή της τάσης στο σημείο σύνδεσης ξεπερνά το 2%, η ΑΗΚ δεν δεσμεύεται ότι θα είναι σε θέση να διαθέσει στο δίκτυο της όλη την παραγόμενη ενέργεια των αιτητών. Σε αυτή την περίπτωση ο παραγωγός θα πρέπει να μειώσει την ισχύ του φωτοβολταϊκού πάρκου σύμφωνα με τις οδηγίες της ΑΗΚ έτσι ώστε να ικανοποιηθεί ο πιο πάνω περιορισμός που προκύπτει από τους Κανόνες Διανομής και του σχετικού Τεχνικού Οδηγού του Διαχειριστή Συστήματος Διανομής.

3) Για έκδοση προκαταρκτικής προσφοράς, ο αιτητής θα πρέπει να υποβάλει αίτηση στην Αρχή Ηλεκτρισμού προσκομίζοντας τα απαιτούμενα πιστοποιητικά, δικαιολογητικά και άλλα έγγραφα τα οποία αναφέρονται στον ΠΙΝΑΚΑ 1 (επισυνάπτεται).

Με εκτίμηση

Κώστας Μεσημέρης
ΔΣΔ Περιφέρειας
(Διαχειριστής Συστήματος Διανομής)

Αρμόδιος Λειτουργός για επικοινωνία: Θεοδώρα Σιόκουρου Τηλ: 24204036 Φαξ: 24204207

Περιφερειακό Γραφείο Αμμοχώστου-Λάρνακας:
Κωνσταντίνου Παλαιολόγου 57 ΤΘ 40186 CY-6301 Λάρνακα Κύπρος
Τηλ: 357-24204000 Φαξ: 357-24204009 Email: eac@eac.com.cy
Website: www.eac.com.cy

ΠΙΝΑΚΑΣ 1

ΣΧΕΔΙΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΗΛΕΚΤΡΙΣΜΟΥ ΑΠΟ ΑΝΑΝΕΩΣΙΜΕΣ ΠΗΓΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΜΕ ΤΕΛΙΚΗ ΚΑΤΑΛΗΞΗ ΤΗΝ ΕΝΤΑΞΗ ΤΩΝ ΕΡΓΩΝ ΣΤΗΝ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΗ ΑΓΟΡΑ ΗΛΕΚΤΡΙΣΜΟΥ

ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΑΠΕ 151kWp μέχρι 8MWp

ΕΝΤΥΠΟ ΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ, ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΤΙΚΩΝ, ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΑΛΛΩΝ ΕΓΓΡΑΦΩΝ ΠΟΥ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΣΥΝΟΔΕΥΟΥΝ ΤΗΝ ΑΙΤΗΣΗ ΤΟΥ ΠΑΡΑΓΩΓΟΥ ΠΡΟΣ ΤΟ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΗ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΔΙΑΝΟΜΗΣ (ΑΗΚ) ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΔΟΣΗ Ι ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗΣ ΠΡΟΣΦΟΡΑΣ ΓΙΑ ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΗ ΠΙΘΑΝΗ ΔΙΑΣΥΝΔΕΣΗ

Κατάλογος Απαιτούμενων Δικαιολογητικών		
1	Αντίγραφο της Άδειας ή Εξαιρέσης από Άδεια Κατασκευής Σταθμού Παραγωγής Ηλεκτρισμού από ΑΠΕ που εκδόθηκε στον Παραγωγό από τη ΡΑΕΚ, η οποία βρίσκεται σε ισχύ για το προτεινόμενο με την αίτηση έργο	☐
2	Τοποθεσία εγκατάστασης Συστήματος Παραγωγής ΑΠΕ, δήλωση του αριθμού Τεμαχίου, Τμήματος και Φύλλου Σχεδίου, επισυνάπτοντας: Τοπογραφικά/Κτηματικά Σχέδια με τη σφραγίδα του Τμήματος Κτηματολογίου και Χωρομετρίας, στα οποία να είναι σημειωμένα όλα τα τεμάχια εντός των οποίων θα εγκατασταθεί το Σύστημα Παραγωγής ΑΠΕ, η διάταξη του Συστήματος Παραγωγής ΑΠΕ και το κτίριο Ελέγχου του Παραγωγού (ΚΕΠ)	☐
3	(i) Αντίγραφο Τίτλου/ων Ιδιοκτησίας για όλα τα τεμάχια εντός των οποίων θα υλοποιηθεί το Έργο. Σε περίπτωση που ο ιδιοκτήτης είναι διαφορετικός από τον αιτητή, θα πρέπει να προσκομίζεται η γραπτή του συγκατάθεση ή επικυρωμένο ενοικιαστήριο έγγραφο. (ii) Επικυρωμένη Σύμβαση Μίσθωσης / Ενοικιαστηρίου Εγγράφου του/των τεμαχίου/ων, σε περίπτωση που το/τα τεμάχιο/α δεν είναι στην ιδιοκτησία του αιτητή	☐
4	Για Φυσικό πρόσωπο: Αντίγραφο Δελτίου Ταυτότητας Για Νομικό πρόσωπο: I) Πρόσφατο Αντίγραφο Πιστοποιητικού Σύστασης Εταιρείας από τον Έφορο Εταιρειών και Επίσημο Παραλήπτη, Αριθμός Εγγραφής Εταιρείας, Αριθμός Φορολογικού Μητρώου (έστω και αν είναι νεοσύστατη). II) Πρόσφατο Αντίγραφο Πιστοποιητικού Μετόχων της Εταιρείας από τον Έφορο Εταιρειών και Επίσημο Παραλήπτη. III) Πρόσφατο Αντίγραφο Πιστοποιητικού Διευθυντών της Εταιρείας από τον Έφορο Εταιρειών και Επίσημο Παραλήπτη.	☐
5	Υπογεγραμμένη δήλωση ότι για το εν λόγω έργο δεν έχει υποβληθεί αίτηση κάτω από οποιοδήποτε άλλο Σχέδιο Χορηγιών για ενθάρρυνση της χρήσης των ΑΠΕ.	☐

Η αίτηση θα παραλαμβάνεται μόνο εάν είναι πλήρως συμπληρωμένη και συνοδεύεται από όλα τα απαιτούμενα στοιχεία, πιστοποιητικά και δικαιολογητικά.

Σημείωση:

1. Ο ΔΣΔ (ΑΗΚ), αναλόγως της περίπτωσης, δύναται να ζητήσει επιπρόσθετες πληροφορίες και στοιχεία, συμπεριλαμβανομένου και του συνολικού κόστους του έργου όταν αυτό ολοκληρωθεί.

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ
ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΤΑΞΕΩΣ

Αρ. Φακ. Π.Υ. 343/5/ΕΡΓ6000_912
Αρ. Τηλ. 22802411
Αρ. Φαξ. 22321529
E-mail: cyprusfireservice@fs.gov.cy
www.fs.gov.cy

20 Δεκεμβρίου 2018

^{Διευθ.}
Επαρχιακό Λειτουργό
Τμήματος Πολεοδομίας και Οικήσεως
Λάρνακας,

Οικοδομή: Φωτοβολταϊκό Πάρκο

Αιτητής: ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ, ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ &
ΕΡΓΩΝ/ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΡΓΩΝ

Αρ. Αιτ.: ΛΑΡ/649/2018, Λάρνακα

Αναφέρομαι στην επιστολή σας με αρ. Αιτ. ΛΑΡ/649/2018 ημερομηνίας 6/12/2018 και σας πληροφορώ ότι τα σχέδια της πιο πάνω οικοδομής εξετάστηκαν και δεν υπάρχει ένσταση για την έκδοση της ζητούμενης άδειας.

Όσον αφορά τον πυροσβεστικό εξοπλισμό επιφυλάσσω τις απόψεις μου όταν το πάρκο θα είναι έτοιμο να λειτουργήσει.

(Χαράλαμπος Λιμναίτης Ανώτ. Υπ/μος)
Υπεύθυνος
Τμήματος Πυροπροστασίας
Για Δ/ντη Πυροσβεστικής Υπηρεσίας

Κοιν:- Πυρ. Σταθμό Λάρνακας
ΓΑ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 3

ΛΑΡ/649/18
(Εκκρετη)

ΑΡΧΗΓΕΙΟ ΠΥΡΟΣΒΕΣΤΙΚΗΣ
ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ ΚΥΠΡΟΥ
Τ.Θ. 12206 - 2342 Λακατάμια

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ
ΠΑΡΑΛΑΒΗΣ
31 ΔΕΚ. 2018
ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΗ ΑΡΧΗ

Αρ. Εγγρ. 711
ΕΛΗΦΩΝ
- 7 ΙΑΝ. 2019
ΚΕΝΤΡΙΚΑ ΓΡΑΦΕΙΑ ΤΜΗΜΑΤΟΣ
ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑΣ & ΟΙΚΗΣΕΩΣ

Κα Μ Χατζη...
Κα ΕΠ Χρισ...
Κα ΑΑ Παγκ...

μ
771

Σει

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ, ΠΡΟΝΟΙΑΣ
ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ

ΤΜΗΜΑ
ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ
ΕΠΑΡΧΙΑΚΟ ΓΡΑΦΕΙΟ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗΣ
ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΛΑΡΝΑΚΑΣ
Τ.Θ. 40136, 6301 ΛΑΡΝΑΚΑ

Αρ. Φακ.: 05.33.002.001
Κωδ. Μηχανογρ.: 13076
Αρ. Τηλ.: 24805319
Αρ. Φαξ: 24305130
Ηλεκτρ. Διεύθυνση: dliolar@dli.mlsi.gov.cy
Ιστοσελίδα: www.mlsi.gov.cy/dli

30.01.2019

Διευθύντρια Τμήματος Πολεοδομίας & Οικήσεως, ✓
1454, Λευκωσία

Κα ΜΧατζη
Κα ΕΑ Πιχρίτσου
Κα ΑΑ Γιακου
μ
13/2
J 4/2

Αίτηση για Νέο υποστατικό - Πολεοδομική Άδεια
Αιτούμενη χρήση: Φωτοβολταϊκό Πάρκο Ισχύος 3,5MW

Αιτητής: ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΡΓΩΝ

Αρ. Αίτησης: ΛΑΡ/ 649/2018

Τόπος Ανέγερσης: Αρ. Τεμ.: 401, 455, 327 - Φ./Σχ.: 50/31, 50/32

Περιοχή: Αεροδρόμιο Λάρνακας, Δήμος Λάρνακας, Επαρχία Λάρνακας

Αναφέρομαι στην επιστολή σας με αρ. φακ. ΛΑΡ/ 649/2018 και ημερ. 06.12.2018, σχετικά με τις απόψεις του Τμήματος Επιθεώρησης Εργασίας για το πιο πάνω θέμα και παρακαλώ όπως σε περίπτωση που χορηγήσετε στον αιτητή την αιτούμενη άδεια συμπεριλάβετε τους όρους που επισυνάπτονται ως Παράρτημα Α ως ακολούθως:

(α) **Παράρτημα Α:**

Όροι που τέθηκαν με βάση τις πρόνοιες της Νομοθεσίας για Ασφάλεια και Υγεία στην Εργασία.

Τα σχέδια και άλλα σχετικά έγγραφα που λήφθηκαν μαζί με την εν λόγω αίτηση, σας επιστρέφονται συνημμένα.

Για οποιοσδήποτε πρόσθετες πληροφορίες ή διευκρινίσεις μπορείτε να επικοινωνείτε με την κα Μαρία Κρανιδιώτου, Επιθεωρήτρια Εργασίας 1ης τάξης στο τηλ. 24805319.

(Ιωάννης Πίσσης)

Προϊστάμενος Επαρχιακού Γραφείου

Κοιν.: Διευθυντή Τμήματος Επιθεώρησης Εργασίας

Αίτηση για Νέο υποστατικό - Πολεοδομική Άδεια
Αιτητής: ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΡΓΩΝ
Αρ. Αίτησης: ΛΑΡ/649/2018

Η ΠΕΡΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΚΑΙ ΥΓΕΙΑΣ ΣΤΗΝ ΕΡΓΑΣΙΑ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ

Προκαταρκτική Σημείωση: Το Τμήμα Επιθεώρησης Εργασίας επιφυλάσσει να επιβάλει επιπρόσθετους όρους που αφορούν την ειδική χρήση του υποστατικού ή σε περίπτωση που εγκατασταθούν σε αυτό μηχανήματα ή άλλος εξοπλισμός.

Οι πιο κάτω όροι τίθενται από το Τμήμα Επιθεώρησης Εργασίας, σύμφωνα με τους περί Ασφάλειας και Υγείας στην Εργασία Νόμους του 1996 έως (Αρ. 2) του 2015 και τους σχετικούς Κανονισμούς που εκδόθηκαν με βάση τους νόμους αυτούς καθώς και τον περί Πετρελαιοειδών Νόμο (Κεφ.272) και τους Κανονισμούς που εκδόθηκαν κάτω από τον Νόμο αυτό.

Οι όροι 1 - 9 αναφέρονται ειδικότερα στις διατάξεις των περί Ασφάλειας και Υγείας (Ελάχιστες Προδιαγραφές για Προσωρινά ή Κινητά Εργοτάξια) Κανονισμών του 2015 (Κ.Δ.Π.410/2015) και αφορούν τις κατασκευαστικές εργασίες (αρχικές και μεταγενέστερες καθόλη τη διάρκεια της ζωής του υποστατικού / κτηριακών εγκαταστάσεων).

Οι όροι 10 - 24 αναφέρονται κυρίως στις διατάξεις των περί Ελάχιστων Προδιαγραφών Ασφάλειας και Υγείας στους Χώρους Εργασίας Κανονισμών του 2002 και 2004 (Κ.Δ.Π.174/2002 και Κ.Δ.Π.494/2004) καθώς και σε άλλες σχετικές διατάξεις της Νομοθεσίας.

Η συμμόρφωση με τους πιο κάτω όρους αποτελεί υποχρέωση των ιδιοκτητών ή και των κατόχων των υποστατικών σε σχέση με την εξέταση της παρούσας αίτησης και θα ελεγχθεί τόσο κατά το στάδιο της εξέτασης τυχόν αίτησης που θα υποβάλετε για σκοπούς έκδοσης Πιστοποιητικού Έγκρισης, όσο και σε μελλοντικές επιθεωρήσεις που θα διεξάγονται από Επιθεωρητές Εργασίας του Τμήματος Επιθεώρησης Εργασίας.

1. Συντονιστές Ασφάλειας και Υγείας

1.1. Συντονιστής Μελέτης¹

Πριν από την έναρξη της μελέτης του έργου πρέπει να οριστεί Συντονιστής για τα θέματα Ασφάλειας και Υγείας κατά την εκπόνηση της μελέτης του έργου (Συντονιστής Μελέτης) ο οποίος θα πρέπει, μεταξύ άλλων, να συντονίσει την εφαρμογή, από τους μελετητές του έργου, των αρχών πρόληψης σε θέματα ασφάλειας και υγείας στα στάδια σύλληψης, επεξεργασίας και εκπόνησης της μελέτης και να καταρτίσει ή να αναθέσει την κατάρτιση του Σχεδίου Ασφάλειας και Υγείας (ΣΑΥ) καθώς και την κατάρτιση και αναπροσαρμογή του Φάκελου Ασφάλειας και Υγείας (ΦΑΥ). Ο Συντονιστής Μελέτης ορίζεται με γραπτή συμφωνία από τον κύριο του έργου ή τον μελετητή ολόκληρου του έργου, κατέχει τα απαιτούμενα προσόντα και εκτελεί τα καθήκοντα που καθορίζονται στη σχετική νομοθεσία. Σε κάθε περίπτωση ο κύριος του έργου διασφαλίζει τον ορισμό του Συντονιστή.

¹ Ισχύει για αναπτύξεις όπου προβλέπεται ή θα εκτελεστούν εργασίες από περισσότερους του ενός εργολάβου ή υπεργολάβου όπου απαιτείται εκ των Προτέρων Γνωστοποίηση.

Ο Συντονιστής Μελέτης πρέπει να διαθέτει επαρκή μέσα και πόρους για τη διαχείριση των θεμάτων ασφάλειας και υγείας σε σχέση με την εκπόνηση της μελέτης, το σχεδιασμό, τον προγραμματισμό και την προετοιμασία της εκτέλεσης του έργου.

1.2. Συντονιστής Εκτέλεσης²

Πριν από την έναρξη λειτουργίας του εργοταξίου, πρέπει να οριστεί Συντονιστής για τα θέματα ασφάλειας και υγείας κατά την εκτέλεση του έργου (Συντονιστής Εκτέλεσης), ο οποίος θα πρέπει, μεταξύ άλλων, να συντονίζει την εφαρμογή των αρχών πρόληψης και του ΣΑΥ από τους εργολάβους και υπεργολάβους καθώς και τη συνεργασία μεταξύ των εργολάβων και υπεργολάβων κατά την εκτέλεση των εργασιών. Επίσης, πρέπει να αναπροσαρμόζει το ΣΑΥ και ΦΑΥ σε συνεργασία με τον Συντονιστή Μελέτης, όπου αυτό απαιτείται.

Ο Συντονιστής Εκτέλεσης ορίζεται, με γραπτή συμφωνία, από τον εργολάβο ολόκληρου του έργου ή από τον κύριο του έργου, όταν δεν υπάρχει εργολάβος ολόκληρου του έργου, κατέχει τα απαιτούμενα προσόντα και εκτελεί τα καθήκοντα που καθορίζονται στους πιο πάνω Κανονισμούς. Σε κάθε περίπτωση ο κύριος του έργου διασφαλίζει τον ορισμό του Συντονιστή.

Για εργοτάξια έργων Πρώτης Τάξης, σύμφωνα με τις διατάξεις των περί Εγγραφής και Ελέγχου Εργοληπτών Οικοδομικών και Τεχνικών Έργων Νόμων του 2001 έως 2013, πρέπει να οριστεί Συντονιστής Εκτέλεσης σε πλήρη απασχόληση.

Ο Συντονιστής Εκτέλεσης πρέπει να διαθέτει τα απαιτούμενα μέσα και την αρμοδιότητα για την εκτέλεση των καθηκόντων του χωρίς να επηρεάζεται από ενδεχόμενες συγκρούσεις συμφερόντων.

2. Σχέδιο και Φάκελος Ασφάλειας και Υγείας

Πριν από την έναρξη λειτουργίας του εργοταξίου πρέπει να εκπονηθεί κατάλληλο Σχέδιο Ασφάλειας και Υγείας (ΣΑΥ) και να καταρτιστεί ο Φάκελος Ασφάλειας και Υγείας (ΦΑΥ), όπου αυτά εφαρμόζονται. Τα έγγραφα αυτά πρέπει να εκπονηθούν στο στάδιο της μελέτης του έργου και να αναπροσαρμόζονται καθόλη τη διάρκεια εκτέλεσης του έργου σε συνάρτηση με την εξέλιξη των εργασιών.

2.1. Σχέδιο Ασφάλειας και Υγείας (ΣΑΥ)

Το ΣΑΥ αναφέρεται στις εργασίες εκτέλεσης του έργου.

Το περιεχόμενο του ΣΑΥ καθορίζεται στη σχετική νομοθεσία. Στο ΣΑΥ πρέπει να καθορίζονται, μεταξύ άλλων, με βάση τις γραπτές εκτιμήσεις των κινδύνων και λαμβανομένου υπόψη του χρονοδιαγράμματος εκτέλεσης του έργου, τα ειδικά μέτρα για τις εργασίες που προγραμματίζονται ή/και αναμένονται να πραγματοποιηθούν. Τα ειδικά μέτρα περιλαμβάνουν τις μεθόδους εργασίας, τα οργανωτικά και τεχνικά μέτρα και άλλες διευθετήσεις για τη διαχείριση και αντιμετώπιση των κινδύνων που ενέχονται στις διάφορες φάσεις, δραστηριότητες και θέσεις εργασίας εκτέλεσης του έργου για την προστασία των προσώπων στην εργασία ή/και άλλων προσώπων που τυχόν να επηρεαστούν. Επίσης, πρέπει να περιλαμβάνει τους κανόνες που θα εφαρμόζονται στο εργοτάξιο και τις εργασίες για τις οποίες πρέπει να υποβάλλεται ασφαλής μέθοδος

² Ισχύει για αναπτύξεις όπου προβλέπεται ή θα εκτελεστούν εργασίες από περισσότερους του ενός εργολάβου ή υπεργολάβου όπου απαιτείται εκ των Προτέρων Γνωστοποίηση.

εργασίας ή και να εφαρμόζεται σύστημα γραπτής άδειας εργασίας καθώς και οι διαδικασίες έγκρισης. Ιδιαίτερη προσοχή θα πρέπει να δίνεται στους κινδύνους που προκύπτουν από την ταυτόχρονη διεξαγωγή των εργασιών.

Το ΣΑΥ πρέπει να αναπροσαρμόζεται ανάλογα με την εξέλιξη των εργασιών και τις αλλαγές που επέρχονται πριν από την έναρξη και καθόλη τη διάρκεια της εκτέλεσης των εργασιών.

Το ΣΑΥ δηλαδή τα απαιτούμενα προληπτικά και προστατευτικά μέτρα, περιλαμβανομένων ειδικών μελετών ή τα αποτιμώμενα επισκοπήσεων, των ειδικών μέτρων, καθώς και άλλων διευθετήσεων για τη διαχείριση και για την αντιμετώπιση των κινδύνων, ενσωματώνονται στη μελέτη, τα κατασκευαστικά σχέδια, τις τεχνικές προδιαγραφές προκήρυξης, τους όρους και τις απαιτήσεις των συμβολαίων ανάθεσης του έργου.

2.2. Φάκελος Ασφάλειας και Υγείας (ΦΑΥ)

Ο ΦΑΥ αναφέρεται στις μελλοντικές εργασίες καθ' όλη τη διάρκεια ζωής του έργου.

Ο ΦΑΥ καταρτίζεται σύμφωνα με τα χαρακτηριστικά του έργου και περιλαμβάνει τα πραγματικά στοιχεία του έργου όπως αυτό εκτελέστηκε. Πρέπει να περιλαμβάνει μεταξύ άλλων τα ενημερωμένα σχέδια του έργου όπως αυτό έχει κατασκευαστεί, πληροφορίες και χρήσιμα στοιχεία σε θέματα ασφάλειας και υγείας, τους προβλεπόμενους κινδύνους που έχουν σχέση με τις εργασίες τακτικής ή έκτασης συντήρησης ή άλλες μεταγενέστερες εργασίες καθ' όλη τη μελλοντική ζωή του έργου, καθώς και τις μεθόδους εργασίας και τα διαθέσιμα μέσα για την ασφαλή εκτέλεση των εργασιών αυτών.

Ο ΦΑΥ αναπροσαρμόζεται μετά το πέρας των εργασιών και παραδίδεται στον κύριο του έργου με μέριμνα του Συντονιστή Μελέτης ή/και του Μελετητή ή/και του Επιβλέποντα του έργου, εντός τριών μηνών μετά την παράδοση του έργου προς χρήση.

3. Χωροταξικό σχέδιο

Πριν από την έναρξη λειτουργίας του εργοταξίου πρέπει να ετοιμαστεί χωροταξικό σχέδιο του χώρου του εργοταξίου στο οποίο καθορίζονται και περιγράφονται, μεταξύ άλλων, τα όρια περιφράξης του χώρου του εργοταξίου περιλαμβανομένου του χώρου αποθήκευσης των υλικών και του εξοπλισμού, οι οδοί κυκλοφορίας πεζών και οχημάτων, οι χώροι αποθήκευσης των υλικών, του εξοπλισμού και των άχρηστων υλικών, οι χώροι των γραφείων του εργοταξίου, οι είσοδοι και έξοδοι του εργοταξίου, οι θέσεις εγκατάστασης των γερανών, οι θέσεις εγκατάστασης των ικριωμάτων, οι χώροι υγιεινής, καθαρισμού, αποδυτηρίων και λήψης γευμάτων για τους εργαζόμενους.

4. Εκ των Προτέρων Γνωστοποίηση Εργοταξίου³

Δεκατέσσερις (14) ημέρες πριν από την έναρξη των εργασιών θα πρέπει να διαβιβαστεί στο αρμόδιο Επαρχιακό Γραφείο Επιθεώρησης Εργασίας η «εκ των Προτέρων Γνωστοποίηση Εργοταξίου», όπου αυτό εφαρμόζεται. Το σχετικό έντυπο είναι διαθέσιμο στην ιστοσελίδα του ΤΕΕ και στα Επαρχιακά Γραφεία Επιθεώρησης Εργασίας σε έντυπη μορφή. Η «εκ των Προτέρων Γνωστοποίηση Εργοταξίου» θα πρέπει να συνοδεύεται με τα πιο κάτω έγγραφα⁴:

³ Για εργοτάξιο με προβλεπόμενη διάρκεια εργασιών που υπερβαίνει τις τριάντα (30) εργάσιμες ημέρες και στο οποίο θα απασχολούνται ταυτόχρονα περισσότερα από είκοσι (20) πρόσωπα στην εργασία ή όταν ο προβλεπόμενος όγκος εργασίας θα υπερβαίνει τα πεντακόσια (500) ημερομίσθια. Το έντυπο της Γνωστοποίησης είναι διαθέσιμο στην ιστοσελίδα του ΤΕΕ.

⁴ Δείγματα των εγγράφων αυτών είναι διαθέσιμα στην ιστοσελίδα του ΤΕΕ.

- 4.1 Υπογραμμένη Δήλωση από τον κύριο του έργου, τον επιβλέποντα και τον εργολάβο του έργου ότι έχουν ενημερωθεί για τις υποχρεώσεις τους όπως προβλέπει η σχετική νομοθεσία.
- 4.2 Συμφωνητικό έγγραφο⁵ ορισμού των Συντονιστών μελέτης⁶ και εκτέλεσης⁷ και γραπτή αποδοχή του διορισμού εκ μέρους τους.
- 4.3 Υπογραμμένη δήλωση από το Συντονιστή μελέτης ότι εκπόνησε το Σχέδιο Ασφάλειας και Υγείας (ΣΑΥ) ή/και ανάθεσε την εκπόνηση του, στην οποία αναφέρεται το όνομα του προσώπου στο οποίο ανάθεσε την εκπόνηση του ΣΑΥ, όπου αυτό εφαρμόζεται.

5. Ανάρτηση Πινακίδας

Πριν από την έναρξη λειτουργίας του εργοταξίου και καθόλη τη διάρκεια εκτέλεσης των εργασιών πρέπει να τοποθετηθεί ή να αναρτηθεί πινακίδα σε περίοπτο σημείο του εργοταξίου, στην οποία να αναγράφονται τα ονόματα και τα στοιχεία επικοινωνίας των Συντονιστών για τα θέματα ασφάλειας και υγείας κατά την εκπόνηση της μελέτης (Συντονιστής μελέτης) και κατά την εκτέλεση του έργου (Συντονιστής εκτέλεσης).

6. Είσοδος – έξοδος και περίφραξη του εργοταξίου

Πριν από την έναρξη λειτουργίας του εργοταξίου, ο χώρος του εργοταξίου πρέπει να απομονώνεται, περιλαμβανομένων και των βοηθητικών χώρων αποθήκευσης υλικών και εξοπλισμού, μέσω κατάλληλης περίφραξης επαρκούς αντοχής και ύψους ή μέσω άλλων αποτελεσματικών μέσων για την αποτροπή εισόδου σε αυτό προσωπικού χωρίς σχετική άδεια ή εξουσία. Η περίφραξη πρέπει να έχει ευκρινή και εμφανή σήμανση.

Η περίφραξη του εργοταξίου πρέπει να έχει ικανοποιητικό ύψος, τουλάχιστον 1.80 m, εκτός αν τεκμηριώνεται με βάση τη γραπτή εκτίμηση του κινδύνου, που ετοιμάζεται σύμφωνα με τους περί Διαχείρισης Θεμάτων Ασφάλειας και Υγείας στην Εργασία Κανονισμούς του 2002, ότι λόγω της φύσης των εργασιών, τη θέση και τις συνθήκες του εργοταξίου μικρότερο ύψος περίφραξης, είναι ικανοποιητικό και επαρκές καθώς και ευκρινή και εμφανή σήμανση.

Στις περιπτώσεις εργοταξίων σε οδικές αρτηρίες που είναι ανοιχτές στην κυκλοφορία, πρέπει, σε συνεργασία με την Αστυνομία ή/και άλλες αρμόδιες υπηρεσίες, να τοποθετούνται κατάλληλα και επαρκή συστήματα αναχαίτισης, όπως στηθαία ασφαλείας ή άλλα ισοδύναμα μέτρα με ανάλογη ρύθμιση του ορίου ταχύτητας για την αποτροπή του κινδύνου για τα πρόσωπα που βρίσκονται στον χώρο του εργοταξίου.

7. Διευθετήσεις για συντήρηση των δομικών στοιχείων των εγκαταστάσεων και του εξοπλισμού

Πρέπει να προβλεφθούν επαρκείς διευθετήσεις και μέτρα, περιλαμβανομένων ασφαλών προσβάσεων και θέσεων εργασίας, καθώς και παροχής του απαραίτητου εξοπλισμού και διευκολύνσεων, για την τακτική και έκτακτη συντήρηση των δομικών στοιχείων, των

⁵ Στην περίπτωση που ορίζονται νομικά πρόσωπα ως συντονιστές, πρέπει να καθορίζονται στη γραπτή συμφωνία τα φυσικά πρόσωπα στα οποία ανατίθενται τα καθήκοντα των συντονιστών.

⁶ **Συντονιστής Μελέτης:** Συντονιστής(ές) για θέματα ασφάλειας και υγείας κατά την εκπόνηση της μελέτης του έργου σύμφωνα με τις διατάξεις των Κανονισμών 4 και 8.

⁷ **Συντονιστής Εκτέλεσης:** Συντονιστής(ές) για θέματα ασφάλειας και υγείας κατά την εκτέλεση του έργου σύμφωνα με τις διατάξεις των Κανονισμών 4 και 9.

εγκαταστάσεων και του εξοπλισμού της ανάπτυξης, περιλαμβανομένων μεταξύ άλλων της συντήρησης των όψεων, της οροφής ή/και στέγης, του καθαρισμού των υαλοπινάκων, της συντήρησης των ανελκυστήρων και των συσκευών κλιματισμού. Οι διευθετήσεις και τα μέτρα αυτά μπορεί να περιλαμβάνουν την πρόβλεψη και εγκατάσταση καταλλήλων κλιμάκων, εξεδρών εργασίας και κιγκλιδωμάτων, την εγκατάσταση κατάλληλων αγκυρίων ή μηχανισμών στήριξης εξοπλισμού ασφαλείας, καθώς και την εγκατάσταση καταλλήλων ρευματοδοτών για την εκτέλεση των εν λόγω εργασιών.

8. Προσθήκες / Μετατροπές από αρχικό σχεδιασμό

Σε κάθε περίπτωση που θα εκτελεστούν εργασίες προσθηκών ή/και μετατροπών από τον αρχικό σχεδιασμό της ανάπτυξης, θα πρέπει να αναθεωρηθούν τα αρχιτεκτονικά σχέδια καθώς και άλλα σχέδια συστημάτων και εγκαταστάσεων του κτηρίου που τυχόν τροποποιούνται, συμπεριλαμβανομένων των ηλεκτρολογικών σχεδίων και των σχεδίων συστημάτων κλιματισμού. Επίσης, θα πρέπει ανάλογα να αναπροσαρμοστεί κατάλληλα ο Φάκελος Ασφάλειας και Υγείας της ανάπτυξης.

9. Εναέρια και υπόγεια δίκτυα παροχής υπηρεσιών

9.1. Πρέπει να συλλέγονται πληροφορίες και να εντοπίζονται τυχόν υφιστάμενα εναέρια ή υπόγεια δίκτυα παροχής υπηρεσιών (ηλεκτροδότησης, τηλεπικοινωνιών, νερού, αποχετεύσεων κ.λπ.) και να αποτυπώνονται στα αρχιτεκτονικά σχέδια.

9.2. Να γίνεται διαβούλευση με όλες τις αρμόδιες υπηρεσίες και να καθορίζονται μέτρα για την αποφυγή ή αντιμετώπιση των προβλεπτών κινδύνων από τα υφιστάμενα εναέρια ή υπόγεια δίκτυα υπηρεσιών.

9.3. Όλες οι διαθέσιμες πληροφορίες για τα υφιστάμενα εναέρια ή υπόγεια δίκτυα καθώς και τα μέτρα για την αποφυγή ή αντιμετώπιση των κινδύνων που αναμένεται να δημιουργηθούν από τα δίκτυα αυτά να περιλαμβάνονται στο ΣΑΥ.

10. Μέσα διαφυγής

Κάθε χώρος εργασίας πρέπει να διαθέτει επαρκή και κατάλληλα μέσα διαφυγής (διαδρόμους, διόδους, οδούς και εξόδους) με την κατάλληλη σήμανση (πινακίδες) τα οποία θα μπορούν να χρησιμοποιηθούν, σε περίπτωση κινδύνου, ή άλλου επείγοντος περιστατικού, για την ασφαλή διαφυγή των εργαζομένων ή και άλλων προσώπων, χωρίς τα διαφεύγοντα πρόσωπα να εκτίθενται σε κίνδυνο. Θα πρέπει για τον σκοπό αυτό να διαφανεί, μέσα από την εκτίμηση των κινδύνων, κατά πόσο τα υφιστάμενα μέσα διαφυγής είναι ικανοποιητικά ή είναι αναγκαία η κατασκευή επιπρόσθετων οδών, διόδων, διαδρόμων, θυρών διαφυγής ή και επιπρόσθετων κλιμακοστασίων. Επιπρόσθετα θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη οι ειδικοί όροι της Πυροσβεστικής Υπηρεσίας Κύπρου.

11. Θύρες κινδύνου

Οι θύρες κινδύνου που οδηγούν έξω από το κτήριο, πρέπει να ανοίγουν προς την κατεύθυνση της εξόδου (διαφυγής). Συστήνεται όπως οι θύρες κινδύνου εφοδιαστούν με σύρτη πανικού ή με άλλο σύστημα / μηχανισμό που να επιτρέπει το εύκολο και άμεσο άνοιγμά τους από την εσωτερική πλευρά του κτηρίου. Οι θύρες κινδύνου πρέπει να είναι εφοδιασμένες με κατάλληλες πινακίδες.

12. Υλικά κατασκευής δαπέδων

Τα δάπεδα σε όλους τους χώρους εργασίας να κατασκευαστούν από κατάλληλα, αντλιοσθητικά και μη υδροπερατά υλικά, ικανοποιητικής αντοχής που να έχουν ομαλή επιφάνεια.

13. Πυράντοχα και ικανοποιητικής αντοχής υλικά κατασκευής

Τα υλικά κατασκευής όλων των τοίχων, δαπέδων, σκαλών, παταριών, οροφών και εσωτερικών διαχωρισμών πρέπει να είναι πυράντοχα και ικανοποιητικής αντοχής. Η χρήση υλικών όπως οπτόπλινθων (τούβλων) / τσιμεντοσανίδων / γυψοσανίδων είναι προτιμητέα.

14. Εσωτερικές επιφάνειες

Οι εσωτερικές επιφάνειες των τοίχων και διαχωριστικών να επικαλυφθούν με κατάλληλα επιχρίσματα, έτσι ώστε να είναι λείες για να επιτρέπεται ο καθαρισμός ή και το βάψιμό τους.

15. Επιτρεπόμενο Ύψος

Το χαμηλότερο σημείο της οροφής δωματίου, διαδρόμου, προθαλάμου ή κοινόχρηστου χώρου εργασίας, δεν πρέπει να ευρίσκεται από το δάπεδο ή το πάτωμα σε ύψος μικρότερο από 2,60 μέτρα.

16. Αερισμός-Εξαερισμός

Πρέπει να διασφαλίζεται ικανοποιητικός αερισμός με φυσικά ή τεχνητά μέσα εξαερισμού σε κάθε χώρο του υποστατικού. Στους κλειστούς χώρους εργασίας (π.χ. γραφεία, αποθήκες, χώρους υγειονομικών διευκολύνσεων κ.λπ.) πρέπει να υπάρχει επαρκής νωπός αέρας. Στον συνημμένο **Πίνακα 1** καθορίζεται ο ελάχιστος αριθμός αλλαγών αέρος ανά ώρα ανάλογα με τον τύπο του χώρου εργασίας. Όπου ο καθοριζόμενος αριθμός αλλαγών αέρος ανά ώρα δεν μπορεί να επιτευχθεί με φυσικό αερισμό, πρέπει να χρησιμοποιούνται τεχνητά μέσα ή συστήματα. Στους χώρους εργασίας όπου ο αερισμός γίνεται μόνο με φυσικά μέσα πρέπει να υπάρχουν θύρες ή παράθυρα που να ανοίγουν κατευθείαν στο ύπαιθρο. Οι θύρες και τα παράθυρα πρέπει να έχουν εμβαδό όχι μικρότερο από το ένα δέκατο (1/10) του εμβαδού του χώρου εργασίας και να είναι έτσι κατασκευασμένα που να ανοίγουν τουλάχιστον κατά το μισό εμβαδό τους.

17. Θερμοκρασία

Η θερμοκρασία στους χώρους εργασίας να ανταποκρίνεται στις ανάγκες του ανθρώπινου οργανισμού κατά τον χρόνο εργασίας, λαμβάνοντας υπόψη τις εφαρμοζόμενες μεθόδους εργασίας και τη σωματική προσπάθεια που καταβάλλουν οι εργοδοτούμενοι. Ο συνημμένος **Πίνακας 2** καθορίζει τα ανώτατα όρια ασφαλούς έκθεσης σε θερμότητα καθώς επίσης και τα όρια ανέσεως του ανθρώπινου οργανισμού (Διορθωμένη Ενεργό Θερμοκρασία). Ως εκ τούτου πρέπει να ληφθεί πρόνοια για την εγκατάσταση όπου χρειάζεται συστημάτων κλιματισμού (θέρμανσης, ή και ψύξης). Επίσης, μπορεί να ληφθούν μέτρα θερμομόνωσης του κτηρίου (π.χ. να γίνει επαρκής θερμομόνωση του εσωτερικού της οροφής με τη χρήση κατάλληλων πυράντοχων θερμομονωτικών υλικών) ή και άλλα κατάλληλα μέτρα, ώστε να εξασφαλίζεται ότι η διορθωμένη ενεργός θερμοκρασία στον χώρο εργασίας βρίσκεται μέσα στα όρια ανέσεως.

18. Επαρκής φωτισμός

Στους χώρους εργασίας και διακίνησης προσώπων να εξασφαλίζεται και να διατηρείται επαρκής και κατάλληλος φωτισμός, είτε φυσικός είτε τεχνητός. Ειδικότερα ο τεχνητός φωτισμός πρέπει να είναι ανάλογος με το είδος και τη φύση της εργασίας, να ελαχιστοποιεί τη θάμβωση, να μη δημιουργεί υπερβολικές αντιθέσεις και εναλλαγές φωτεινότητας, να διαχέεται, κατευθύνεται και κατανέμεται σωστά. Στον συνημμένο **Πίνακα 3**, καθορίζεται η ελάχιστη ένταση φωτισμού σε Lux μετρούμενη στο οριζόντιο επίπεδο το ευρισκόμενο ένα μέτρο υπεράνω του εδάφους ή του δαπέδου, ανάλογα με τον τύπο του χώρου εργασίας.

19. Διευκολύνσεις

Οι ακόλουθοι όροι αφορούν τις υγειονομικές διευκολύνσεις οι οποίες πρέπει να παρέχονται, για χρήση από τα πρόσωπα στην εργασία.

19.1. Υγειονομικές διευκολύνσεις

- 19.1.1. Στην περίπτωση που θα εργοδοτηθούν άνδρες και γυναίκες τότε πρέπει να κατασκευαστούν χωριστές υγειονομικές διευκολύνσεις για κάθε φύλο.
- 19.1.2. Οι χώροι των υγειονομικών διευκολύνσεων πρέπει να έχουν κατάλληλη σήμανση, για κάθε φύλο.
- 19.1.3. Οι χώροι των υγειονομικών διευκολύνσεων πρέπει να απομονωθούν από τους υπόλοιπους χώρους μέσω προθαλάμων και θυρών.
- 19.1.4. Οι χώροι των υγειονομικών διευκολύνσεων πρέπει να εφοδιασθούν ανάλογα με το φύλο με ικανοποιητικό αριθμό αποχωρητηρίων και ουρητηρίων, που θα έχουν τα κατάλληλα διαχωριστικά παραπτετάσματα τα οποία θα τα καθιστούν αθέατα και ατομικά. Οι διευκολύνσεις, ανάλογα με τον αριθμό των προσώπων στην εργασία καθορίζονται στον συνημμένο **Πίνακα 4**.
- 19.1.5. Όλοι οι θαλαμίσκοι των αποχωρητηρίων πρέπει να έχουν θύρες εφοδιασμένες με σύστημα αυτόματης επαναφοράς και παράθυρα που να ανοίγουν απευθείας προς το ύπαιθρο για επαρκή εξαερισμό, τουλάχιστον πέντε εναλλαγών αέρα την ώρα. Σε περίπτωση που είναι πρακτικώς αδύνατον να διασφαλίζεται φυσικός εξαερισμός με παράθυρα πρέπει να επιτυγχάνεται ο απαιτούμενος στον **Πίνακα 1** αριθμός εναλλαγών αέρα με τεχνητό εξαερισμό.
- 19.1.6. Απαγορεύεται η απευθείας επικοινωνία των χώρων υγειονομικών διευκολύνσεων με οποιαδήποτε αίθουσα εργασίας. Η επικοινωνία αυτή πρέπει να γίνεται μέσω προθαλάμων, διαδρόμων ή παραπτετασμάτων.

19.2. Διευκολύνσεις καθαρισμού

- 19.2.1. Πρέπει να κατασκευαστούν κατάλληλοι χώροι καθαρισμού, των εργαζομένων, χωριστά για κάθε φύλο.
- 19.2.2. Στους χώρους καθαρισμού των εργαζομένων πρέπει να τοποθετηθεί και ικανοποιητικός αριθμός νιπτήρων, σύμφωνα με τον συνημμένο **Πίνακα 5**,

για τους εργοδοτούμενους που διακόπτουν την εργασία τους ταυτόχρονα, εκτός των θαλαμίσκων των αποχωρητηρίων.

- 19.2.3.** Σε περίπτωση που επιβάλλεται από το είδος της δραστηριότητας ή από την υγιεινή (όπως έκθεση σε υψηλές θερμοκρασίες ή μόλυνση του δέρματος από επικίνδυνες, ερεθιστικές ή ρυπαντικές ουσίες) πρέπει να υπάρχουν κατάλληλα ντους με τρεχούμενο ζεστό και κρύο νερό απομονωμένα από τους υπόλοιπους χώρους των διευκολύνσεων καθαρισμού μέσω θυρών ή παραπετασμάτων. Στην περίπτωση αυτή πρέπει να διατίθεται κατ' ελάχιστο ένα ντους ανά έξι εργαζόμενους που διακόπτουν ταυτόχρονα την εργασία τους.
- 19.2.4.** Τα ντους πρέπει να απομονωθούν από τους υπόλοιπους χώρους των διευκολύνσεων καθαρισμού μέσω θυρών ή παραπετασμάτων.
- 19.2.5.** Τα ντους και οι νιπτήρες πρέπει να εφοδιαστούν με ζεστό και κρύο νερό.

20. Ηλεκτρική εγκατάσταση

- 20.1.** Η ηλεκτρική εγκατάσταση πρέπει να εκτελεστεί σύμφωνα με τις απαιτήσεις της ισχύουσας Έκδοσης του Βρετανικού Προτύπου BS7671, τους σχετικούς Κώδικες Πρακτικής για εναέρια ηλεκτρικά δίκτυα χαμηλής τάσης, τους Κυπριακούς Νόμους (Κεφ. 170 – 171) και Κανονισμούς για τον Ηλεκτρισμό (οι περί Ηλεκτρισμού Κανονισμοί του 1941 μέχρι 2004) και τους Γενικούς Όρους Παροχής Ηλεκτρικής Ενέργειας της ΑΗΚ για τον Ηλεκτρισμό. Σε κάθε περίπτωση θα πρέπει:
- 20.2.** Να διασφαλιστεί ότι στο κτήριο θα υπάρχουν αναθεωρημένα ηλεκτρολογικά σχέδια της ηλεκτρικής εγκατάστασης όπως αυτή εγκρίθηκε από την Αρχή Ηλεκτρισμού Κύπρου (κατόψεις με συστήματα φωτισμού και μικρής ισχύος καθώς επίσης και ηλεκτρικά διαγράμματα του κάθε πίνακα διανομής του κτηρίου).
- 20.3.** Να τοποθετηθούν κατάλληλες σημάνσεις των ταυτοτήτων των ηλεκτρικών κυκλωμάτων των ηλεκτρικών διακοπών της εγκατάστασης (στην οποία να αναγράφεται ο εξοπλισμός ή το μέρος της εγκατάστασης το οποίο τροφοδοτούν) και του εξοπλισμού εργασίας (μηχανημάτων, εξοπλισμών κ.λπ.)
- 20.4.** Τα ηλεκτρικά κυκλώματα που τροφοδοτούν φορητές ή κινητές συσκευές ή φορητό ή κινητό εξοπλισμό εργασίας μέσω ρευματοδοτών 13Α πρέπει να είναι εφοδιασμένα με αυτόματους διακόπτες διαρροής (Residual Current Devices RCDs) αμπερομετρικού τύπου ψηλής ευαισθησίας, τουλάχιστον 30mA ή και μικρότερης ή με άλλες κατάλληλες συσκευές, για προστασία των εργοδοτούμενων ή και άλλων προσώπων από ηλεκτροπληξία.

Σε περίπτωση που η ηλεκτρολογική εγκατάσταση είναι σχεδιασμένη και κατασκευασμένη με άλλα συστήματα ή/και συσκευές προστασίας των προσώπων από άμεση ή έμμεση επαφή με τον ηλεκτρισμό τότε θα πρέπει να υποβληθεί στο Επαρχιακό Γραφείο Επιθεώρησης Εργασίας Λάρνακας σχετική βεβαίωση από αδειούχο ηλεκτρολόγο μελετητή που να βεβαιώνει, αφού μελετήσει και ελέγξει την εγκατάσταση ότι, τα συστήματα ή/και συσκευές αυτές παρέχουν το ίδιο επίπεδο προστασίας με αυτό που παρέχουν οι αυτόματοι αμπερομετρικοί διακόπτες διαρροής ψηλής ευαισθησίας.

21. Γεννήτρια

Σε περίπτωση που θα τοποθετηθεί γεννήτρια για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας, πρέπει αυτή να εγκατασταθεί αφού πρώτα εξασφαλισθούν όλες οι απαιτούμενες άδειες από τις αρμόδιες υπηρεσίες. Ανεξάρτητα από τις άδειες αυτές η γεννήτρια και όλη η ηλεκτρική εγκατάσταση του υποστατικού πρέπει να γειωθούν αποτελεσματικά και να ληφθούν συμπληρωματικά μέτρα προστασίας των εργαζομένων σε περίπτωση διαρροής ηλεκτρικού ρεύματος με την τοποθέτηση αυτόματου διακόπτη διαρροής (Residual Current Device) ευαισθησίας 30mA ή και μικρότερης.

22. Εξοπλισμός κατάσβεσης πυρκαγιάς

Οι χώροι εργασίας να εφοδιαστούν με επαρκή και κατάλληλο εξοπλισμό κατάσβεσης της πυρκαγιάς ο οποίος να περιλαμβάνει οπωσδήποτε και φορητούς πυροσβεστήρες. Για τον αριθμό και το είδος του πυροσβεστικού εξοπλισμού που χρειάζεται θα πρέπει να ληφθούν υπόψη οι ειδικοί όροι της Πυροσβεστικής Υπηρεσίας Κύπρου. Ο εξοπλισμός αυτός πρέπει να είναι ευπρόσιτος, ευδιάκριτος και να υποδεικνύεται με κατάλληλη σήμανση.

23. Σήμανση

Στους χώρους εργασίας πρέπει να παρέχεται και να εξασφαλίζεται η ύπαρξη κατάλληλης σήμανσης ασφάλειας ή/και υγείας. Η σήμανση να περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, την υπόδειξη των διόδων διαφυγής, των εξόδων κινδύνου, των θέσεων του πυροσβεστικού εξοπλισμού και των κουτιών πρώτων βοηθειών κ.λπ. Σχετικό φυλλάδιο με τη μορφή των διαφόρων σημάτων όπως αυτά ορίζονται στους περί Ελαχίστων Προδιαγραφών για τη Σήμανση Ασφάλειας και Υγείας στην Εργασία Κανονισμούς του 2000 (Κ.Δ.Π. 212/2000) υπάρχει στις εκδόσεις του ΤΕΕ που βρίσκονται στην ιστοσελίδα.

24. Θόρυβος

Σε περίπτωση που στο υποστατικό θα εγκατασταθούν μηχανές οι οποίες κατά τη λειτουργία τους δυνατό να προκαλούν θόρυβο, πρέπει να τοποθετηθούν κατάλληλα συστήματα για τη μείωση του παραγόμενου θορύβου καθώς και της διάδοσης του, έτσι, ώστε η ημερήσια έκθεση των εργαζομένων να μην υπερβαίνει τα 87 dB(A) επί οκταώρου βάσεως.

25. Γραπτή Εκτίμηση των Κινδύνων

Πριν από την έναρξη της λειτουργίας του υποστατικού πρέπει να είναι διαθέσιμη στο υποστατικό Γραπτή Εκτίμηση των Κινδύνων (ΓΕΚ) που σχετίζονται με όλες τις διεργασίες και άλλες δραστηριότητες της εγκατάστασης με βάση την οποία να καθορίζονται τα προληπτικά και προστατευτικά μέτρα που πρέπει να λαμβάνονται για την προστασία εργαζομένων ή και άλλων προσώπων που επηρεάζονται.

Πρέπει να καθορίζονται με βάση τη γραπτή εκτίμηση για όλους τους κινδύνους από όλες τις δραστηριότητές σας, τα απαιτούμενα προληπτικά και προστατευτικά μέτρα ανά θέση εργασίας και ανά δραστηριότητα (μηχανήματα / εξοπλισμό / ουσίες / υποστατικά / εγκαταστάσεις / διεργασίες). Στη γραπτή εκτίμηση κινδύνων πρέπει να περιλαμβάνονται οι πηγές κινδύνου, τα πρόσωπα που επηρεάζονται (π.χ. χειριστές, συντηρητές, προσωπικό καθαρισμού, επισκέπτες), τα μέτρα που ήδη έχουν ληφθεί και τα πρόσθετα μέτρα (οργανωτικά και τεχνικά) που πρέπει να ληφθούν καθώς και τα πρόσωπα που είναι υπεύθυνα για την εφαρμογή των μέτρων αυτών. Στα μέτρα αυτά πρέπει να

περιλαμβάνονται, μεταξύ άλλων, η παροχή εκπαίδευσης, η εγκατάσταση εξοπλισμού, οι μέθοδοι εργασίας καθώς και το υλικό ή ο εξοπλισμός προστασίας που πρέπει να χρησιμοποιηθεί. Η εφαρμογή των μέτρων πρέπει να διασφαλίζεται μέσω διαδικασιών ή/και σχεδίου δράσης που καθορίζεται στο σύστημα διαχείρισης των κινδύνων.

Σημειώνεται ότι, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία για τη διαχείριση των θεμάτων ασφάλειας και υγείας στον χώρο εργασίας, η απαίτηση για ετοιμασία ΓΕΚ εφαρμόζεται σε όλα τα υποστατικά ανεξάρτητα του μεγέθους του υποστατικού ή του αριθμού των εργαζομένων που εργοδοτούνται σε αυτά. Επίσης, επιβάλλεται η ύπαρξη και διάθεση της ΓΕΚ ακόμη και από τα αυτοεργοδοτούμενα πρόσωπα.

30.01.2019

ΤΜΗΜΑ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΠΙΝΑΚΑΣ 1
ΑΕΡΙΣΜΟΣ-ΕΞΑΕΡΙΣΜΟΣ

Οι περί Ελαχίστων Προδιαγραφών Ασφάλειας και Υγείας
στους Χώρους Εργασίας Κανονισμοί του 2002 και 2004
ΚΔΠ 174/2002 και ΚΔΠ 494/2004

[Παράρτημα Ι, Παράγραφος 6]

<u>Τύπος Χώρου Εργασίας</u>	Ελάχιστος αριθμός αλλαγών αέρος ανά ώρα
Μεγάλος (περιλαμβανομένων αποθηκών, διαδρόμων, δωματίων με ύψος εσωτερικής οροφής μεγαλύτερο των πέντε μέτρων)	1-2
Ανοικτός (περιλαμβανομένων εργαστηρίων επιδιορθώσεως, χώρων αποθηκείσεως, αποδυτηρίων)	3-5
Κλειστός (περιλαμβανομένων μηχανουργείων, δωματίων λεβήτων και μηχανοστασίων, δωματίων καθαρισμού και αποχωρητηρίων, χυτηρίων, μαγειρείων, εστιατορίων).	5-8
Ειδικός (περιλαμβανομένων πλυντηρίων, στεγνοκαθαριστηρίων, αρτοποιειών, εσωτερικών δωματίων όπου εκτελούνται βαριές εργασίες)	10-15

ΠΙΝΑΚΑΣ 2
ΘΕΡΜΟΚΡΑΣΙΑ

Οι περί Ελαχίστων Προδιαγραφών Ασφάλειας και Υγείας
στους Χώρους Εργασίας Κανονισμοί του 2002 και 2004
ΚΔΠ 174/2002 και ΚΔΠ 494/2004

[Παράρτημα Ι, Παράγραφος 7]

A. Ανώτατα Όρια Ασφαλούς Εκθέσεως σε Θερμότητα

Φόρτος Εργασίας	Διορθωμένη Ενεργός Θερμοκρασία (°C)
Καθιστική Εργασία (2.6 Kcal/Kg/h)	30.0
<i>Ελαφρός – Ενδιάμεσος</i> (4.3 Kcal/Kg/h)	28.0
Βαρύς (6.0 Kcal/Kg/h)	26.5

B. Όρια Ανέσεως

Όρια Ανέσεως	Διορθωμένη Ενεργός Θερμοκρασία (°C)
Κάτω όριο	15.5
Άνω όριο	26.7

**ΠΙΝΑΚΑΣ 3
ΦΩΤΙΣΜΟΣ**

**Οι περί Ελαχίστων Προδιαγραφών Ασφάλειας και Υγείας
στους Χώρους Εργασίας Κανονισμοί του 2002 και 2004
ΚΔΠ 174/2002 και ΚΔΠ 494/2004**

[Παράρτημα Ι, Παράγραφος 8]

Απαιτούμενη Διακριτικότητα	Τύπος χώρου εργασίας	Ελάχιστη Ένταση φωτισμού σε Lux
Ανεπαίσθητος	Εξωτερικός (περιλαμβανομένων δρόμων, αυλών ή χώρων με εφεδρικό φωτισμό εκτάκτου ανάγκης)	20
Πολύ μικρή	Μεγάλος και ανοικτός (περιλαμβανομένων αποθηκών, διαδρόμων και κλιμάκων)	50
Μικρή	Μικρός και ανοικτός (περιλαμβανομένων χώρων συσκευασίας, δωματίων λεβήτων και δωματίων καθαρισμού)	100
Μέτρια	Ενδιάμεσος (περιλαμβανομένων αρτοποιείων, μηχανουργείων και καταστημάτων)	200
Μεγάλη	Ειδικός (περιλαμβανομένων εργαστηρίων, δωματίων ελέγχου και γραφείων)	500
Πολύ μεγάλη	Ιδιάζων (περιλαμβανομένων σχεδιαστηρίων, χώρων κατασκευής και επιδιορθώσεως ωρολογίων και ραφείων όπου εκτελούνται λεπτής φύσεως συρραφές)	1000

**ΠΙΝΑΚΑΣ 4
ΥΓΕΙΟΝΟΜΙΚΕΣ ΔΙΕΥΚΟΛΥΝΣΕΙΣ**

Οι περί Ελαχίστων Προδιαγραφών Ασφάλειας και Υγείας
στους Χώρους Εργασίας Κανονισμοί του 2002 και 2004
ΚΔΠ 174/2002 και ΚΔΠ 494/2004

[Παράρτημα Ι, Παράγραφος 20]

ΑΡΡΕΝΩΝ

Αριθμός αρρένων, εργοδοτούμενων κατά τον αυτό χρόνο	Ελάχιστος αριθμός υγειονομικών διευκολύνσεων	
	Αποχωρητήρια	Ουρητήρια
Έως 15	1	1
Έως 25	1	2
Έως 50	2	3
Έως 75	3	4
Ανά 35 επί πλέον	1	1

ΘΗΛΕΩΝ

Αριθμός θηλέων, εργοδοτούμενων κατά τον αυτό χρόνο	Ελάχιστος αριθμός αποχωρητηρίων
Έως 15	1
Έως 30	2
Έως 50	3
Έως 70	4
Ανά 30 επί πλέον	1

**ΠΙΝΑΚΑΣ 5
ΔΙΕΥΚΟΛΥΝΣΕΙΣ ΚΑΘΑΡΙΣΜΟΥ**

Οι περί Ελαχίστων Προδιαγραφών Ασφάλειας και Υγείας
στους Χώρους Εργασίας Κανονισμοί του 2002 και 2004
ΚΔΠ 174/2002 και ΚΔΠ 494/2004

Παράρτημα Ι, Παράγραφος 19]

<u>Αριθμός εργοδοτούμενων που διακόπτουν την εργασία ταυτόχρονα</u>	<u>Ελάχιστος αριθμός νιπτήρων</u>
Έως 7	1
Έως 14	2
Ανά 10 επί πλέον	1

1. Σύμφωνα με τις "Μελέτες Αντανάκλασης από την λειτουργία μονάδας Παραγωγής Ηλεκτρικής Ενέργειας με φωτοβολταϊκά Μαΐου 2020 (Πίνακες 7-1 – 7-2 Αποτελέσματα Αντανάκλασεων σελ. 35-36 και της έκθεσης αποτελεσμάτων σύμφωνα με τις απαιτήσεις της FAA σελ 41-51 Παραρτήματα II και III) και Ιουλίου 2020 (Έκθεσης αποτελεσμάτων σύμφωνα με τις απαιτήσεις της FAA ημερομηνίας 23/7/2020) ο προσανατολισμός των πλαισίων να είναι εκατό ογδόντα μοίρες (180°) και η κλίση των πλαισίων (tilt) να είναι είκοσι μοίρες (20°), όπου δεν υπάρχει πιθανότητα αντανάκλασεων (Glare).

Η Hermes Airports να δεσμεύεται ότι όλοι οι τεχνικοί όροι που περιγράφονται στην πιο πάνω μελέτη θα ακολουθηθούν έτσι ώστε στη χειρίστη των περιπτώσεων το Φωτοβολταϊκό πάρκο να προκαλεί "Χαμηλό Ενδεχόμενο Εκδήλωσης Προσωρινού ΠΑΡΑΜΕΝΩΝ ΕΙΔΩΛΟΥ ή ΜΕΤΕΙΚΑΣΜΑ (after-image) – "Low Potential for Temporary After Image/Green Glare" στα πληρώματα αεροσκαφών κατά μήκος της Διαδρομής Τελικής Προσέγγισης Αεροσκαφών για τον υφιστάμενο ή μελλοντικό διάδρομο του Διεθνές Αεροδρομίου Λάρνακας.

Επιπλέον πρέπει να σημειωθεί ότι εάν και παρά τα αποτελέσματα και συμπεράσματα της μελέτης αποδειχθεί ότι δημιουργούνται αντανάκλασεις και επιμέρους προβλήματα στη χρήση του διαδρόμου προσγείωσης από τα αεροσκάφη και κατ' επέκταση στην ασφαλή και αποτελεσματική λειτουργία των αεροπορικών εγκαταστάσεων της πολιτικής αεροπορίας, οι εγκαταστάσεις αυτές πρέπει να τύχουν τροποποίησης και ανασκευής ή και σχετικής απομάκρυνσης, ώστε να μην αποτελούν επιχειρησιακό πρόβλημα.

2. Σύμφωνα με την μελέτη "Assessment of Solar Photovoltaic Plant Electromagnetic Interference with Airport Equipment and Operation at Larnaca & Paphos Airport 25/06/2020" της εταιρείας «NETFON», αυτή καλύπτει μόνο μερικούς από τους πιθανούς παράγοντες που επηρεάζουν τη λειτουργία των διαφόρων αεροβοηθημάτων και των επακόλουθων επιπτώσεων και κινδύνων. Ένας παράγοντας που η πιο πάνω μελέτη δεν αξιολογεί είναι το φαινόμενο "electromagnetic field propagation" που πιθανόν να δημιουργείται από τον εξοπλισμό του φ/β πάρκου.

Το ΤΠΑ κρίνει απαραίτητο όπως ο αιτητής (Hermes Airports Ltd.) ακολουθήσει όλες τις εισηγήσεις (Recommendations) σελ. 13 της πιο πάνω μελέτης.

Η Hermes Airports να δεσμεύεται ότι σε περίπτωση που υπάρχουν παρεμβολές που επηρεάζουν τη λειτουργία των διαφόρων αεροβοηθημάτων στον αερολιμένα Λάρνακας, να προβεί στην απαραίτητη μελέτη από εξειδικευμένο φορέα για αξιολόγηση των επιπτώσεων από το φαινόμενο "electromagnetic field propagation" που πιθανόν να δημιουργείται με έξοδα του αιτητή και να προβεί,

εάν χρειαστεί, στην απαραίτητη τροποποίηση και ανασκευή ή και σχετική απομάκρυνση ώστε το φωτοβολταϊκό πάρκο να μην δημιουργεί επιχειρησιακό πρόβλημα.

Παρακαλώ όπως το Τμήμα Πολεοδομίας και Οικήσεως συνάψει μία συμφωνία με τα συμβαλλόμενα μέρη που να περιλαμβάνει τους πιο πάνω όρους. Είμαστε στη διάθεσή σας για οποιοσδήποτε διευκρινήσεις που τυχόν χρειαστείτε.

(Νίκος Νικολάου)
Για Διευθύντρια

Κοιν: -Hermes Airports Ltd., Τηλ. 24-742156, Φαξ: 24-742056
-Διευθυντή Τμήματος Περιβάλλοντος ΦΑΞ: 22-774945
-Διευθυντή Υπηρεσιών Αεροναυτιλίας, CYTA Τηλ: 22-702508,
Φαξ: 22-701773

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΠΑΡΑΛΑΒΗΣ
17 Ιουλ. 2020
ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΗ ΑΡΧΗ

Dhorameni

Spilie

Η ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΜΟΥ

ΜΕ ΑΡ. Π.Α.Ρ. 649 / 2018

ΜΕ ΗΜΕΡ. 20 Νοε. 2020

Ε. ΠΑΠΑΧΡΗΣΤΟΠΟΥΛΟΥ

για ΔΙΕΥΘΥΝΤΗ
ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑΣ & ΟΙΚΗΣΕΩΣ
ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΗ ΑΡΧΗ

ΜΑΡΙΟΣ ΜΥΡΙΑΝΘΟΥΣΗΣ
ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΑΣ

ΕΠΙΣΗΜΟ ΚΤΗΜΑΤΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ

ΛΑΡΝΑΚΑ

ΣΚΑΛΑ

50/31&32

Πόλη ή χωριό

Ενορία

Τμήμα

Αριθμός Σχεδίου

Κλίμακα 1.5000

Μέτρα 100 50 0 100 200 300 400 Μέτρα

Τμήμα Αιτρητολογίου και Χωρομετρίας

© Απαγορεύεται οποιαδήποτε ανατύπωση

